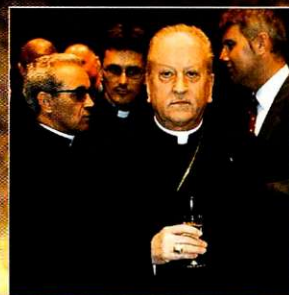

Četrtek, 19. februarja 2004, št. 8, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR

DEMOKRACIJA

**Iz Slovenije
v Vatikan**

V Sloveniji so do zdaj propadli vsi poskusi, da bi država na načelni in praktični ravni obsodila nekdanji komunistični režim. Bo zdaj za to namesto nas poskrbela Evropa?

Obračun z ostanki komunizma?

POLITIKA
Preobrati
ministra
Bohinca

SLOVENIJA
Nagrajevanje
agresorjev
na Slovenijo

TUJINA
John Kerry
verjetni Bushev
izzivalec

Kako hitro je življenje?

Agencija 41, design: LMS Studio, foto: T. Gregorič, J. Poljak, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Brisanje zgrešenih iluzij

Leta 1995 je slavni francoski zgodovinar François Furet v uvodu svoje knjige *Minule iluzije* ugotavljal, da je bilo za svetovno javno mnenje presenečenje, da je družbeni sistem, ki sta ga uvedla Lenin in Stalin, kmalu po svojem nastanku zašel v krizo. Po Stalinovi smrti so se pojavljale tudi v tako zaprti družbi, kot je bila sovjetska, ideje o reformi tega sistema, ki so v različnih oblikah spodbujale revizionizem; ta je bil sicer aktiven, vendar je vedno spoštoval načelno superiornost socializma nad kapitalizmom. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi v Jugoslaviji, še posebej po informbiroju leta 1948, ko sta si Stalin in Tito skočila v lase. Jugoslavija je takrat začela graditi svoj samoupravni socialistični sistem, katerega glavni arhitekt je bil Edvard Kardelj. Kljub vsem reformam je socialistični družbeni sistem konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja propadel. Za njim je poleg redkih dobrih stvari ostalo pogorišče in gore storjenih krivic ...

François Furet ugotavlja, da je komunistični svet propadel od sebe. "To se vidi in potrjuje z drugim znamenjem: ostali so le še ljudje, ki niso bili premagani, temveč so stopili iz enega sveta v drugega, se spreobrili v drug sistem, postali zagovorniki trga in volitev ali pa so se reciklirali v nacionalizem. Toda od njihove prejšnje izkušnje ni ostala niti ideja. Narodi, ki prihajajo iz komunizma, so kot obsedeni z zanikanjem režima, v katerem so živeli, čeprav so po njem podedovali navade ali šege. Razredni boj, diktatura proletariata, marksizem-leninizem so izginili v prid tistega, kar naj bi zamenjali: meščanske lastnine, liberalne demokratične države, človekovih pravic, svobodnega podjetništva. Od režimov, ki so se rodili po oktobru, je ostalo le tisto, česar negacija so bili."

S pokojnim francoskim zgodovinarjem se je mogoče v precejšni meri strinjati, vendar je kljub temu treba dodati, da je danes, po skoraj petnajstih letih, odkar je propadel komunizem, že jasno, da se bodo njegove usedline in posledice v Srednji in Vzhodni Evropi odpravljale še več desetletij. To še posebej velja za slovenske razmere, kjer ni prave volje za

dokončno odpravo posledic prejšnjega komunističnega režima. Morda je vzrok za to dejstvo, da v Slovenijo komunizma niso prinesli sovjetski tanki, ampak slovenski komunistični revolucionarji, ki so na dodatno "strokovno izpopolnjevanje" sicer hodili tudi v Moskvo. V Sloveniji nismo priče obsedenosti z zanikanjem prejšnjega režima, ampak množičnim poskusom prikazovanja tega režima v lepši luči. Gre za realno stanje, ki je posledica dejstva, da so v naši državi vse od padca Demosove vlade in kratkega medvladja Bajukove vlade, na oblasti stranke, ki so naslednice nekdanjih družbenopolitičnih organizacij, skratka postkomunisti. Zato v Sloveniji kot eni redkih nekdanjih socialističnih držav ni prišlo do ostrejšega preloma s prejšnjim režimom in z njegovimi nosilci. Vsi predlogi opozicije, da bi ravnali v skladu z Resolucijo Sveta Evrope številka 1096, ki govori o odpravljanju posledic komunističnih sistemov, so zato naleteli na gluha ušesa.

Za naše postkomuniste je tako resolucija Obsodba totalitarnega komunizma, ki so jo v začetku meseca sprejeli na kongresu Evropske ljudske stranke v Bruslju, precej neprijetna. Še bolj neprijetno zanje bo, če jo bodo sprejele ustanove Evropske unije. Potem se lahko zgodi, da bo Evropa prisilila Slovenijo k nekaterim lustracijskim ukrepom, ki se jim je naša vladajoča elita dosedaj spretno izmikala. Resolucija je predvsem za ostarele slovenske revolucionarje neprijetna, ker komunizem povsem izenačuje z nacizmom, saj so bili in so še vedno prepričani, da je bil komunizem boljši in humanejši od nacizma. Medtem ko so bili glavni nacistični funkcionarji po drugi svetovni vojni obsojeni na nürnberškem procesu, glavnim še živečim predstavnikom totalitarnih komunističnih režimov niso nikoli sodili. Se bo to nemara zgodilo sedaj?

Nedvomno je omenjena resolucija odziv na bližajočo se širitev Evropske unije. Evropska ljudska stranka (EPP), najmočnejša stranka v evropskem parlamentu (njene polnopravne članice bodo s prvim majem postale tudi SDS, NSi in SLS), želi z resolucijo in ukrepi, ki so v njej predlagani (celotno resolucijo objavljamo v tej številki), preprečiti, da bi nekdanji komunistični funkcionarji iz Vzhodne Evrope, ki se danes predstavljajo kot veliki demokrati, evropske institucije okužili kot nekakšna virusna infekcija.

Pri Demokraciji se dnevno srečujemo s posledicami komunistične revolucije, zgrešenimi iluzijami in grozodejstvi prejšnjega režima, saj nas ljudje vsak dan zasipajo s svojimi žalostnimi spomini. Želijo si resnice. Prav je, da ta prihaja na dan, vendar bo v celoti prišla šele takrat, ko bodo sedanji oblastniki zaradi čedalje večje korupcije izgubili oblast.

Metod Berlec

Medtem ko so glavne nacistične funkcionarje po drugi svetovni vojni obsodili na nürnberškem procesu, glavnim še živečim predstavnikom totalitarnih komunističnih režimov niso sodili. Se bo to nemara zgodilo sedaj?

9 Likvidirajte v rundah ...

... da vam bo dobro na Zemlji.

11 Iz Slovenije v Vatikan

12 Obračun z leninizmom?

V Sloveniji so do zdaj predvsem po zaslugi LDS, ZL in DeSUS propadli vsi poskusi, da bi na načelni in praktični ravni obsodili nekdanji komunistični režim. Bo zdaj za to namesto nas poskrbela Evropa?

16 Preobradi ministra Bohinca

Ko je že kazalo, da bo politični del zgodbe o t. i. izbrisanih končan z razkolom med vladnimi strankami in opozicijo, se je izkazalo, da bo ta zgodba za seboj pustila veliko več. Priče smo razkolu znotraj vladne koalicije, obračunavanju znotraj političnih strank, precej blizu pa smo tudi interpelaciji zoper ministra za notranje zadeve Rada Bohinca, enega ključnih akterjev tragikomične zgodbe o "izbrisanih".

20 Slovenski japiji

22 Milijardno pranje denarja?

24 Nehvaležni agresorji

Zdi se, da je država Slovenija za svoje nekdanje agresorje dobro poskrbela.

31 Bushev izzivalec

Pojem volilnega leta je treba pri Američanih razumeti dobesedno, saj predsedniške volitve v ZDA pravzaprav potekajo skozi vse leto. Začelo se je januarja z izbiranjem demokratskega protikandidata predsedniku Bushu, končalo pa se bo novembra, ko bomo dokončno videli, kdo bo za volivce boljši: sedanji predsednik ali opozicijski protikandidat.

34 Brskam po drobovju gospodarstva in vonjam blato

Pogovor z dr. Jožetom Zagožnom

Sedaj sem zaposlen v firmi, ki ima enega zaposlenega ... Brskam po drobovju gospodarstva in vsak dan vonjam njegovo blato. V zakotnih bifejih se srečujem z različnimi tipi. Če si nisi prisvojil proizvoda, znanja, tehnologije, trga in poslovnih partnerjev podjetja, kjer si bil zaposlen, se je skoraj nemogoče iti podjetništvo, še zlasti če ti na čelu piše SDS.

42 Pokol v Gozd-Reki

56 Slonček odšel osamljen

Smrt je udarila v srčko športa. Vzela je enega največjih kolesarjev vseh časov – Italijana Marca Pantanija.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruđen; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjancić tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102.

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Glede naročnikov predkazenski postopek ni končan

Minuli teden je mariborsko tožilstvo vložilo obtožnico zoper pet oseb, ki so osumljene izvršitve oziroma sodelovanja pri poskusu umora novinarja Večera Mira Petka. 28. februarja bo minilo natanko tri leta od tega nesrečnega dogodka v Mežici. O tem smo se pogovarjali z višjo državno tožilko in voditeljico Okrožnega državnega tožilstva v Mariboru Elitabeto Györköös.

Mariborsko tožilstvo je na sodišče v Slovenj Gradcu vložilo obtožnice zoper pet oseb, ki so osumljene izvršitve oziroma sodelovanja pri poskusu umora novinarja Večera Mira Petka. Ste zadovoljni z doseženim?

Državni tožilec po opravljeni preiskavi vloži obtožnico, če presodi, da so podani pogoji za nadaljevanje kazenskega postopka. Zato je odgovor na vaše prvo vprašanje pritrdilen.

Obtožnice se nanašajo samo na osumljene sodelovanja in izvršitve napada. Kaj pa naročniki, kako daleč ste z iskanjem le-teh?

Glede naročnikov predkazenski postopek ni končan. Policija kot organ odkrivanja v predmetnem predkazenskem postopku izvaja policijsko dejavnost v skladu z določbami o pooblastilih policije pri odkrivanju kaznivih dejanj in storilcev, medtem ko državni tožilec le usmerja takšno dejavnost policije. Državni tožilec je v celoti pristojen in edini odgovoren samo za izva-

janje funkcije kazenskega pregona, torej za utemeljeno dokazovanje šele v kazenskem postopku.

Si upate napovedati, da bodo za zapahi tako storilci kot naročniki napada na Mira Petka in kdaj lahko to pričakujemo?

Pogoje, da se opravijo procesna dejanja iz pristojnosti državnega tožilca, določa zakon o kazenskem postopku, zato jih ni mogoče napovedovati. Šele po končanem predkazenskem postopku se lahko državni tožilec odloči, ali bo sprožil kazenski postopek ali ne.

Kot je znano, je vaše tožilstvo prevzelo tudi primere odkrivanja povojnih zunajsodnih pobojev. Kako daleč ste z odkrivanjem storilcev kaznivih dejanj in z morebitnimi ovadbami le-teh?

Pričakovati je, da se bo predkazenski postopek zoper neznane storilca zaradi zunajsodnih pobojev v kraju Zgornja Bistrica končal v začetku leta 2004, ko bo organ za notranje zadeve na podlagi zbranih obvestil sestavil kazensko ovadbo ali podal poročilo za državnega tožilca, če na podlagi zbranih obvestil ne bo podlage za kazensko ovadbo.

Mihaela Praprotnik

Pod taktirko LDS
(Stran 8)

Nekoč je bila redovnica
in Slovenka leta
(Stran 10)

Srečanje članic CDI
(Stran 15)

Še nikoli tako močni
(Stran 18)

Umetnine brez nadzora
(Stran 19)

Kmetijski maksimum in
članarine
(Stran 26)

Padel in preživel
(Stran 28)

Meni za februar
(Stran 38)

Meje in omejitve
(Stran 40)

Dom in svet
(Stran 41)

“Žrtvovanje” nedolžnih
(Stran 44)

Ljubezen v zraku
(Stran 48)

Odvečni nogomet
(Stran 55)

Mišina kuhinja
(Stran 58)

Ženstvenost v džinsu
(Stran 60)

Kozler, Istra in Slovenija
(Stran 62)

Obsodba totalitarnega
režima
(Stran 65)

Kisle kumarice

Glede na to, da bo ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Franc Rode kmalu zapustil Slovenijo, se novinarjem, ki tako radi spremljajo nadškofove pridige, obeta čas kislih kumaric. Sedaj jim je od “nezaželenih” očitno ostal samo še Janša, njemu pa ne bi radi delali prevelike reklame pred volitvami.

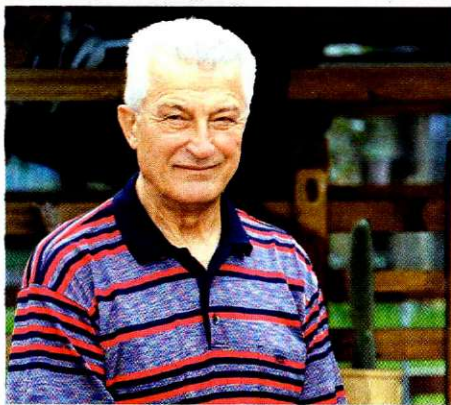
Falcon

Vladi Anton Ropa je pretekli teden končno uspelo dati v zakup zloglasno letalo falcon, in to menda tako ugodno, kot so na tiskovni konferenci razlagale brihtne glavice s finančnega ministrstva, da z njim ne bodo zgubili, ampak v resnici celo zaslužili, in to celih 200.000 dolarjev. Novinarji so jim verjeli, vsak malo bolj kritičen državljani pa se je vprašal, kako lahko daš letalo v najem, da na koncu zanj dobiš več, kot si dal zanj, ko si ga kupil. Odgovor je isti večer v Odmevih ponudil briljantni finančni minister Dušan Mramor. Dejal je, da bo dogovorjena mesečno najemnina znašala 125.000 dolarjev, kar pomeni, da bo najem v petih letih stal 7,5 milijona dolarjev ali 15 milijonov dolarjev v desetih. Ker bo po desetih letih falcona še vedno vreden 15 milijonov, bi na koncu za letalo dobili 30 milijonov dolarjev, pri čemer odštejemo 4 milijarde dolarjev stroškov in dobimo 26 milijonov dolarjev ali natanko 200.000 dolarjev več, kot je zanj odštela vlada. Briljantno, a z lepoto napako. Kleč je namreč v tem, da minister zrevoltiranemu ljudstvu ni povedal, da bodo po petih letih staro kljuse le še težko dali v najem za enako ceno, kot so dali novega, in da bo v resnici od te moke veliko manj kruha, kot zdaj ljudstvu razlaga Mramor.

Ljudstvo tega ni prezrlo. Mirko Bandelj pa je pretekli teden vzhičen tekal po vladnih hodnikih in na tiskovni konferenci novinarjem zmagoslavo razglašal, da ne pričakuje, da bi se mu kdo od njih opravičil. Slednje je z današnjega vidika malo čudno, saj spominja na stare partijske revolucionarje, ki so naokoli vesele trošili davkoplačevalski denar, se nažirali in počeli druge lumparije, ko pa je kdo od novinarjev to zapisal, so od njega zahtevali opravičilo, kar je bil še zelo mil ukrep. Če je bil namreč funkcionar zelo slabe volje, je novinar letel skozi pisarniška vrata – s foteljem vred.

Kar se tiče letenja, je zdaj že jasno, da falcon ne bo letel po slovenskem nebu, česar se je zagotovo najbolj razveselil predsednik vlade Anton Rop. V času, ko je bil falcon parkiran v Sloveniji, mu je namreč vse nekam letelo – največ navzdol seveda. Navzdol je šla priljubljenost stranke (odkar so se pojavili "izbrisani", ta pravzaprav že strmoglavlja), navzdol mu je šla priljubljenost vlade pa cinični nasmešek in še kaj. Kaj točno, ne bomo napisali, ker nas bo tožil. S tožbami pa je danes seveda križ. Napišete, da v parlamentu sedijo medvedi, pa imate za vratom vrhovno zagovornico živali v Sloveniji, ki trdi, da ste žalili medvede. Napišete, da ima Rebeka Dremelj napumpane, pa imate za vratom njenega fanta, ki ga zanima, kako to veste, ker jih je menda videl samo on ...

Skratka, treba je paziti, sicer se vam lahko hitro zgodi falcon. Aleš Kocjan

"Namesto pomirjeval priporočam vino, ampak potem pacientom dam svojo knjigo o alkoholizmu."

(Psihiater Janez Rugelj s svojimi knjigami omejuje preveliko porabo zdravil.)

"Znanje direktorja Urada za preprečevanje korupcije je v obratnem sorazmerju z njegovim egom."

(Odvetnik Miha Kozinc razkriva nenavadna notranja razmerja Boštjana Penka. Ni kaj, nesimpatije med posameznimi eldesovci se povečujejo.)

"Hja, kam naj ga pa skrijem? Ne morem."

(Natalija Verboten ima kar naprej težave s svojim dekoltejem.)

"Očitno je mir dražji od vojne."

(Novinar Nenad Glücks se spričo dejstva, da je Hrvaška zgradila svojo nacionalno knjižnico v času vojne, čudi, da Ljubljana še vedno nima nove univerzitetne knjižnice.)

"Saj sam ne vem, zakaj so me odstavili."

(Varuh človekovih pravic Matjaž Hanzek se ne spominja, zakaj je tako hitro frčal z mesta urednika Tribune. Ga daje skleroza?)

"Še en udarec za levico: nadškof Rode odhaja ..."

(Novinarka Meta Roglič je napovedala, da se bo tranzicijski levici še kolcalo po dozdejšnjem nadškofu.)

"Če bo Marko Pogorevc kandidiral na volitvah, bodo zanj gotovo glasovale vse redovnice."

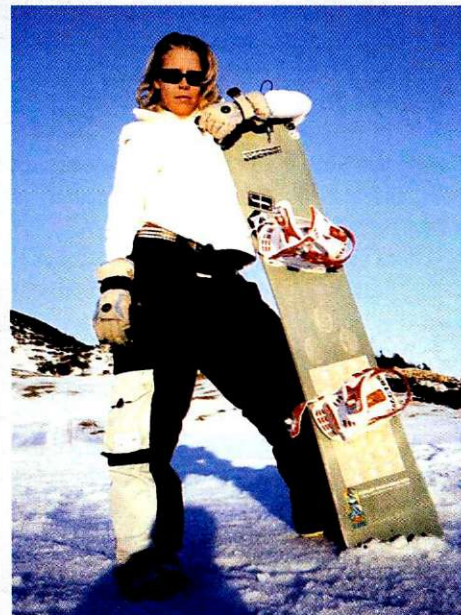
(Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Franc Rode je pred odhodom v Vatikan zapupal ime svojega političnega aduta.)

"Smo stari in utrujeni ljudje, ki si tako podaljšujemo mladost."

(Skupina Kiks se le še s pomočjo glasbe ohranja pri življenju.)

"Brez posebnega poguma in dostojanstva lahko razglasimo, da Butale v mislih in ravnanju politikov živijo že nekaj mesecev, in čas je, da davkoplačevalci poleg referendumov in zapravljenega časa za nesposoben cvet naroda plačamo še vozovnico za tja dol. Enosmerno."

(Novinar Rok Kajzer bi vso politično elito za vse večne čase poslal v Butale. Le o čem bi potem pisal?)

"Mislim, da odgovor tukaj ni potreben."

(Anika Horvat na vprašanje, ali bi se pustila obleti Giorgiu Armaniju, raje ne odgovarja.)

Orion povezan z LDS

Posojanje denarja na črnem trgu prek ljubljanske družbe Orion traja že najmanj 12 let. V družbi naj bi si denar po odušinskih obrestih sposodilo več kot 5.000 ljudi. Prvotno je bila družba Orion registrirana na Celovski cesti v Ljubljani, njen ustanovitelj je bil Bernard Kučej, registrirana pa je bila za trgovino na drobno. Aprila 1999 se je sedež družbe preselil na Dunajsko cesto 129 v Ljubljani, spremenili so tudi ime. Od takrat se imenuje Orion Invest LTD, d. o. o., njena dejavnost

Naj v LDS govorijo kar koli, povezave med njimi in Orionom so bile v preteklih letih precej očitne.

Posebno dejavni naj bi bili v zadnjem času v Črni gori. Po nekaterih podatkih, dobljenih s strani posojiljemalcev, naj bi posameznike v Orion pošiljali kar iz Slovenske investicijske banke (SIB). Zaradi tega so poslanci koalicije Slovenija zahtevali izredno parlamentarno sejo o tej temi. Ta bo 2. marca, na njej pa naj bi poslanci razčistili tudi povezave med Orionom in družbama Pay Consulting in Porion Invest. Obe družbi sta namreč znani po nedavnih finančnih aferah v zvezi s posojanjem denarja na nebančnem trgu in nenavadni vpletenosti v posle banke SIB. Da niti Orionovega poslovanja segajo tudi v največjo vladno stranko LDS, kažejo tudi podatki, da je imela LDS (ali ima še) pri Orionu zakupljene avtomobile za svoje vodilne politike. V. K.

modrosti tedna

“Voditelj LDS zgrešene poteze svoje vlade predstavlja kot velike uspehe.

Kako mu uspe? – Osrednji mediji pridejo na tiskovno konferenco vlade in posnamejo, kar vlada meni o lastnem početju, ko predstavlja in pojasnjuje zneske zaslužkov z oddajo zrakoplova, ki boja pomenijo lep finančni uspeh. Nobenega ekspertnega mnenja, ne povprašajo nikogar izmed bivših računskih sodnikov ne kakšnega izmed trgovcev z letali.

In zgodba o falconu je končana.”

(Sociolog dr. Bernard Nežmah)

•••

“Če so poboji častna dejanja in slavna dela, kako je mogoče, da po tolikih letih ne vemo niti za imena herojev, ki so te poboje ukazali in izpolnili?”

(Škof dr. Jurij Bizjak)

Se en predlog ustavnega zakona

V petek je skupina poslancev iz vrst SMS, SLS in poslanke madžarske narodne skupnosti vsem drugim poslancem poslala poziv k podpisu novega predloga ustavnega zakona o t. i. izbrisanih. Kot pravijo predlagatelji predloga, je njegovo besedilo neke vrste skupek vseh dosedanjih razprav in predlogov, zato upajo, da bodo zbrali potrebnih 60 podpisov poslanskih kolegov in predlog vložili v postopek za sprejetje. Predlog predvideva, da dobijo “izbrisani” s kasneje pridobljenim dovoljenjem za stalno prebivanje ali državljanstvom status tujca s stalnim prebivališčem od 25. februarja leta 1992 dalje, če so dejansko živeli v Sloveniji. Tisti, ki niso pridobili stalnega prebivališča ali državljanstva, bodo stalno prebivališče znova pridobili od izbisa dalje pod določenimi pogoji. Dokazati bodo morali, da si statusa niso uredili iz objektivnih razlogov in da so si uredili ali poskušali urediti vsaj status tujca z začasnim prebivališčem. In kateri so ti objektivni razlogi? To so tista ravnanja državne uprave, ki niso bila v skladu z načeli zakona o upravnem postopku in etiko državnih uslužbencev. Med objektivne razloge predlog ustavnega zakona uvršča tudi nezmožnost dostave ustreznih listih in druge okoliščine, na katere t. i. izbrisani niso mogli vplivati. V predlogu ustavnega zakona je zapisana rešitev, s katero je mogoče izvesti poseben ugotovitveni postopek o izpolnjevanju pogoja dejanskega življenja v Sloveniji, če v postopku izdaje odločbe o pridobitvi dovoljenja za stalno prebivanje upravni organ ni ugotovil dejanskega življenja v Sloveniji. Pred-

Za sprejetje ustavnega zakona je potrebna podpora 60 poslancev.

log ustavnega zakona se dotika tudi področja odškodnin oziroma vsebuje določila o njihovi omejitvi in določila o reviziji že izdanih odločb o stalnem prebivanju.

Mihaela Praprotnik

Cerkev kritično o dohodnini

V poslanskih rokah je usoda predloga zakona o dohodnini, ki ga je pripravila vlada. Okoli omenjenega zakona se dviga precej prahu, med drugim nanj letijo očitki, da bo le poslabšal položaj družin z več otroki. Svoje mnenje o predlogu zakona je pred dnevi izrazila tudi Cerkev. Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je tako opozorila, da je sporočilo takšne

Po mnenju Stresove komisije bodo družine z več otroki prikrajšane.

zakonske ureditve, kot je predlagana, da so v naši družbi zaželeni brez otrok ali le z enim otrokom. To po mnenju omenjene komisije ni pravično do tistih družin, ki imajo pogum sprejeti več otrok. Po mnenju komisije predlog, ki ga je pripravila vlada, ni sprejemljiv v tistem delu, ki določa davčne olajšave. V obrazložitvi predloga je med drugim zapisano, da bo posebna olajšava za otroke pomembno povečana, komisija pa opozarja, da pa bi se v primerjavi s sedanjo ureditvijo dejansko povečala le olajšava za prvega otroka, ta bi se z 10

odstotkov povprečne plače povišala na 13,8 odstotka, medtem ko bi se za vse naslednje otroke v primerjavi s sedanjo ureditvijo znižala, in sicer progresivno glede na število otrok v družini. Komisija, ki jo vodi mariborski pomožni škof Anton Stres, se med drugim sprašuje, kako je mogoče, da je vlada dovolila sprejeti tako nerazumno davčno zakonodajo, ko pa so znani podatki o skrb zbujajoči nizki rodnosti. Glede na vse očitke, ki jih pripisujejo zakonskemu predlogu, so se odločili, da pozovejo vlado, vsa pristojna ministrstva in poslance, ki bodo o zakonu odločali, da spremenijo sedanji predlog zakona o dohodnini tako, da bo pravičnejši in prijaznejši do družin z več otroki.

M. P.

Sedem let

Novica, da ljubljanski nadškof Franc Rode odhaja iz Slovenije, je prav gotovo marsikoga presenetila, morda celo bolj samo Cerkev kot pa tisti del politične javnosti, ki Cerkvi nasprotuje. Toda dejstvo je, da je sedanji ljubljanski nadškof sedmimi leti, kolikor je vodil ljubljansko nadškofijo, nekako zaokrožil svoj mandat ne samo na simbolični ravni (število sedem ima namreč teološko simbolično vrednost, pomeni pa dopolnitev), ampak tudi dejansko. Obvestilo o imenovanju za prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja je Rodeta doletelo samo dan po ratifikaciji sporazuma med vlado RS ter Svetim sedežem, ki je poleg plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem najpomembnejši projekt pri urejanju odnosov med Cerkvijo in državo.

Novinarji in publicisti so novo funkcijo Franca Rodeta komentirali zelo različno, prevladala pa je ocena, da je Vatikan Rodeta premestil, ker je v Sloveniji Cerkev naredil preveč škode, kot glavni argument pa na-

pa je treba vendarle priznati, da je Rode zelo razgledan človek in glede na vse njegove objavljene članke bi mu zelo težko očitali, da goji sovraštvo do neverujočih – sicer ne bi postal tajnik sveta za dialog z neverujočimi. Čeprav so mnogi imeli Rodeta za nekakšnega botra "desnega" političnega tabora, pa ni bilo mogoče prezreti, da se je v zadnjih letih v svojih političnih ocenah distanciral od vseh

Veliko tistih, ki posojajo denar na črnem trgu, je tudi na seznamu SDV, objavljenem v Lajovčevi knjigi.

političnih strank, kljub svojim kritikam oblasti pa je tu in tam pohvalil predsednika vlade Antona Ropa. Vprašati se moramo, kaj bi dejali tisti, ki imajo toliko povedati o Rode-tovem "desničarstvu" (pri tem so celo pisali, da je "Mahnič vstal od mrtvih"), če bi vedeli, da so Rodeta, ko je leta 1965 prvič prišel v Slovenijo, mnogi slovenski duhovniki imeli za nekakšnega levičarja, ker je doktoriral iz modernizma, in to v tradicionalno laični in svobodnjaški Franciji.

Kljub vsemu pa bo moral naslednik sedanjega nadškofa najti kom-

Pod taktirko LDS

Posojanje denarja na t. i. črnem trgu v državi traja že vse od osamosvojitve dalje, pošteno se je razpaslo po začetku lastninjenja nekdanjega državnega premoženja. Gre za to, da si posamezniki sposojajo denar pri tistih, ki ga imajo, in to takrat, ko ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev posojil pri bančnih organizacijah, saj za to nimajo ustreznih bonitet. Banke so namreč pri dajanju posojil zelo na-

mo se raje, kaj ljudi pripelje v tako hudo stisko, da so primorani denar iskati na t. i. črnem trgu, in na drugi strani, kdo so ljudje, ki za oderuške obresti posojajo milijonske vsote denarja, čigav je ta denar in kako je bil zaslužen. Odgovor na prvo vprašanje je, da se želijo posamezniki izvleči iz finančne godlje, v kateri so se največkrat znašli bolj po nesreči kot zaradi česar koli drugega, a s tem padejo v še

tančne, morebitni posojiljemalec mora izpolnjevati vse poroštvene pogoje za vračilo posojenega denarja. Na t. i. črnem trgu so pogoji vsaj na prvi pogled nekoliko milejši. Četudi posojilodajalci največkrat zahtevajo potrdilo o zaposlitvi ali le pokojninski odrezek, višina že obstoječih obremenitev plač ni toliko pomembna. Pomembnejša je vrednost nepremičnine, ki so jo posojiljemalci pripravljene dati kot poroštvo za zavarovanje posojila. Na podlagi tega ponudijo petino, morda tretjino vrednosti ponujene nepremičnine. Obresti za njihovo

hujšo. Če bi bili podatki v zemljiških knjigah sprotno urejeni, bi bil pogled nanje grozljiv. Nepremičnine so obremenjene, spisek tistih, ki "sedijo na njih", pa je precej dolg. Dejstvo je tudi, da so si posamezniki s tako sposojenim denarjem poskušali reševati svoj življenjsko eksistenco. Brez službe začeti "na svoje". Za to pa je potreben denar. Ker država vsa leta doslej ni storila skoraj nič, da bi pomagala podjetnikom začetnikom, so se ti poskušali znajti, kakor so pač vedeli in znali, v upanju, da je vse zakonito in pod budnim očesom države. Zdaj se je izkazalo, da še zdaleč ni tako. Denar namreč posojajo tudi tisti, ki za to sploh niso registrirani. Vse gre iz rok v roke in mimo države. Da vladajoča LDS za to ni vedela, nihče v državi ne verjame. Denar še danes posojajo posamezniki, za katere vemo, da ni njihov. Večina so le posredniki. V to pa so vključeni tako vladajoči politiki kot odvetniki pa še koga bi našli med njimi. Ko preverjamo znane osebe, ugotovimo, da jih je nekaj tudi na seznamu SDV, objavljenem v knjigi Dušana Lajovca. Očitno je, da "linije" med njimi delujejo še naprej, opeharjeni pa so ljudje, ki so zaradi vodenja gospodarske politike vladajoče elite v čedalje večjih socialnih in osebnostnih stiskah.

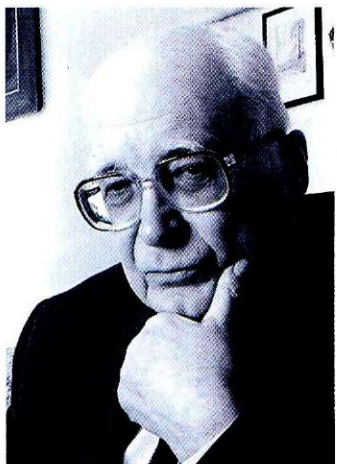
Vida Kocjan

"Dušebrižniki" pozabljajo, da je upad števila katoličanov trend, značilen za celoten evropski prostor.

vajajo, da se je število katoličanov prav v času njegovega delovanja močno zmanjšalo. Seveda omenjeni "dušebrižniki" pozabljajo, da je upad števila katoličanov trend, ki je značilen za celoten evropski prostor in je predvsem posledica postmodernističnega sekularizma. Zato je težko sprejeti oceno, da je Rodetovo napredovanje pravzaprav kaznen. Vpliva nekaterih izrečenih nadškofovih stališč seveda ne smemo prezreti, a bolj kot vsebina je na ljudi vplivala nadškofova aristokratska drža, ki je "zaostrila" tudi najbolj diplomatsko izražena stališča. Kljub tej njegovi drži

promis med jasnostjo, odločnostjo in samozavestjo na eni strani ter diplomacijo in tenkočutnostjo na drugi. Neodgovorno bi bilo, če bi od prihodnjega nadškofa pričakovali, da bo samo kimal in se podrejal javnemu mnenju. Ne nazadnje je tudi Jezus farizejem jasno povedal, da so hinavci. Toda naslednik bo moral zavzeti nekoliko drugačno držo, in sicer tako, kot jo narekujejo sklepi plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem. Predvsem bo treba premagati mit o samozadostnosti Cerkve kot institucije, kajti človek ni zaradi institucije, ampak je institucija zaradi človeka.

Gašper Blažič

Dr. Ljubo Sirc

Likvidirajte v rundah ...

Vendar beseda ni konj. Nehali so govoriti o razredni vojni, a so jo v resnici nadaljevali. Sploh ni šlo za nikakršno vojno, marveč za zahrbtno ubijanje ljudi, ki komunistom niso bili všeč. Najvišji slovenski komunist Kardelj naroča v tem času Zdenki Kidrič, vrhovni likvidatorki: "Likvidirajte v rundah, t. j. niz likvidacij druge za drugo ..."

Sredi vojne proti fašističnim zavojevalcem so se elitni komunisti odločili za pobijanje domačih ljudi, kar je najpodlejšše, kar kdo lahko stori svojemu narodu. Doslej so se komunisti izgovarjali, da so likvidirali kolaboracioniste. Sedaj smo opozorjeni, da je sam Kardelj 5. oktobra 1942 zapisal: "Tolci in sej preplah, le tako se začetek državljanske vojne razvija v našo korist." "V našo korist" pomeni, "da bomo prišli na oblast".

Zaradi komunistične oblasti je bilo torej treba uvajati teror in ubijati vseh. Ne ubijaj, je med glavnimi zapovedmi in je človeku globoko vsajena vrednota. Kako je mogoče, da jo Kardelj s tako brezskrbnostjo krši? Čeprav je bilo med komunisti veliko patoloških tipov, ni nujno, da je bil Kardelj eden izmed njih. Zadosti je, da je bil umsko omejen in je zato brez pomisleka verjel, da bo dobro ljudem na Zemlji, če bomo pobili vse, ki so najbolj sposobni proizvajati, kar je potrebno za življenje. Rečeno tako je navodilo videti nelogično. Če pa ga zakamufliramo z močnimi besedami, zlahka premami labilne, še posebej če so oni sami

gospodarsko nesposobni, a vendar častihlepni in zavistni.

Tito in Kardelj se nikdar ne bi dokopala do take osebne blaginje, kakršno sta uživala, dasi brez osebne lastnine, če ne bi šla po poti zmedenih idej in nasilja, vključno ubijanja. Neenakost med partijskimi voditelji in navadnimi ljudmi ni bila manjša, ampakraje precej večja kot neenakost med uspešnimi podjetniki in delavci, še posebej če upoštevamo oblast nad življenjem in smrtjo, ki so jo partijski voditelji imeli. Izgovor je bil, da partijski voditelji zaslužijo čast in blaginjo s svojim delom, podjetniki pa s kapitalom. K takim publicam za marksista ni kaj pripomniti, saj Marx pravi, da razlike v plačah za različne vrste dela nastanejo "delavcem za hrbtnost", kar koli že to pomeni. Menda po-

je ubijanje nemoralno ne glede na to, kaj naj bi z ubijanjem dosegli.

Vse to ne velja samo za Titove ali slovenske komuniste. Komunistična zabloda in nemoralnost gre nazaj vse do Marxa in Lenina in še vedno straši po Evropi in še marsikje drugje. V Zahodni Evropi je še zlasti nevarna, ker so tam levičarji opazovali kolaps komunizma le do daleč, ne da bi ga tako rekoč doživeli. Iz tega razloga so premnogi še vedno pripravljeni igrati "koristne budale", kakor komunisti pravijo tistim, ki niso komunisti, pa komunistom pomagajo, ker jih slabo poznajo. Ne morejo si misliti, da so tako ljubeznivi in razumni ljudje, kot se jim kažejo komunisti, nevarni morilci oziroma nasledniki morilcev in prevaranti. Žal so komunisti storili toliko strašnega, da jim člo-

.. da vam bo dobro na Zemlji. Junija 1942 je minilo že nekaj mesecev, odkar so Titovi komunisti spet nehali govoriti o "razredni vojni", ki se je po njihovo začela pozno jeseni 1941. Tako jim je ukazal Stalin, ker se je bal, da bodo preplašili ljudi, še posebej zahodne zaveznike, če bo jasno povedano, za kaj komunistom gre.

Ali so Slovencem njihovi dovčerajsnji in sedanji vladarji v 45 letih res tako oprali možgane, da so mirno pripravljeni voliti ideološke naslednike komunističnih morilcev celo sedaj, ko nimajo za vsa ta leta kaj pokazati?

meni, da si jih voditelji smejo sami izbrati za delavskimi hrbtni.

Opravičevanje razlik med dohodki delavcev in voditeljev postane še bolj smešno, če primerjamo razlike med blaginjo v podjetniških in komunističnih državah.

Komunisti so bili morilci, ker so si domišljali, da so iznašli pot k veliko večji blaginji za vse kot pod kapitalizmom. Ker se je tako pričakovanje pokazalo za zmotno, so bili morilci, ker so verjeli v nesmisle. Ali so se teh nesmislov in nemorale otresli? Za normalne ljudi

vek ne more in ne sme zaupati, razen če se posebej ne izkažejo.

Zato je čudno, da komunistom pomagajo volivci v nekdanjih komunističnih državah. Ali so Slovencem njihovi dovčerajsnji in sedanji vladarji v 45 letih res tako oprali možgane, da so mirno pripravljeni voliti ideološke naslednike komunističnih morilcev celo sedaj, ko nimajo za vsa ta leta kaj pokazati? Če je tako, niso brez morale samo komunisti, temveč velik del Slovencev.

Ime in priimek?

Vida Žabot.

Kje ste prišli na svet?

V Murski Soboti.

Kdaj?

24. 6. 1956.

S čim se preživljate?

S poučevanjem na podiplomskih triletnih specializacijah (nivo master II), s terapevtskimi delavnicami in seminarji ter individualnim svetovanjem.

Kako bi označili svoj značaj?

Odločen, pogumen, naiven, igriv, odgovoren, zanesljiv, zabaven, nepredvidljiv, ustvarjalen, intenziven, velikodušen, odprt, zaupen, zapravljen ...

Ste bogati?

Kulturno, čustveno, duhovno, umsko ... zelo; finančno pa ravno nasprotno!

Verjamete v Boga?

Verjamem v Življenje in Ljubezen ... da!

S čim se prevažate?

Odvisno od razdalj in časa na razpolago: vlak, avto, avion.

Kateri je vaš največji življenjski uspeh?

Spoznanje nekaterih skrivnosti, življenjskih resnic, ki mi omogočajo srečo in uspeh.

Dan, ki bi ga najraje izbrisali iz življenja?

Nobenega. Vsak mi je prinesel svoje lekcije.

Vaše najljubše dnevno opravilo?

Kuhanje in skrb za rože ... hrepenim po slikanju.

Skriti kotiček?

Moj duhovni svet, kamor odpotujem od koderkoli.

Hobi?

Rože, slikanje in ples.

Pesem ki jo najraje prepevate?

Šumijo gozdovi domači in Dan ljubezni.

Recept za premagovanje žalosti?

Nekaj globokih vdihov, odločen občutek samozavesti in zaupanja vase, spomin na sceno ali vic, ki me je spravil od smeha v solze.

Otroci?

Naša prihodnost. Dragoceni in velikokrat neznosni. Vsekakor trajni izziv za novo in zabavno, zdravilo proti bolni resnosti, nujni za vzdrževanje otroške duše v sebi.

Vaš stan je?

Svetel, lep in topel.

Najljubši kos oblačila?

Tisti, ki se harmonično zlije z mojim čutenjem in karakterjem ... od spodnjega perila do plašča.

Najljubša jed?

Rizota.

Sanjske počitnice?

Večmesečno potovanje okoli sveta.

Katero pijačo obožujete?

Naravno peneče se vino in ob pici pivo.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?

Neruda in Tagore.

Knjiga vašega življenja?

Celi evangelij (ne le tisti, ki ga uradno priznava Cerkev).

Film, ki vas je spravil v solze?

Field of Dreams (Phil A. Robinson); Forrest Gump, Chocolat ... cela vrsta jih je, ki mi nagovorijo dušo. Zelo rada imam tudi tiste, ki me spravljajo v smeh, npr. Woody Allen.

VIDA ŽABOT

Nekoč je bila redovnica
in Slovenka leta ...

Iz Slovenije v Vatikan

Naslov tega članka je pravzaprav podnaslov knjige ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta Cerkev, narodi in demokracija, ki je zbirka njegovih člankov in predavanj do leta 1993, ko je knjiga izšla v Franciji, štiri leta kasneje pa še v Sloveniji. V omenjenem delu Rode opisuje tudi svojo življenjsko pot od študija v Franciji prek svojega delovanja na Slovenskem v času totalitarnega komunističnega režima do svojega odhoda v Vatikan leta 1981 na povabilo kardinala Pouparda. Očitno pa se zgodovina ponavlja, saj se nadškof Rode po sedmih letih delovanja v Ljubljani znova poslavlja od Slovenije. V sredo, 11. februarja, je obvestil javnost, da je bil imenovan za prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja.

Kritičen do režima

Dr. Franc Rode se je rodil 23. septembra 1934 v Ljubljani, doma pa je z Rodice pri Domžalah. Leta 1945 se je zaradi komunističnega nasilja z družino umaknil v Avstrijo, kjer se je šolal v Judenburgu in Lienzu, nato pa se je družina preselila v Argentino. Leta 1952 je vstopil v Misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega (lazaristi) in odšel iz Argentine na študij najprej v Rim, po enem letu pa v Pariz, kjer je leta 1963 študij sklenil z doktorsko disertacijo o modernističnem sporu. Leta 1965 se je vrnil v Slovenijo in po dveh letih pastoralnega dela postal profesor osnovnega bogoslovja, verstev in modernega ateizma na Teološki fakulteti v Ljubljani ter ravnatelj bogoslovcev lazaristov. V tem času je bil tudi prvi urednik revije Znamenje, veliko pa je predaval na vsakoletnem teološkem tečaju. Zaradi svojih kritičnih stališč do komunističnega sistema je imel velikokrat opravka s komunističnimi oblastniki in režimskimi javnimi glasili. Leta 1981 je odšel v Vatikan, kjer je sodeloval v papeškem svetu za dialog z neverujočimi, kasneje je postal tajnik papeškega sveta za kulturo. Marca leta 1997 je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita, na tem mestu je nasledil Alojzija Šuštarja. Doslej je izšlo kar precej njegovih del; poleg prej omenjene knjige Cerkev, narodi in demokracija še Za čast dežele, Spomin, zavest in načrt Cerkve na Slovenskem, Mesec dni na rdečem otoku, Stati in obstati, Uvod v moderni ateizem in še nekatera. Leto dni pred vnovičnim prihodom v Slovenijo ga je francoski predsednik Jacques Chirac imenoval za viteza državnega reda za zasluge.

Eden najbližjih papeževih sodelavcev

Z odhodom v Vatikan in prevzemom položaja prefekta kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja – to naj bi se zgodilo takoj po veliki noči – bo Franc Rode postal eden najbližjih papeževih sodelavcev, glede na položaj pa naj bi mu bil podeljen tudi naziv kardinala. Kongregacija ustanov posvečenega življenja je eden izmed uradov Rimske kurije, prek katere papež navadno upravlja posle Cerkve in ki to službo izvršujejo v njegovem imenu in z njegovo oblastjo. Omenjena kongregacija se namreč ukvarja z vsem, kar zadeva disciplino, premoženje, študij, pravice in dolžnosti ustanov posvečenega življenja. Sem sodijo tako ženski kot moški redovi in redovne družbe, svetni instituti in družbe apostolskega življenja. V pristojnost omenjene kongregacije sodijo tudi skupnosti meniškega življenja, skupnosti posvečenih devic in druge oblike posvečenega življenja. Jurisdikcija članov omenjenih skupnosti je osebne značaja in nima ozemeljskih omejitev. Dosedanji prefekt kongregacije, kardinal Eduardo Martinez Somalo, se je mestu prefekta odpovedal zaradi dopolnjene starosti 75 let.

Kdo bo naslednik?

Takoj po objavi novice, da Franc Rode odhaja v Vatikan, so se v medijih pojavila namigovanja, kdo naj bi postal novi ljubljanski nadškof. Poznavalci največ možnosti pripisujejo kateremu izmed že posvečenih škofov, na primer sedanjemu mariborskemu pomožnemu škofu Antonu Stresu, manj verjetno pa je, da bi bil na mesto ljubljanskega nadškofa imenovan kateri izmed preostalih dveh ordinarijev (na primer Franc Kramberger ali Metod Pirih) ali kateri izmed ljubljanskih pomožnih škofov. Nekateri na mestu ljubljanskega nadškofa vidijo tudi nekatere profesorje na teološki fakulteti (npr. Štuhec, Ocvirk itd.). Kljub vsem spekulacijam pa bo objava imena Rodetovega naslednika presenečenje, saj je znano tiho pravilo, da imajo osebe, ki jih izpostavljajo mediji, manj možnosti. Dokaz za to je bila prav izbira Franca Rodeta za ljubljanskega nadškofa leta 1997, saj tedaj tako rekoč nihče ni resno računal nanj. Izbira škofa je namreč odvisna od posvetovanj nuncijev in duhovnikov v določeni škofiji, zakonik cerkvenega prava pa poleg tega določa, naj škofovske konference vsaj vsaka tri leta predložijo seznam duhovnikov, primernih za škofovstvo. Glede na vse te okoliščine bo izbira novega nadškofa najverjetneje presegla dosedanja ugibanja.

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Franc Rode bo odslej vodil kongregacijo ustanov posvečenega življenja v Vatikanu.

Kljub vsem spekulacijam pa bo objava imena Rodetovega naslednika verjetno presenečenje, saj je znano tiho pravilo, da imajo osebe, ki jih izpostavljajo mediji, manj možnosti za nasledstvo.

Gašper Blažič

V Sloveniji so do zdaj predvsem po zaslugi LDS, ZL in DeSUS propadli vsi poskusi, da bi na načelni in praktični ravni obsodili nekdanji komunistični režim. Bo zdaj za to namesto nas poskrbela Evropa?

Prvi poskus, da bi na deklarativni in praktični ravni obsodili nekdanji totalitarni komunistični sistem, njegovim funkcionarjem pa prepovedali zasedati visoke položaje v novem demokratičnem sistemu, se je v Sloveniji pojavil leta 1990, ko je oblast prevzel Demos. Takrat je del Demosa predlagal sprejetje tako imenovane lustracijske zakono-

Obračun s komunizmom?

daje, ki pa zaradi nasprotovanj znotraj samega Demosa (nekateri njegovi člani in stranke so takrat grozili z odhodom iz koalicije) v skupščini ni dobila zadostne podpore. Razprave o lustraciji so se nato pojavljale vsake toliko časa, večinoma tedaj, ko so se razmerja v parlamentu zaostrila, in v času pred volitvami, prvi konkretni predlog pa je znova prišel v parlament šele konec leta 1997, ko sta poslanka Janez Janša in Lojze Peterle državni zboru predlagala sprejetje resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in sprejetje predloga zakona o

odpravi posledic komunističnega totalitarnega režima. Kot sta takrat pojasnila, bi bil namen resolucije določiti moralni in pravni odnos nove države do prejšnjega komunističnega totalitarnega režima in odgovornost nekdanje komunistične partije oziroma zveze komunistov za številne zločine in kršitve človekovih pravic, ki so jih izvajali v nekdanji Jugoslaviji, namen zakona pa bi omogočil pravno odstranitev najodgovornejših predstavnikov prejšnjega totalitarnega sistema iz kolesja nove demokratične države in kaznovanje hudih zločinov. Čeprav sta tako resolucija

kot zakon temeljila na Resoluciji 1096 o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov, ki jo je junija 1996 sprejela parlamentarna skupščina Sveta Evrope in je državam nekdanje Vzhodne in Srednje Evrope predlagala, da tam, kjer je to potrebno, izvedejo lustracijo (to je, da visokim funkcionarjem režima prepovejo opravljati vidne funkcije v novem sistemu), sta oba predloga v državnem zboru naletela na oster odziv LDS, ZL, DeSUS in SNS in bila na koncu zavrnjena. Kot obrazložitev za glasovanje proti resoluciji in zakonu so poslanci teh strank ponav-

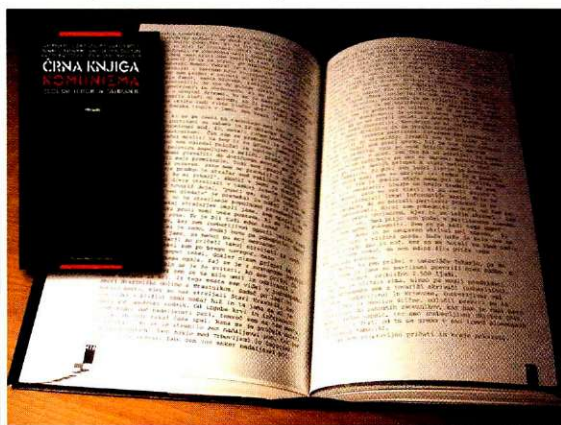
ljali teze, da je treba pozabiti, kaj se je dogajalo v preteklosti, in se zazreti v prihodnost, da lustracija ne pomeni drugega kot revanšizem in podobno. Skratka razlogi, ki jih še vedno poslušamo, kadar v parlamentu razpravljajo o takšnih in podobnih temah in kadar je treba razpravo s konkretnih krivcev in njihove odgovornosti preusmeriti drugam.

EPP: totalitarni komunizem je treba ustrezno obsoditi

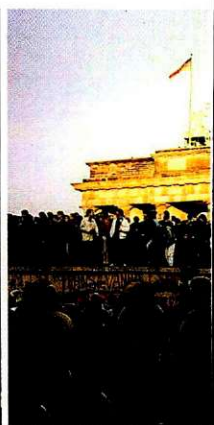
Nova pobuda, s katero del Evrope državam, ki so nekoč imele komunistični režim, priporoča njegovo obsodbo, je podobno kot Reso-

Največjo priložnost za sprejetje lustracijske zakonodaje v Sloveniji je imel Demos med letoma 1990 in 1992, vendar so mu slednje preprečili "notranji krki". Resen predlog lustracijske zakonodaje sta leta 1997 oblikovala Janša in Peterle, vendar ni bil sprejet.

Že pred leti je avtorjem znamenite knjige Črna knjiga komunizma uspelo prepričljivo dokazati, da je bil komunizem vsaj tako zločinski kot nacizem. Nekaj podobnega zdaj ugotavlja resolucija EPP.

Kot ugotavlja resolucija podobno kot njegov sir držav padel, vendar do

Lustracija v prejšnjem desetletju

Lustracijska zakonodaja v vzhodno- in srednje-evropskih državah

- Albanija: leta 1995 je parlament sprejel dva zakona, s katerima je na deklarativni in praktični ravni obsodil nekdanji režim.
- Bolgarija: leta 1991 je parlament sprejel lustracijski zakon.
- Češka: leta 1991 je parlament sprejel zakon o lustraciji, leta 1995 pa še zakon, s katerim so veljavnost prvotnega zakona podaljšali.
- Poljska: leta 1997 je parlament sprejel lustracijski zakon.
- Slovaška: ob razdružitvi s Česko je Slovaška prevzela lustracijski zakon, ki pa se, ker so na oblasti še vedno komunisti, preoblečeni v nacionalne barve, ne izvaja.
- Slovenija: ostaja ena redkih vzhodno- in srednjeevropskih držav, ki nekdanjega režima še niso obsodile ne na deklarativni ne na praktični ravni.

Lucija Sveta Evrope 1096 pred kratkim prišla s strani največje stranke v evropskem parlamentu Evropske ljudske stranke (EPP), katere članice so tudi slovenske SDS, NSi in SLS. EPP je na svojem kongresu (potekal je v Bruslju) sprejela resolucijo o obsodbi totalitarnega komunizma, ki o tem režimu ugotavlja nekaj znanih dejstev. EPP Evropski zvezi in njenim državam predlaga nekatere poteze, s katerimi naj ga obsodijo in pripomorejo k razčiščenju njegovega dejanskega obraza. Tako resolucija uvodoma ugotavlja, da je bilo v totalitarnih komunističnih režimih v Srednji in Vzhodni Evropi pobitih na milijone nedolžnih ljudi vseh narodnosti, mnogim pa so škodo povzročile resne kršitve človekovih pravic. Slednje so, če jih naštejemo samo nekaj, deportacija milijonov ljudi, tudi starih, bolnih, nosečih žensk, otrok in dojenčkov v Sibirijo in drugam, odstranitev celotnega prebivalstva iz njegove domovine; preganjanje političnih nasprotnikov dik-

tature in nepoštena sojenja; vnaprej določene volitve, katerih posledica so bili nelegitimni parlamenti in protipravno prisvajanje oblasti; nehumano ravnanje in mučenje v koncentracijskih taboriščih, zaporih in priporih, usmerjeno predvsem na politične zapornike; preganjanje iz verskih razlogov; omejevanje svobode gibanja v državi in zunaj nje; razlastitev zemljišč in drugih oblik zasebne lastnine ... Kot ugotavlja resolucija, kljub vsem tem dejstvom do danes ni bilo ustrezne mednarodne ocene ogromnega števila izgubljenih človeških življenj ne ustrezne mednarodne obsodbe teh zločinov (v nasprotju z nacizmom, kjer je bilo po ugotovitvah EPP zločine mogoče preiskati in obsoditi, krivce pa postaviti pred sodišča), zato resolucija na Evropsko zvezo in njene članice naslavlja več pozivov, da se to spremeni. Tako resolucija Evropsko zvezo poziva, da na evropski ravni oblikuje raziskovalni in dokumentacijski center, ki bo nadaljeval z zbiranjem, vrednotenjem

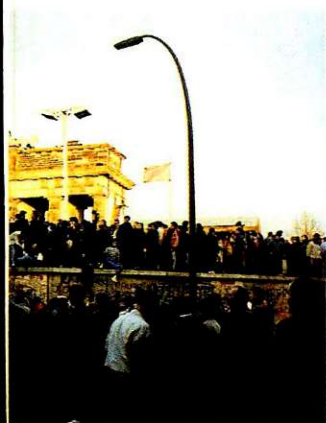
Resolucija Sveta Evrope številka 1096

Nekaj zanimivejših povzetkov Resolucije 1096 o ukrepih za odpravo dediščine nekdanjih totalitarnih komunističnih režimov, ki jo je junija 1996 sprejela parlamentarna skupščina Sveta Evrope.

- Skupščina predlaga, naj se kazniva dejanja, ki so jih posamezniki storili med komunističnim totalitarnim režimom, kazenskopravno preganjajo in kaznujejo v skladu z veljavnim kazenskim zakonikom.
- Skupščina priporoča, naj kazenskopravni pregon posameznih kaznivih dejanj poteka skupaj z rehabilitacijo ljudi, ki so bili obsojeni za "zločine", ki v civilizirani družbi ne pomenijo kaznivih dejanj, in tistih, ki so bili nepravilno obsojeni. Tem žrtvam totalitarnega prava bi moralo biti dodeljeno gmotno nadomestilo in to nadomestilo naj ne bi bilo (bistveno) nižje od nadomestila, danega tistim, ki so bili nepravilno obsojeni za kazniva dejanja v skladu z veljavnim standardnim zakonikom.
- Skupščina pozdravlja odpiranje arhivov tajnih služb javnosti v nekaterih nekdanjih komunističnih totalitarnih državah. Vsem prizadetim državam priporoča, naj prizadetim osebam na njihovo željo omogočijo pregled kartotek, ki so jih o njih vodile nekdanje tajne službe.
- Skupščina nadalje svetuje, naj se premoženje, vključno s premoženjem Cerkve, ki je bilo nezakonito ali neupravičeno odvzeto s strani države, nacionalizirano, zaseženo ali drugače razlašeno med vladavino komunističnih totalitarnih sistemov, praviloma in v celoti vrne prvotnim lastnikom.
- Glede obravnavanja oseb, ki niso zagrešile nobenega kaznivega dejanja, ki se lahko kazenskopravno preganja v skladu s 7. točko, vendar so kljub temu imele visoke položaje v nekdanjih totalitarnih komunističnih režimih in so jih podpirale, skupščina opazi, da se je nekaterim državam zdelo potrebno uvesti upravne ukrepe, kot je zakon o lustraciji ali dekomunizaciji.
- Najboljše poročstvo za odpravo nekdanjih komunističnih totalitarnih sistemov so temeljite politične, pravne in gospodarske reforme v teh državah, ki vodijo k oblikovanju pristnega demokratičnega duha in politične kulture.

in objavljanjem informacij o totalitarnem komunizmu in deloval kot središnja točka za nadaljnji študij in zgodovinske raziskave; predlaga, da Evropska zveza razglasi dan žrtev totalitarnih komunističnih režimov in da se zanje ustanovi spominski muzej. Prav tako resolucija države članice in države pristopnice poziva,

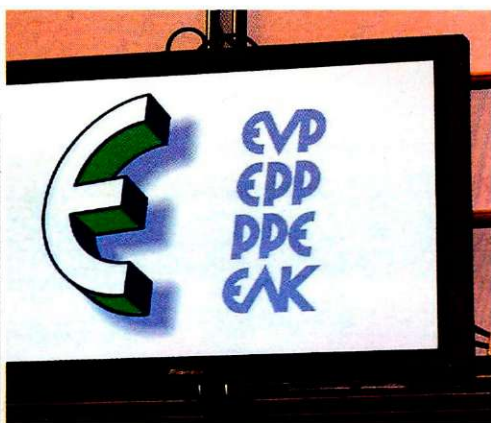
naj ustanovijo nacionalne odbore, ki bodo raziskovali kršitve človekovih pravic v času totalitarnih komunističnih režimov, o svojih ugotovitvah pa poročali neodvisnemu izvedenskemu telesu. Države članice in države pristopnice resolucija poziva, naj z dokumentov, ki bi lahko osvetlili primere, povezane z zloči- »

EPP, je totalitarni komunistični sistem najbolj – zloglasni berlinski zid – v večini danes ni doživel primerne obsodbe.

Najodločneje je lustracijo do zdaj izpeljala Češka, ki je z leta 1991 sprejetim lustracijskim zakonom (leta 1995 je predsednik Vaclav Havel njegovo veljavnost podaljšal) nekdanjim komunistom prepovedala opravljati visoke javne funkcije.

Evropska ljudska stranka (EPP) ima skupaj z EDU večino v evropskem parlamentu, kar vzbuja upanje, da bo nekdanji totalitarni komunistični režim enkrat za vselej obsojen.

Resolucija o obsodbi totalitarnega komunizma, sprejeta na 16. kongresu EPP

V dvajsetem stoletju sta nastala dva enako nehumana totalitarna režima – komunizem in nacizem. Oba sta zahtevala na milijone žrtv. Po porazu nacizma v drugi svetovni vojni je bilo nacistične zločine mogoče preiskati in obsoditi, krivce pa postaviti pred sodišča. Komunistični sistem se je zrušil, vendar temu ni sledila podobna mednarodna obsodba.

Evropska ljudska stranka

ob upoštevanju deklaracij, ki so jih sprejeli nacionalni parlamenti v večini prizadetih držav; ker je bil nacistično-fašistični totalitarizem upravičeno mednarodno obsojen, totalitarni komunizem pa z moralnega vidika še ne; ker na različnih delih sveta nekaj totalitarnih komunističnih režimov še zmeraj vztraja na oblasti, kar zelo škoduje blaginji njihovih ljudi; ker nevarnost, da bi totalitarni komunistični režimi spet prevzeli oblast, še ni izginila in ker ta ideologija še naprej ogroža svetovni mir in svoboden razvoj narodov; ker je boj proti fašizmu pokazal, da zrušenje režima še ne pomeni poraza ideologije in da moramo ohraniti spomin na zagrešene zločine, če želimo preprečiti oživitve totalitarnih ideologij in praks,

1. poudarja dejstvo, da je bilo v totalitarnih komunističnih režimih v Srednji in Vzhodni Evropi pobitih na milijone nedolžnih ljudi vseh narodnosti, mnogim drugim pa so povzročile škodo resne kršitve človekovih pravic, še posebno:
 - deportacija milijonov ljudi, tudi starih, bolnih, nosečih žensk, otrok in dojenčkov v Sibirijo in druge kraje;
 - odstranitev celotnih prebivalstev iz njihovih domov;
 - preganjanje političnih nasprotnikov diktature in nepošteno sojenje;
 - vnaprej določene volitve, posledica katerih so bili nelegitimni parlamenti, protipravno prisvajanje oblasti in dejansko vsiljevanje takih režimov;
 - nehumano ravnanje in mučenje v koncentracijskih taboriščih, zaporih in priporih, usmerjeno predvsem na politične zapornike in pripornike;
 - preganjanje iz etničnih razlogov, ki je bilo pogosto enako genocidu;
 - preganjanje iz verskih razlogov;
 - preganjanje zaradi družbenega izvora;
 - popoln nadzor varnostnih služb nad življenjem ljudi in kršitve pravice ljudi do zasebnosti;
 - razglasanje in spodbujanje ideologije sovraštva;
 - prepoved pravice do združevanja in pravice do zbiranja;
 - omejevanje svobode gibanja v državi in zunaj nje;
 - resne kršitve političnega pluralizma, svobode vesti in svobode izražanja političnih mnenj, ki so bila drugačna od komunistične ideologije;
 - preprečevanje dostopa do svobodnih informacij in popolna odsotnost svobode tiska;
 - razlastitev zemljišč in drugih oblik zasebne lastnine;
 - podpora revolucionarnim komunističnim gibanjem, ki so se bojevala zunaj demokratičnega prostora;
 - prenos finančnih sredstev v tujino, katerih usoda ostaja do danes nejasna, vendar zagotovo pripadajo ljudem iz držav, iz katerih izvirajo;

2. verjame, da so vse žrtve totalitarnih režimov enake po dostojanstvu in si zaslužijo pravičnost;
3. je zaskrbljena, ker do danes ni ustrezne mednarodne ocene ogromnega števila izgubljenih človeških življenj in trpljenja milijonov ljudi v Srednji in Vzhodni Evropi;
4. ugotavlja, da so bile po zrušenju teh režimov izvedene pomembne zgodovinske raziskave;
5. se zavzema za popolno razkritje resnice o zločinah komunizma, ki so bili storjeni v obdobju totalitarnih režimov, kar naj postane sredstvo za moralni preporod družbe v posttotalitarni Evropi;
6. se zavzema za oblikovanje neodvisnega izvedenskega telesa, ki bo zbiral in ocenjevalo informacije o kršitvah človekovih pravic v totalitarnem komunizmu;
7. poziva države članice in države pristopnice, naj ustanovijo nacionalne odbore, ki bodo raziskovali kršitve človekovih pravic v času totalitarnih komunističnih režimov, o svojih ugotovitvah pa poročali neodvisnemu izvedenskemu telesu;
8. poziva države članice in države pristopnice, naj odstranijo oznako zaupnosti, če ta še obstaja, z dokumentov, ki bi lahko osvetlili primere, povezane z zločini, storjenimi v času komunističnih režimov, zlasti tiste, ki so jih zagrešile tajne službe in politična policija, državljane pa spodbuja, naj se oglašijo in o takih dogodkih pričajo pred prej omenjenim neodvisnim telesom in nacionalnimi odbori;
9. na podlagi informacij, ki jih bo zbralo in ovrednotilo neodvisno telo:
 - a) poziva Evropsko unijo, naj sprejme uradno deklaracijo o mednarodni obsodbi totalitarnega komunizma;
 - b) poziva k oblikovanju evropskega raziskovalnega in dokumentacijskega centra, ki bi nadaljeval z zbiranjem, vrednotenjem in objavljanjem informacij o totalitarnem komunizmu in deloval kot središčna točka za nadaljnji študij in zgodovinske raziskave;
 - c) predlaga razglasitev dneva žrtv totalitarnih komunističnih režimov;
 - d) predlaga ustanovitev spominskega muzeja za žrtve komunizma;
10. poziva vse tiste, ki nameravajo prevzeti politično funkcijo v institucijah Evropske unije, naj razkrijejo svojo poklicno in politično dejavnost v nekdanjih komunističnih državah in se odredijo mestu v evropskih institucijah, če so bili del represivnih komunističnih organov ali vpleteni v zločine zoper človeštvo.

» ni, storjenimi v času komunističnih režimov, zlasti tistih, ki so jih zagrešile tajne službe in politična policija, odstranijo oznako zaupnosti in tako pripomorejo k popolnemu razkritju resnice o zločinah komunizma. Predlaga jim še nekaj ukrepov, s katerimi bi raziskali in obsodili nekdanji totalitarni komunistični sistem.

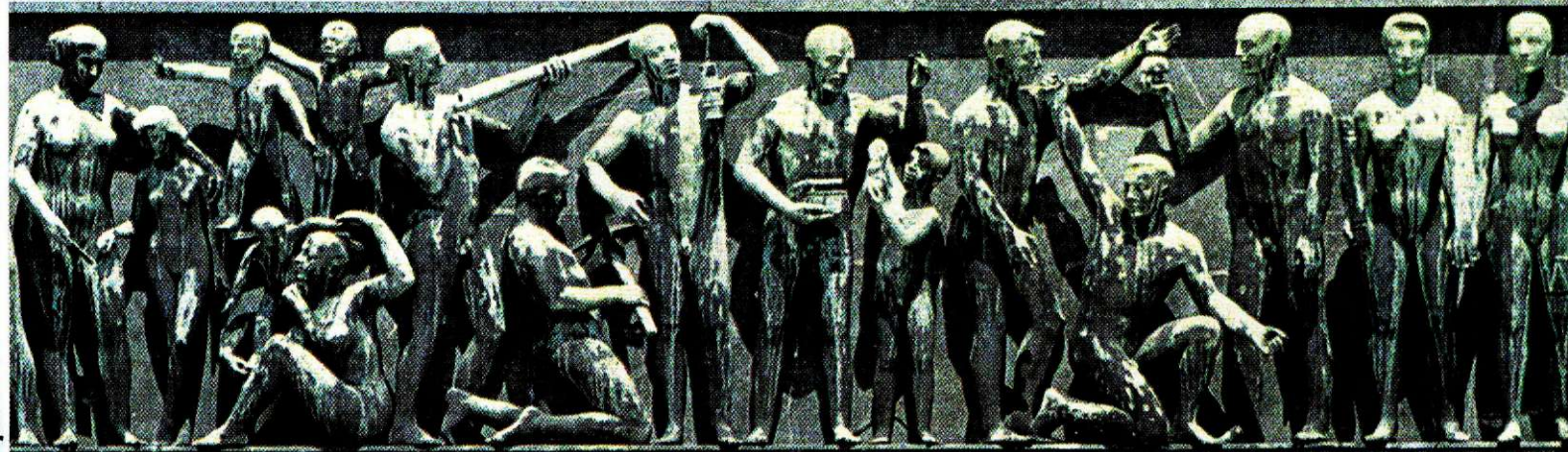
Maske bodo padle

No, za zdaj še ni znano, kdaj se bo na klopi evropskih parlamentarcev znašla deklaracija o mednarodni obsodbi totalitarnega komunizma, ki jo je evropskemu parlamentu predlagala EPP, lahko pa iz dejstva, da je EPP z Evropsko demokratično skupino najmočnejša

politična skupina v evropskem parlamentu (obe stranki imata skupaj večino), sklepamo, da bo evropski parlament nekdanji totalitarni komunistični režim tako ali drugače obravnaval in ga obsodil. Slednje bo seveda na domačem političnem prizorišču spravilo v zagato naslednice nekdanje slovenske partije LDS,

ZL in DeSUS, ki so se v vseh zadnjih letih krčevito upirale obsodbi nekdanjega režima, zdaj pa ga bodo, če bodo seveda hotele pokazati, da jim je res za demokratičnost, hočeš nočeš obsodile. Pa naj še kdo reče, da odločitev za vstop v Evropsko zvezo ni bila pametna.

Aleš Kocjan

Srečanje članic CDI

Minuli četrtek in petek je v Madridu potekalo srečanje voditeljev strank članic Internacionalne sredinskih strank (CDI). Srečanja sta se na povabilo španskega predsednika vlade in predsednika CDI Joséja Marie Aznarja udeležila tudi predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša in predsednik Nove Slovenije Andrej Bajuk.

Med udeleženci srečanja so bili pomembni politiki ne le iz Evrope, temveč tudi iz Latinske Amerike, Afrike in Azije. Naj omenimo le nekatere: Enrique Bolaños iz Nikaragve, Kjell Magne Bondevik iz Norveške, José Manuel Durão Barroso iz Portugalske, Mikulas Dzurinda iz Slovaške, Edward Fenech-Adami z Malte, Maaouya Ould iz Mavretanije, Johan Parts iz Estonije in Ibrahim Rugova s Kosova.

Voditelji strank so sprejeli dokument z naslovom Smernice za globalno delovanje: svoboda in varnost. Predmet dokumenta je stališče CDI do sodobnih izzivov, ki so povezani z bojem proti terorizmu in širitvi orožja za množično uničevanje ter z izboljšanjem obrambne politike. Hkrati dokument priporoča poglobitev sodelovanja in ohranitev oziroma okrepitev povezav med transatlantskimi partnerji, poseben del dokumenta pa je namenjen uveljavljanju dialoga in sodelovanja med kulturami ter demokratizaciji in krepitvi demokratičnih institucij, zlasti v tretjem svetu.

CDI je na srečanju izpostavila, da podpira iskanje rešitev s strani ZDS, EU, Rusije in Združenih narodov po diplomatski poti, da si prizadeva za ustanovitev dveh neodvisnih in suverenih držav, Izraela in Palestine, z varnimi mejami, s skupnim življenjem v miru in varnosti ter palestinsko državo z voditelji, ki bodo spoštovali demokratične vrednote, se odrekli terorizmu in ne bodo nasprotovali neizpodbitni pravici Izraela do dostopa na območju, kar je najboljše

poročilo za varnost, mirno sožitje in svetovni mir. Na srečanju so volili tudi vodstvo stranke. Za predsednika je bil znova izvoljen španski predsednik vlade José Maria Aznar.

Svetovni dan bolnikov

11. februar je svetovni dan bolnikov. Ob tem dnevu so se v Novi Sloveniji vprašali, ali bo slovenska zdravstvena reforma, ki se že počasi uvaja, res uresničila vse tisto, kar napoveduje, to je boljši dostop do zdravstvenih storitev, kvalitetnejše obravnavanje bolnikov, krajše čakalne vrste itd.

V Novi Sloveniji menijo, da se upravičeno porajajo dvomi o uspehu zdravstvene reforme, ker se na ministrstvu za zdravje ne zavzemajo, ne podpirajo in ne zagotavljajo več tistega, kar je bilo v zdravstvu dobro organizirano in dostopno bolnikom že na primarni ravni. Opozarjajo na tiho odpravo pediatra in ginekologa na primarni ravni, kar se jim zdi nesprejemljivo, kajti otroci so tako dragoceni, da je treba spremljati njihov razvoj na čim strokovnejši način, prav tako pa z rednimi pregledi pri pediatru lahko pravočasno odkrijejo motnjo ali bolezen pri otroku in jo takoj začnejo zdraviti. V Novi Sloveniji se pridružujejo tudi vsem tistim pobudnikom, ki se zavzemajo, da je ginekolog na primarni ravni dosegljiv vsem ženskam brez napotnice, kajti zdravje ženske je ključnega pomena tako za zdravje posameznice kot za naraščaj.

Na te in podobne proteste se je minister za zdravje Dušan Keber že od-

zval in zagotovil, da tako pediatri kot ginekologi tudi po novem zakonu ohranjajo vlogo, ki so jo imeli doslej.

V Novi Sloveniji opozarjajo tudi na preventivo in dostop do vzdrževanja oralnega zdravja. Ker je zobozdravstvo v beli knjigi zdravstvene reforme skoraj prezrto, jih v Novi Sloveniji zelo skrbi, kaj bo z mladimi na področju zobozdravstvenega varstva. V Novi Sloveniji opozarjajo, da je treba v zdravstvu ohraniti tisto, kar je dobro, ne pa vsega postavljati na novo.

Nova revija za Slovence po svetu

Slovence po svetu sta do sedaj informirali dve reviji, in sicer Rodna gruda, ki jo je izdajala Slovenska izseljenska matica, in Naša Slovenija, ki jo je izdajala Naša Slovenija, d. o. o. Urad za Slovence po svetu, predstavniki ministrstva za kulturo in Naše Slovenije ter Rodne grude pa sodelujejo pri pripravi nove revije, ki bi postala enotna za Slovence po svetu. Revija naj bi začela izhajati 1. maja, vendar se pri tem pojavljajo nekatere težave. Med drugim je treba sedanji predlog uredniškega koncepta revije nadgraditi s poslovnim načrtom in bolje opredeliti vsebino revije. S strani članov komisije za Slovence po svetu pa so se pojavili nekateri zadržki. Poslanec Nove Slovenije Jožef Bernik je opozoril na to, da še vedno ni jasno, kdo bo lastnik nove revije, zato za razpisom zanj ni treba hiteti. Za izdajanje nove revije naj bi proračun namenil 54 milijonov tolarjev.

Mihaela Praprotnik

Foto: Dane Kostric

Minister Bohinc bo, kot vse kaže, moral pred poslanci odgovarjati na vprašanja, povezana z izdajanjem odločb, nakupom policijskega čolna, političnim kadrovanjem itd ...

Preobrat ministra Bohinca

Ko je že kazalo, da bo politični del zgodbe o t. i. izbrisanih končan z razkolom med vladnimi strankami in opozicijo, se je izkazalo, da bo ta zgodba za seboj pustila veliko več.

Priče smo razkolu znotraj vladne koalicije, obračunavanju znotraj političnih strank, precej blizu pa smo tudi interpelaciji zoper ministra za notranje zadeve Rada Bohinca, enega ključnih akterjev tragikomične zgodbe o "izbrisanih". Verjetno se še spomnite zapisov v medijih in izjav političnih veljakov lanskega aprila, ko je bila izdana odločba ustavnega sodišča, v kateri je bilo zapisano, da je zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednik nekdanje SFRJ v nekaterih točkah v neskladju z ustavo. Ustavno sodišče je zato zakonodajnemu organu naložilo, da mora ugotovljeno ne-

ustavnost odpraviti, in sicer v roku šestih mesecev. Prvi odzivi politike so dali jasno vedeti, da bo potrebno veliko volje, da se vprašanje t. i. izbrisanih reši na način, ki bo popravil morebitne krivice in ne bo povzročil novih. Da bo to zahteven projekt, je bilo jasno od vsega začetka, nihče pa ni pričakoval, da bo pripeljal do slepe ulice, iz katere politika ne najde izhoda.

In kdo bo nosil posledice, do katerih prihaja? Če drži rok, da je navada železna srajca, potem lahko pričakujemo, da se bo odgovornost za nastali položaj in vse njegove posledice "prerazporedila" na vsakega malo oziroma na nikogar. Da do tega ne bo prišlo, so v opozicijskih strankah napovedali interpelacijo zoper enega ključnih akterjev zgodbe o t. i. izbrisanih, to je zoper ministra za notranje zadeve Rada Bohinca.

Bohinčev predčasni odhod?

Ključni razlog za morebitno interpelacijo zoper ministra Bohinca je

njegovo izdajanje dopolnilnih odločb t. i. izbrisanim brez zakonske podlage. Opozicijske stranke temu nasprotujejo, ker menijo, da mora vsaka izdana odločba temeljiti na ustrezni zakonski podlagi, medtem ko je Ropova ekipa in v prvi vrsti minister Bohinc drugačnega mnenja, o katerem verjetno še sam ni prepričan, ali je pravilno ali ne. V

prid naši domnevi je primerjava nekaterih izjav ministra Bohinca, ki jih je dajal od oktobra in prve polovice novembra pa vse do danes.

Na oktobrskem zasedanju državnega zbora je minister Bohinc poslancem zatrdil, da bo vlada področje, o katerem govori aprilska odločba ustavnega sodišča, dokončno uredila na pravno korekten način, in sicer z

Bo zgodba o t. i. izbrisanih predčasno izbrisala Rada Bohinca s seznama ministrov?

Foto: Primož Lavre

V tretje gre r(R)ado

Vse kaže, da Radu Bohincu ministrski stolček ni pisan na kožo, pa vendar je bil po zadnjih državnozborskih volitvah na njem že tretjič. Leta 1988 je postal minister za gospodarstvo v nekdanji SFRJ. Mandat je končal predčasno. Leta 1993 je postal minister za znanost in tehnologijo, a po treh letih je ta položaj že drugič izgubil. Razlog za to je bil, da je združena lista, katere minister je bil, predčasno zapustila tedanjo vlado Janeza Drnovška. V tretje gre rado, pravijo in pri Bohinčevem naskoku na ministrski stolček to drži, saj je leta 2000 postal minister za notranje zadeve. Samo vprašanje časa je, kdaj se bo rek uresničil pri njegovem odhodu z ministrskega stolčka pred potekom mandata. Razlika je le ta, da tokrat ne bo odšel na lastno željo ali zavoljo strankinih odločitev, temveč zaradi svojih napak, ki mu jih očita opozicija in na podlagi katerih pripravlja interpelacijo.

dvema zakonoma, s t. i. tehničnim in sistemskim zakonom. Na tiskovnih konferencah je prepričeval novinarje in s tem široko javnost, da je "tehnični" zakon potreben, saj upravnih odločb ni mogoče izdajati na podlagi odločbe ustavnega sodišča, ampak le na podlagi zakona, in da bodo poslanci, ki ne bodo podprli t. i. tehničnega zakona, v resnici glasovali proti uveljavitvi odločbe ustavnega sodišča!

Po dobrem mesecu dni je minister Bohinc ploščo obrnil. Kar nenadoma "tehnični" zakon zanj ni več potreben oziroma se lahko dopolnilne odločbe izdajajo na podlagi odločbe ustavnega sodišča. Prvotnemu Bohinčevemu prepričanju, da je mogoče upravne odločbe izdajati le na podlagi zakona, sledi torej preobrat, po katerem je izdajanje odločb neposredno na podlagi odločbe ustavnega sodišča zakonito in v skladu z ustavo. Na očitke o nelegalnem izdajanju odločb Bohinc danes odgovarja: "Ravnamo povsem korektno in nobene podlage ni za kakršne koli obtožbe v tej smeri." Če torej primerjamo Bohinčeve izjave,

nosti in zlorab policije cela vrsta. To, da je bil v času osamosvajanja Slovenije na drugi strani, ko je ustanavljal stranko za Jugoslavijo in nasprotoval osamosvojitvi, mu bo prineslo dodatne negativne točke," nam je pojasnil vodja Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič Plemeniti.

Predsednik slovenskih demokratov Janez Janša je že ob prvih namigi na interpelacijo zoper Bohinca dejal, da je treba razčistiti ministrovo odgovornost glede razpisov in nakupa novega policijskega čolna, saj naj bi obstajali indici, da je v zadevi šlo za nekatere protizakonite poteze ministrstva. Naj samo spomnimo na leto 2001, ko je zaradi zavlačevanja ministra Bohinca propadel podpis pogodbe z izbranim ponudnikom, konkretno z Elexom Unitradeom, s katerim je bilo že vse dogovorjeno. V zgodbo se je vključila državna revizijska komisija, ki je podjetju Elex Unitrade predlagala, da vloži tožbo proti notranjemu ministru Bohincu zaradi škode, ki je nastala zaradi njegovega zavlačevanja in propadlega posla. Bohinc je več

ranju podjetja Jadran iz Sežane so očitno držali, saj je bilo na razpisu res izbrano omenjeno podjetje. Kakšne so (če so) konkretne povezave med ministrom Bohincem, vodstvom podjetja Jadran Sežana in ne nazdanje stranko, ki ji pripada minister Bohinc, bo prav gotovo prišlo na dan ob morebitni vloženih interpelaciji zoper omenjenega ministra.

Rado Bohinc je nasprotoval samostojnosti

Ministru Bohincu nekateri očitajo tudi njegovo politično delovanje v preteklosti, predvsem v času osa-

gažiral že za časa SRFJ. Leta 1988 je postal minister za gospodarstvo, vendar mandata ni pripeljal do konca, saj je predčasno odstopil (govorilo se je, da je to storil zaradi diplomatskih ambicij, saj naj bi ga mikalo mesto jugoslovanskega veleposlanika v Washingtonu, a je želja zaradi razpada Jugoslavije splavala po vodi). Svojo politično oziroma strankarsko pot nadaljuje v Sloveniji, kjer skupaj z Ivom Vajglom, Rastkom Močnikom in Živkom Preglom ustanovijo Socialdemokratsko unijo, ki je bila deležna očitkov, da je slovenska podaljšana roka jugoslovanske stranke An-

SDS napoveduje interpelacijo zoper ministra Bohinca, NSi pa ga poziva, naj v dobro Slovenije odstopi.

V nasprotju s SNS, ki bo Bohinčevo interpelacijo podprla, so se v SLS zavili v molk in nam niso odgovorili, kako bodo ob morebitni interpelaciji glasovali.

Tone Rop ne razmislija o Bohinčevi zamenjavi, temveč mu ob izdajanju dopolnilnih odločb stoji ob strani.

lahko rečemo, da si je sam nataknil zanko okoli vratu, z vsako izdano odločbo pa jo samo še zateguje.

Ministrove napake

Kot že rečeno, v opozicijskih krogih kot povod za interpelacijo omenjajo Bohinčevo izdajanje dopolnilnih odločb. Ko smo povprašali opozicijske poslance po posameznih poslanskih skupinah, smo dobili občutek, da to ni edina napaka ministra Bohinca, ki naj bi jo bil storil v času svojega mandata. "Zagotovo je to ena večjih napak, mislim pa, da bo spisek njegovih nesposobnosti, strankarskega kadrovanja, neureje-

kot očitno ignoriral revizijsko poročilo in takoj objavil nov razpis za nakup policijskega čolna. Ko so bili znani razpisni pogoji, so poznavalci takoj spregledali, kam pes taco moli – razpis naj bi bil pisan na kožo enemu od slovenskih ponudnikov, kar dokazuje kriterij, naj bi bilo plovilo iz aluminija, takšne vrste plovil pa naj bi izdelovali samo v podjetju Jadran iz Sežane (zanimivo je, da je to podjetje na razpisu, na katerem je bilo izbrano podjetje Elex Unitrade, izpadlo iz igre, ker ni v določenem roku omogočilo ogleda plovila, kar je bil eden od razpisnih pogojev). Namigi o favorizi-

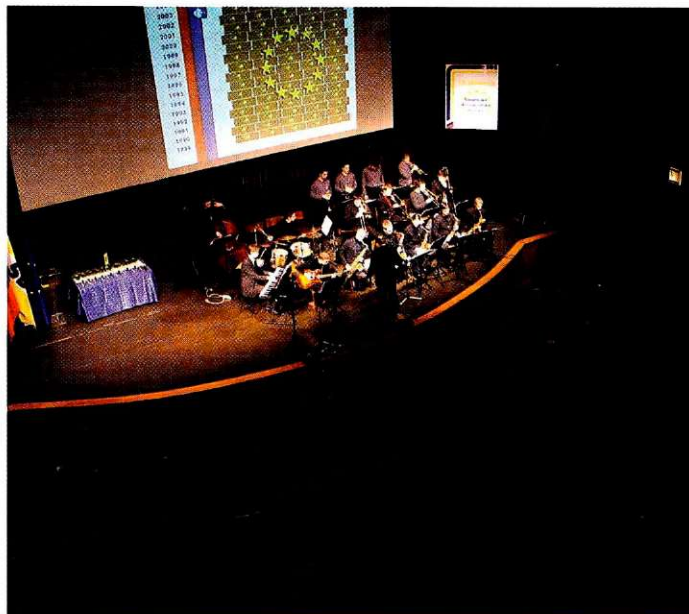
mosvajanja Slovenije. Že Jelinčič nam je namignil, da bo ministru Bohincu negativne točke prineslo njegovo nasprotovanje samostojnosti Slovenije in ustanavljanje stranke za Jugoslavijo. O tovrstnih očitkih je v prejšnji številki tednika Demokracija govoril tudi nekdanji generalni direktor policije Marko Pogorevc, ki je do ministrovega izdajanja dopolnilnih odločb nezaupljiv med drugim zato, ker Bohinca pozna že iz leta 1991, ko je bil na drugi strani osamosvojitvenega procesa in ko je aktivno ustanavljal projugoslovansko politično stranko. Očitki so na mestu. Rado Bohinc se je politično an-

teja Markovića. Iz korenin Bohinčeve Socialdemokratske unije in iz korenin Delavske stranke, Stranke demokratične prenov in Demokratične stranke upokojencev nastane leta 1992 koalicija Združena lista socialnih demokratov. Ministra Bohinca so nekateri imeli tudi za sodelavca tajnih služb, njegovo ime pa se je znašlo na zloglasni disketi, imenovani Hobotnica. Svojo levičarsko usmerjenost je potrdil z ustanovitvijo Občanskega foruma, ki naj bi bil nekakšna protiutež odmevni in uspešni skupini Nove revije, ki velja za krog desnih intelektualcev, zaslužnih za slovensko osamosvojitve.

Mihaela Praprotnik

Še nikoli tako močni

V ponedeljek, 16. februarja, je minilo 15 let od ustanovitve Socialdemokratske zveze Slovenije (SDZS), predhodnice današnje Slovenske demokratske stranke. Obletnico je vrh stranke praznoval v soboto v Sežani, kjer je najprej potekala seja sveta, za tem pa še slavnostna akademija, na kateri so najzaslužnejšim članom stranke podelili zlate vrtnice.

16. februarja 1989 je bila v Cankarjevem domu ustanovljena Socialdemokratska zveza Slovenije. Stranka se je morala imenovati zveza zato, ker je takratna komunistična nomenklatura hotela, da ostane v okviru režimske SZDL. Prvi predsednik zveze je bil France Tomšič, za njim pa je vajeti prevzel žal že pokojni Jože Pučnik. Po štirih letih vodenja stranke je leta 1993 njen predsednik postal Janez Janša, ki je tako prvi mož stranke 11 let. Skozi vsa ta leta se je stranka krepila in pridobivala moč. Pridružili so se ji tudi pravni nasledniki Slovenske demokratske zveze. Eden njenih največjih uspehov so bile državnozborske volitve leta 1996, na katerih je dosegla dobrih 16 odstotkov glasov. Podoben izid je dosegla na volitvah leta 2000 in tako po-

stala druga najmočnejša parlamentarna stranka. Danes je Slovenska demokratska stranka druga najmočnejša stranka v državnem zboru in največja opozicijska stranka.

Optimistično naprej

Kot kažejo zdajšnje razmere, se Slovenski demokratski stranki obeta svetla prihodnost. Javnomnenjske ankete kažejo naraščanje podpore volivk in volivcev, kar pomeni, da lahko stranka na letošnjih volitvah – tako za evropski parlament kot na državnozborskih – pričakuje dobre izide. Tega se v vodstvu stranke zavedajo, saj je v Sežani predsednik stranke Janeza Janše dejal, da stranka še nikoli ni bila tako močna, kot je danes, kar je posledica tega, da v stranki mislijo na volivce in na to, kako čim boljše delovati v dobro

Podeljene zlate vrtnice

Na slovesni akademiji Slovenske demokratske stranke so najzaslužnejšim članom stranke podelili zlate vrtnice. Nagrajenci so bili: Romana Jordan Cizelj, Slavko Kmetič, Ivan Korošec, Janez Černež, Ivan Fale, Janez Mežan. Posmrtno zlato vrtnico je prejel Vinko Kramer.

Slovenije, v nasprotju z oblastnimi strankami, nad katerimi, kot pravi Janša, so močno razočarani.

SDS kritično do dela vlade

Slovenski demokrati so prepričani, da je oblast na čelu z liberalno demokracijo v svojem 12-letnem mandatu naredila precej napak, ki so škodile Sloveniji in njenim državljanom. Iz ust predsednika stranke je bilo sli-

šati kritike na račun klientelizma in ustvarjanja notranjega in zunanega dolga v višini 15 milijard ameriških dolarjev. Slišati je bilo očitke, da je vlada pozabila na desetisoče zaposlenih v delovno intenzivnih panogah in da ji skozi prste uhajajo goljufije in kraje prihrankov ljudi. Predsednik stranke Janša je bil kritičen tudi do počasnega dela vlade oziroma do njenega nedela, kar zadeva področje zakonskega prilagajanja Slovenije Evropski uniji. Kot je znano, je vlada v petek napovedala obravnavo evropskih zakonov (teh naj bi bilo 48 in 25 ratifikacij), ki bi morali biti sprejeti do vstopa Slovenije v Evropsko unijo, torej do 1. maja 2004. Janša je prepričan, da parlament teh zakonov v določenem času ne bo mogel sprejeti, še zlasti zato ne, ker so nekateri med njimi precej zahtevni in jih ni mogoče na hitro sprejeti.

Janša se ni mogel izogniti niti kritiki na račun tragikomične zgodbe o "izbrisanih", ki se vleče že več mesecev. Meni, da je bilo v zadnjih treh mesecih veliko zamujenega, saj je parlament sedel na treh izrednih sejah o "izbrisanih", do katerih pa ne bi prišlo, če bi vladna stran znala prisluhniti opoziciji in če bi spoštovala slovensko ustavo in zakonodajo, namesto da jo je na najrazličnejše načine preigravala. Predsednik slovenskih demokratov je svoj nastop sklenil z besedami, da je Slovenija naša domovina tudi v Evropi in da si bo stranka tudi v prihodnje prizadevala za trajnostni razvoj, nova delovna mesta in enakomeren razvoj regij. **Mihaela Praprotnik**

Na slovesni akademiji ob 15-letnici Slovenske demokratske stranke so najzaslužnejšim članom stranke podelili zlate vrtnice in analizirali stanje v državi.

Narodna galerija v Ljubljani, v kateri je 34 zaposlenih in večino od 355 milijonov tolarjev na leto porabijo le za stroške zaposlenih, je za poslovanje v letu 2002 prejela negativno mnenje.

Tako so v zadnjem revizijskem poročilu o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja te ustanove ugotovili revizorji računskega sodišča. Pri revidiranju so torej ugotovili več nepravilnosti. Med drugim v Narodni galeriji ni mogoče ugotoviti, ka-

Umetnine brez nadzora

tera umetniška dela sestavljajo tako imenovani umetnostni fond. Čeprav galerija v svojih poslovnih knjigah izkazuje, da znaša vrednost tega fonda 184 milijonov tolarjev, revizorji ugotavljajo, da inventurna komisija ne primerja dejanskega stanja s knjigovodskim. Prav tako inventurna knjiga ni povezana z vrednostnim izkazom umetnostnega fonda v bilanci stanja. Druga večja nepravilnost se nanaša na podcenjene prihodke in podcenjene odhodke. Galerija je namreč v letu 2002 prikazala 24,3 milijona tolarjev manj prihodkov, kot jih je imela, in 23,1 milijona tolarjev manj odhodkov, kot jih je bilo v resnici.

Naročila in izplačila brez podlag

Revizorji so ugotovili, da je galerija večkrat poslovala nepravilno. Tako je v več primerih oddala javno naročilo brez razpisa ali pa je bila ta oddaja v nasprotju z zakonskimi določbami. Tovrstnih napak je bilo v vrednosti 68,2 milijona tolarjev. Vodstvo galerije je izplačevalo tudi pogodbe o delu, revizorji so ugotovili, da so nekaj manj kot 10 milijonov tolarjev izplačali nezakonito. Poleg tega so zaposlenim nezakonito plačevali prostovoljno zdravstveno zavarovanje in kolektivno nezgodno zavarovanje (skupaj je bilo izplačanih 1,1 milijona tolarjev). Prav tako so revizorji ugotovili nepravilnosti pri izplačilih računov prek študentskih servisov. Vodstvo je tako na podlagi nepopolnih knji-

govodskih listin plačalo večje število računov od izkazanih, nepravilnosti je bilo v višini 2,5 milijona tolarjev.

Kje so knjige in umetnine?

V galeriji so kupili za 17 milijonov nove opreme, od tega več računalniške opreme, fotografskih aparatov in stoja za kamere; za nakup novih knjig so porabili le slabe tri milijone, za nakup umetniških del pa še 2,3 milijona tolarjev. Narodna galerija ima med osnovnimi sredstvi tudi knjige v knjižnici v vrednosti 35,5 milijona tolarjev, umetnostnega "inventarja" pa je v vrednosti 184 milijonov tolarjev, vendar so v knjigovodski evidenci kot drobni inventar izkazane le knjige, ki so bile kupljene z denarjem galerije, medtem ko so v evidenci knjižnice tudi knjige, ki jih je galerija pridobila brezplačno. Vendar pa za te knjige v galeriji ne izdelajo (ali pridobijo) ocenjene vrednosti, zato jih knjigovodsko sploh ne evi-

dentirajo. Poleg tega strokovno literaturo hranijo zunaj knjižnice, in sicer so jo dali v hrambo raznim restavratskim ateljejem, v (domači) hrambi pa so tudi pri nekaterih zaposlenih in tajništvi. Pravih evidenc nimajo, seznam knjig in publikacij je narejen le v rokopisu. Prav tako galerija ne vodi analitične evidence za t. i. umetnostni fond. Knjigovodsko stanje zajema umetnine, ki so bile vse do 1. 1. 1980 evidentirane po vrednosti 1 dinar za kos, od tega datuma dalje pa so nove umetnine knjižili po nakupni vrednosti. V galeriji je evidentiranih 9.854 umetnin, vendar ta inventurna knjiga ni povezana z vrednostnim izkazom umetnostnega fonda v bilanci stanja galerije. V njej je popisanih veliko več umetniških del, kot jih vsebuje izkazana knjigovodska vrednost. Revizorji so tudi ugotovili, da galeriji podarjene umetnine niso ustrezno evidentirane. Galerija bi namreč morala voditi register umet-

nostnega fonda, podobno kot vodi register drugih osnovnih sredstev. Prav tako inventurna komisija ob letnem popisu ne primerja dejanskega stanja umetnin s knjigovodskim stanjem. Raziskala ni niti inventurnih razlik in ni poskušala poiskati odgovornih oseb za manjko umetnostnega fonda, hkrati pa ni zagotovila, da bi bile inventurne razlike knjigovodsko ustrezno obravnavane. Iz inventurnega poročila komisije za popis umetnostnega inventarja je namreč razvidno, da v galeriji pogrešajo več umetnin, ki so bile dane v oskrbo državnim organom. Gre za tako imenovani vladni fond. Revizorji so ugotovili, da bi morala galerija za vse manjkajoče umetnine vzpostaviti terjate do odgovorne osebe oziroma organa, ki je umetnino prevzel v oskrbo. V vodstvu galerije na očitke revizorjev odgovarjajo, da jim ministrstvo za kulturo še vedno ni zagotovilo denarja za zaposlitev delavca, ki bi skrbel za prej navedeno. Zagotovili so, da bodo pogrešane umetnine, za katere menijo, "da ni nujno, da so tudi trajno izginile", poskušali čim prej najti.

Poročilo računskega sodišča obsega 24 strani, v njem pa kar mrgoli podatkov o nepravilnostih. Očitno je, da v državi nimamo ustrezno vzpostavljenih evidenc o umetninah, ki bi morale biti skrbno shranjene v umetnostnih hramih, poleg tega pa se podarjeno zlahka izgubi. Kam so izginile umetnine velike vrednosti, si človek lahko samo misli.

Vida Kocjan

V Narodni galeriji podarjenih knjig nimajo ustrezno evidentiranih, številne umetnine pa so se "izgubile".

Koliko je bilo vredno nekdanje družbeno premoženje, verjetno danes nihče v državi ne ve. Ve se le, da se ga je veliko "porazgubilo", revizorji nekdanje Agencije za plačilni promet, nadziranje in informiranje pa so pred časom ugotovili za 1,4 milijarde (takratnih) nemških mark odškodovanj.

Foto: Primož Lavre

Slovenski japiji

Veliko premoženja se je prelilo na račune v tujini, kjer je svojo vlogo odigralo tudi vodstvo Banke Slovenije. Pravnega epiloga v zvezi z oškodovanji še ni, saj se doslej na sodišču ni končala nobena od večjih in odmevnejših lastninskih zгодb. Stvari so se delno odvile le v primeru novogoriškega Hita, pa še to je počasi utočilo v pozabo. Dejstvo pa je, da lastninjenje še vedno ni končano. Tako ugotavljajo tudi tuji strokovnjaki, njihove izsledke pa so v poročilu o razvoju za leto 2003 objavili v vladnem uradu za makroekonomske analize. Zapisali so, da Slovenija sodi med države z razmeroma počasnim tempom izvajanja tranzicijskih reform in je šele ob koncu devetdesetih let delno ujela tiste države, ki reforme izvajajo najintenzivneje.

Tranzicijske reforme v Sloveniji še niso končane, glavni zaostanki pa so na področju podjetniškega sektorja, nebančnega finančnega sektorja in pri uvajanju politike konkurence. Le nekoliko bolje je ocenjen napredek na področju privatizacije in reforme infrastrukture. Pri ocenjevanju napredka držav kandidatke za vstop v EZ je evropska komisija napredek Slovenije sicer ocenila pozitivno, opozorila pa na zamudo na področju odpravljanja sodnih zaostankov in vpisov v zemljiško knjigo, pri privatizaciji v zavarovalništvu in bančništvu, konkurenčnosti gospodarstva, pri odpravljanju le nekaterih administrativnih ovir za izboljšanje poslovnega ozračja, prestrukturiranju predelovalnih dejavnosti, prepočasni rasti malih in srednje velikih podjetij, inflaciji ne-

izravnanih javnih financ in na področju upravne usposobljenosti za prevzem evropskega pravnega reda.

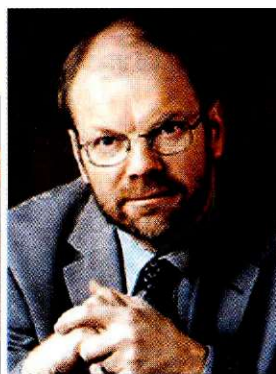
Politični vpliv na gospodarstvo velik

Pustimo ob strani druga neurejena področja in se osredinimo na lastninjenje. Evropska komisija je ugotovila, da se zaradi nedokončanih institucionalnih reform tranzicije v Sloveniji ohranjata pretiran neposredni politični vpliv v gospodarstvu in pretirana regulativnost posameznih gospodarskih sektorjev in segmentov trga dela. Takšne razmere ohranjajo okolje za implementacijski deficit. Za dokončanje institucionalnih reform tranzicije je predvideno dokončanje prestrukturiranja podjetniškega in finančnega sek-

torja, dokončanje reform javnih gospodarskih služb, trga dela, pokojninske reforme, reforme javne uprave, regionalne politike in drugih pomembnih reform, kjer so deficitni.

Počasen tempo

Kot smo že omenili, sodi Slovenija med države z razmeroma počasnim tempom izvajanja tranzicijskih reform. Drugi sklop mehanizmov razvojne strategije je usmerjen v krepitev konkurenčnosti gospodarstva. Proces sanacije velikih neprivatiziranih izgubarskih podjetij je končan, proces konsolidacije lastništva in vzpostavljanja učinkovite lastniške strukture v privatiziranih podjetjih pa se je v letih 2000 in 2001 izrazilo pospešil, kar kaže, da ti procesi še vedno potekajo v kontekstu procesov tran-

Anton Rop in dosedanja gospodarski ministri Tea Petrin, Maks Tajnikar in Metod Dragonja so bili glavni akterji v času preobrazbe nekdanje družbene lastnine.

Kapitalska družba (KAD) je 10-odstotne deleže nekdanjega družbenega premoženja v vsakem podjetju prodajala; veliko tega premoženja je pristalo v rokah menedžerjev, nekaj pa jih na nakup še čaka, na primer vodilna ekipa PS Mercator.

zicije in ne le kot stalni procesi transformacije, ki so značilni za vsa tržna gospodarstva. Zdi se torej, da procesi postprivatizacijske konsolidacije lastništva še niso popolnoma končani.

Še vedno v duhu tranzicije

Ekonomska politiko, povezano z dokončanjem tranzicijskega prestrukturiranja podjetniškega sektorja, delijo na dva sklopa, in sicer na pospešitev procesa konsolidacije lastništva in vzpostavitev učinkovite lastniške strukture ter prestrukturiranje velikih neprivatiziranih izgubarskih podjetij.

Proces prestrukturiranja velikih neprivatiziranih podjetij se je z likvidacijo SRD in z dokončanjem sanacije in prestrukturiranja Slovenskih železarn konec leta 2001 formalno končal. Obratno se dogaja s procesom konsolidacije lastništva, ki se je prav v letih 2000 in 2001 glede na prejšnje obdobje izrazilo intenzivno. To govori v prid dejstvu, da procesi konsolidacije lastništva v slovenskem podjetniškem sektorju večinoma potekajo v kontekstu tranzicije, malo pa že kot normalno stalno spremljanje lastniške strukture. Proces konsolidacije lastništva se namreč

odraža v spreminjanju lastniške strukture podjetij in v koncentraciji lastništva v podjetjih, ki so se privatizirala.

Lastništvo se intenzivno spreminja v zadnjih letih

Podatki iz objavljene tabele lastništva podjetij kažejo na spreminjanje lastniške strukture privatiziranih podjetij v dveh obdobjih. To je od leta 1994, kar je okvirni konec primarne privatizacije, do konca leta 1999, naslednje večje spreminjanje pa je bilo med letoma 2000 in 2001. Po tem letu uradnih podatkov o lastništvu v Sloveniji delujočih podjetij ni. Podatki kažejo na izrazito spreminjanje lastniške strukture v letih 2000 in 2001 in napovedujejo še nadaljnje precej intenzivno spreminjanje lastniške strukture v slovenskem podjetniškem sektorju. V celoti gledano so bile lastniške spremembe samo v dveh letih, to je od leta 2000 do 2001, tako intenzivne kot prej v petletnem obdobju (1994–1999). Od konca leta 1999 do konca leta 2001 so se najbolj zmanjšali lastniški deleži KAD in SOD (z 12,6 na 5 odstotkov), zaposlenih delavcev (s 27 na 18,5 odstotka) in nekdanjih zaposlenih (z 11,4 na 6,3 od-

Povprečna struktura lastništva v podjetjih

Skupina lastnikov	Ob začetku privatizacije	Konec 1999	Konec 2001
Država	7,76	3,06	5,5
SOD in KAD	21,60	12,58	5,0
Pidi	19,38	17,25	15,0
Skupaj skladi	40,98	29,84	20,0
Menedžment	3,86	9,03	15,5
Zaposleni delavci	29,23	27,04	18,5
Nekdanji zaposleni	11,05	11,40	6,3
Skupaj notranji lastniki	44,14	47,47	40,3
Finančni vlagatelji – domači	4,80	8,93	6,2
Finančni vlagatelji – tuji	0,03	0,18	0,0
Skupaj finančni vlagatelji	4,83	8,71	6,2
Strateški lastniki – domači	2,00	29,90	25,5
Strateški lastniki – tuji	0,30	1,02	2,5
Skupaj strateški lastniki	2,3	10,92	28,0
Skupaj (vsi)	100	100	100

Opomba: Primer lastništva je Urad za makroekonomske analize in razvoj izdelal na primeru 183 največjih in najpomembnejših podjetij.

KAD = Kapitalska družba, ki je v lasti države

SOD = Slovenska odškodninska družba, ki je v lasti države

stotka). Podatki kažejo, da so se lastniški deleži zaposlenih in nekdanjih zaposlenih delavcev prelili predvsem v večji lastniški delež menedžmenta (z 9 na 15,5 odstotka v letu 2001). Poleg tega so svoj lastniški delež odločilno povečali še domači strateški lastniki (z 9,9 na 25,5 odstotka). Tudi v prihodnje lahko pričakujemo razmeroma intenzivne spremembe lastniške strukture podjetij. Želje posameznih menedžerjev po pridobivanju lastniških deležev so namreč izredno velike predvsem v dobro poslujočih in perspektivnih družbah.

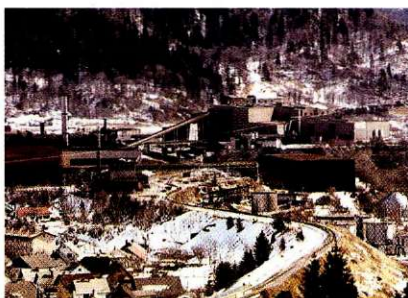
Podatki z zamudo

Sicer pa na Uradu za makroekonomske analize in razvoj ugotavljajo, da so se v Sloveniji v času tako imenovane primarne, to je razdelitvene privatizacije podjetij (ta se je okvirno končala leta 1994) izoblikova-

le tri tipične skupine podjetij: borzna podjetja, ki kotirajo na borzi, notranja (neborzna) podjetja, ki ne kotirajo na borzi in kjer so notranji lastniki pridobili večinski delež, ter zunanja (neborzna) podjetja, ki ne kotirajo na borzi in kjer notranji lastniki niso pridobili večinskega deleža. Ker na uradu razpolagajo le s podatki do konca leta 2001, se postavlja vprašanje, kaj se je dogajalo kasneje. Nedvomno pa je, da se je po letu 2001 začel konec tako imenovane tretje faze lastninjenja, na katero so strokovnjaki iz vrst opozicije pa tudi nekateri profesorji opozarjali že leta 1994 in pozneje. Šele ta faza bo prinesla končne lastnike slovenskih podjetij, le da bomo za to izvedeli morda šele čez več let, tako kot smo šele zdaj izvedeli, kakšna je bila lastniška sestava konec leta 2001. Takrat pa bo že za marsikoga prepozno. **Vida Kocjan**

Država ima v Telekomu večinski delež v višini 62,5 odstotka, v lasti Telekoma pa je tudi družba Mobitel. Vlada obljublja prodajo državnega deleža v letu 2005, kljub temu pa trgovanje z njegovimi delnicami na t. i. sivem trgu več kot cveti.

Lastninjenje premoženja Slovenskih železarn se vleče že celo desetletje. Čeprav bi moralo biti to že zdavnaj končano, ministrstvo za gospodarstvo končanje obljublja letos.

V Slovenskih železnicah je poniknilo veliko državnega premoženja. Vlada zdaj namerava sistem razdeliti in nato lastniti po delih. Najvitalnejši del je tovorni promet, za katerega ljubijo bijejo neusmiljen boj.

Foto: Primož Lavre

Po trditvah hrvaškega podjetnika naj bi Cimos prodal nepremičnino, ki sploh ni bila njegova, in si tako pridobil več kot 3 milijarde premoženjske koristi. Je resnično šlo za krajo in pranje denarja ali gre le za zlonamerno podtikanje? Vse kaže, da so razsežnosti afere širše, kot se zdi na prvi pogled.

Milijardno pranje denarja?

Jedro spora se suče okoli t. i. Cimosove zgradbe, ki jo je v začetku 90. za Cimos v hrvaški prestolnici gradil Gradis Maribor. Po trditvah Cimoso so leta 1989 z mariborskimi gradbeniki sklenili pogodbo v višini 15 milijonov tedanjih nemških mark o graditvi objekta za trg. Gradis naj bi se bil s pogodbo zavezal, da bo zgradbo na Cimosovem zemljišču dokončal v 15 mesecih in s tem pridobil 46-odstotni lastniški delež. Zaradi začetka vojne na Hrvaškem gradnja nikoli ni bila dokončana. Cimos je marca 2001 nedokončano nepremičnino prodal hrvaški družbi Berny Commerce.

Velika tožba

Zavoljo te prodaje sta sezanska družba Cef-ing in njena soustanoviteljica družba Soft-ing lani novembra vložili tožbo proti Republiki Sloveniji, holdingu Cimos International in Cimosovemu direktorju Francu Krašovcu. Vrednost tožbe znaša 22,6 milijona kanadskih dolarjev oziroma približno 3,4 milijarde tolarjev. Po trditvah tožnikov gre za škodo, ki naj bi ju bili družbi utrpeli, ker je Cimos kot svojo prodal zgradbo, ki naj bi bila v resnici last Cef-inga. Le-ta naj

bi namreč že leta 1991 del te stavbe odkupil od Gradisa in z njim sklenil pogodbo o njenem dokončanju. Po trditvah tožnikov zemljišče, na katerem je bila stavba zgrajena, nikoli ni bilo Cimosovo, saj ta v zemljiški knjigi nikdar ni bil vpisan kot njegov lastnik. Tožba je uperjena tudi proti državi Sloveniji, ker naj bi bila le-ta Cimosu omogočila, da proda sporno nepremičnino, četudi naj bi se bila zavedala, da ne gre za njegovo lastnino.

Sporno lastništvo

V Cimosu naj bi bili obveščeni, da je mariborski Gradis del sporne zgradbe prodal Cef-ingu. Vendar so prepričani, da Gradis te stavbe ne bi smel prodati, ker jo je gradil zanje. Vse stvari bi tožniki po njihovo torej morali razrešiti z Gradisom, ki pa je šel v stečaj. Po mnenju Cimoso bi Gradis svoj del stavbe sicer smel prodati, vendar šele ko bi bil potrjen t. i. primopredajni zapisnik. Toda ker gradnja nikoli ni bila končana, Gradis po njihovem stališču stavbe ne bi smel prodati.

Tožniki pa trdijo, naj pogodba med Cimosom in Gradisom

le-temu ne bi izrecno prepovedovala prodaje nedokončane zgradbe. Navajajo tudi razsodbe hrvaškega vrhovnega in dveh nižjih sodišč, po katerih naj bi bila pogodba o prodaji in nakupu med Gradisom in Cef-ingom veljavna, zato naj bi bil slednji pravi lastnik sporne nepremičnine.

Široke razsežnosti afere

Afera dobiva čedalje širše razsežnosti. Cef-ing in Soft-ing sta Cimosovega direktorja Franca Kra-

šovca tudi kazensko ovadila koprskega tožilstvu. Obtožujeta ga zlorabe položaja, ponarejanja listin, golufije in pranja denarja. Direktor Cimoso je na tiskovni konferenci vse obtožbe ostro zavrnil, saj je bila zgradba v Zagrebu po njegovem mnenju nesporno Cimosova.

Hrvaški lastniki Cef-inga naj bi sprožili kazenski postopek tudi na Hrvaškem. Tožniki napovedujejo tudi kazenski pregon zoper več uslužbencev državnih organov prek pristojnih ustanov Evropske unije.

Ob vsem tem je bistveno omeniti, da je ključna oseba Cef-inga in Soft-inga hrvaški podjetnik Mirko Filaković, ki sedaj živi v Kanadi. Soft-ing je namreč v začetku 90. v Brežicah ustanovil nekdanje hrvaško podjetje Jugotransport, katerega direktor je bil takrat prav Mirko Filaković (leta 1991 je dobil tudi slovensko državljanstvo). Filaković je zdaj edini lastnik podjetja Soft-ing, le-to pa je skupaj z nekaterimi drugimi hrvaškimi državljani lastnik Cef-inga, ki sedaj dokazuje svoje lastništvo nad "Cimosovo" zgradbo v Zagrebu. Podjetji Cef-ing in Soft-ing sta sodili v sistem Hypoco, ki je ustanovil zdaj že pokojno Hipotekarno banko Brežice.

Interese Cimoso je zastopal tudi nekdanji partijski veljak Janez Zemljarič.

Pranje denarja in financiranje LDS?

Daleč najbolj zanimivo pri vsem skupaj je nedvomno to, da Mirko Filaković sam navaja, da sta bili podjetji Soft-ing in Cef-ing vpleteni v pranje denarja in financiranje LDS. Po njegovih navedbah naj bi pri vsem skupaj šlo kar za 200 milijonov kanadskih dolarjev (30 milijard tolarjev). Po Filakovićevih navedbah naj bi bil virmane za financiranje LDS prek Cef-inga in Soft-inga podpisal Bojan Petan, takratni direktor Hipotekarne banke Brežice, sedaj pa direktor DZS in eden najvplivnejših gospodarstvenikov v LDS. Petan je pri tem javno zatrdil, da je šlo pri financiranju LDS le za zneske v okviru zakonsko dovoljenih. Filaković pa opozarja, da je le-

Filaković Bojana Petana (na sliki) dolži nezakonitega financiranja liberalne demokracije.

ta 2000 Okrožno sodišče v Krškem razsodilo, da sta bili omenjeni podjetji vpleteni v pranje denarja skupaj z LDS. To sodbo je višje sodišče lani poleti razveljavilo. Dodajmo še zanimivost, naj bi bil po Filakovićevih besedah neuspešen poskus nakupa Sunčanega Hvara s strani Term Čatež prav tako posledica Petanovega ravnanja v tej zadevi. Posel naj bi bil namreč propadel prav zaradi maščevanja hrvaških delničarjev Cef-inga. Petan zanika vsakršno povezavo med podjetjema Cef-ing in Soft-ing ter neuspehim nakupom. Toda pri tem moramo dodati, da se Filakovićeva razlaga razlogov za propad tega posla ne zdi tako zelo neverjetna. Terme Čatež namreč lastniško povsem obvladuje naveza Petan-Mokrovič iz t. i. posav-

skega lobija LDS. In tega so se Hrvatje očitno dobro zavedali.

Mirko Filaković v nasprotju s Cimosom seveda zatrjuje, da je zgradba v Zagrebu nesporno last Cef-inga. Zanimiva je tudi njegova trditev, naj bi ga bil leta 1995 v Budimpešti v hotelu Kempinski obiskal Janez Zemljarič (nekdanji podpredsednik jugoslovanske vlade, ki je še vedno aktiven kot lobist in poslovnež). Zemljarič naj bi se bil takrat predstavil kot predstavnik Cimos Koper in slovenskega sklada za privatizacijo. Po Filakovićevih besedah naj bi mu bil Zemljarič za odkup navedenega objekta ponujal šest milijonov mark s plačilom na njegovo ime na bančni račun zunaj Slovenije v državi in v valuti, ki bi ju določil on, s pripombo, "da bo od tega nekaj treba vrniti". Zemljarič naj bi bil še zatrdil, da bi zanesljivost in izvedbo tega posla garantirala dva najvišja funkcionarja slovenskega ministrstva za notranje zadeve. Tudi Janez Zemljarič je javno zavrnil večino Filakovićevih trditev. Šlo naj bi le za poskus ureditve odnosov med Cimosom, Gradisom, Špedtransom in Mirkom Filakovićem. Janez Zemljarič je zatrdil, da je pri vsem skupaj sodeloval kot zunanji sodelavec podjetja SKB nepremičnine & leasing, ki je po Cimosovem naročilu skušalo prodati njegov del zagrebske stavbe. Vendar so zaradi prevelikega razhajanja interesov in popolne zemljiške neurejenosti ta posel opustili.

Pri vsem tem se seveda postavlja vprašanje, čigava zgodba drži. Ali gre le za podtikanje, s katerim želijo hrvaški podjetniki iztržiti odškodnino za nekaj, kar ni njihovo? Soft-ing je namreč med drugim podobno tožbo pred časom vložil proti hrvaški državi zaradi domnevne odtujitve neke poslovne stavbe v Zagrebu.

Toda tudi možnost, da so Cef-ingu v resnici odvzeli in prodali nepremičnino, ki je bila njegova last, se ne zdi tako neverjetna. Še nekoliko verjetnejše se zdijo obtožbe o pranju denarja in financiranju vladajoče stranke. Ne nazadnje so bile v tej zadevi sprožene obsežne kriminalis-

Tokratni borzni komentar ne bo čisto v slogu običajnih borznih razmišljanj in komentarjev, četudi bo glavna tema povezana z borzo. K pisanju me je spodbudil članek v enem izmed slovenskih časnikov, ki je govoril o Lesnini in prevzemu, ki se ji obeta v prihodnosti. Osebo sem sicer prepričan, da je šlo pri tem v veliki meri za propagando v interesu nekaterih borznikov in se je avtor članka verjetno sploh ni zavedal (o podpihovanju tečajev nekaterih delnic prek medijev sem pisal že v prejšnjem borznem komentarju). Vendar to ni srž problema. Precej problematično se mi zdi, da se lastnikom zelo mudi prodajati družbo, ki sodi v sam vrh najuspešnejših slovenskih podjetij. Lesnina kot daleč največje podjetje v svoji dejavnosti (trgovina s pohištvo) posluje tiho, a nadvse uspešno. Ker je podjetje po mnenju uprave na domačem trgu izkoristilo že vse možnosti, se v zadnjem času intenzivno širi na trgih nekdanje Jugoslavije. Čeprav je tja šele komaj vstopilo, na Hrvaškem že dosega dobiček (v trgovini je zelo redko, da bi se dobički ustvarjali takoj po postavitvi centrov). Vendar je to šele začetek, saj podjetje ocenjuje, da ima v državah nekdanje Jugoslavije še veliko možnosti za širitev. Na Hrvaškem in v Srbiji bodo gradili lastne centre, medtem ko bodo drugje poslovali predvsem prek franšiz.

Obetaven začetek Lesnininega poslovanja na teh trgih daje slutiti, da se bosta tako obseg poslovanja kot dobiček Lesnine v prihodnosti še znatno okrepila. Zato toliko bolj preseneča, da so se največji lastniki Lesnine le-to namenili prodati že sedaj, ko je šele začela izkoriščati vse možnosti, ki so pred njo. Zelo malo verjetno je namreč, da bodo ob sedanjih prodajih iztržili manj, kot bi utegnili iztržiti čez nekaj let, ko bo Lesnina verjetno mnogo večja kot dandanes. Vprašanje je, kaj je Lesninine največje lastnike (Holding Zvon Ena, Kapitalska družba, ID Triglav Steber 1 in Slovenska odškodninska družba) vodilo k razmišljanju o prodaji. Nekateri so prepričani, da gre predvsem za dejstvo, da uprava Lesnine (ki je prav tako prepričana, da prodaja v sedanjem trenutku še ni ustrezna) nima dovolj močne politične zaslombe. Zaradi tega naj bi Slovenska odškodninska družba (ki ima "le" 6,8 odstotka delnic Lesnine) toliko laže priganjala k prodaji. Zakaj se odškodninska družba marsikje trudi za prodajo svojih deležev v podjetjih, ni treba podrobno razlagati – poravnati mora svoje obveznosti do denacionalizacijskih upravičencev. Njeno ravnanje je zato povsem razumljivo. Vendar se osebno čedalje bolj nagibam k mnenju, da bi morali v primerih, kot je Lesnina, nastopiti drugi delničarji (vsaj Kapitalska družba), ki bi od odškodninske odkupili deleže v najboljših podjetjih, ki jih je le-ta prisiljena prodati. Zadnji dogodki so me povsem prepričali, da če ključnih podjetij ne bomo obdržali v domačih rokah, bo izginilo tudi veliko kvalitetnejših, ne samo proizvodnih služb. Slovenija je tako majhen trg, da se da zlahka pokrivati iz tujine, zato je pričakovati, da bo precejšen del tujih prevzemnikov odpravil velik del upravnih služb v prevzetih slovenskih podjetjih. Moje razmišljanje s stališča borznih vlagateljev seveda zveni nepopularno, saj večina prevzemov vlagateljem prinese lepe dobičke. Vendar po drugi strani vsak prevzem pomeni tudi eno borzno družbo manj in vodi k dokončnemu odmrtnju slovenskega kapitalnega trga.

Denis.Vengust@email.si

tične preiskave, obtožbam v prid pa govori tudi sodba prvostopenjskega sodišča, ki je sicer na drugi stopnji padla. V vsakem primeru so pranje denarja, korupcija in nedovoljeno financiranje politike v Slove-

niji že velik problem. Mnogi poslovneži pravijo, da brez močnega lobiranja pri politiki, ki mora biti običajno tudi ustrezno "finančno podkrepjeno", ni mogoče izpeljati skoraj nobenega večjega posla več.

Denis Vengust

Slovenski teritorialec med desetdnevno vojno. V ozadju tank JLA v slovenskih rokah. Sedanja oblast pozablja na slovenske osamosvojitelje.

Zdi se, da je država Slovenija za svoje nekdanje agresorje dobro poskrbela. Nekateri izmed njih so dobili državljanstvo, službe in pokojnine, če bo sprejet model reševanja roblematike tako imenovanih izbrisanih, kot ga zdaj predlaga levica, pa bodo dobili še odškodnine.

Nehvaležni agresorji

Pa pogledimo najprej tiste nekdanje pripadnike agresorske JLA, ki so se znašli med tako imenovanimi izbrisanimi in bodo, če bo sprejet model, ki ga za reševanje tega vprašanja predlagata LDS in ZL, za svojo agresijo na Slovenijo poleg državljanstva dobili tudi odškodnino. Prvi in najbolj znan je seveda podpredsednik društva izbrisanih Marko Perak, ki je bil v času osamosvojitvene vojne poveljnik karavle jugoslovanske vojske, ki je napadla mejni prehod Holmec. Spopad, v katerem naj bi bil po pričevanju Mežičanov Perak tudi sam streljal na teritorialce in bil pri tem ranjen, se je končal z uničenjem prehoda in nekaj ubitimi ter hudo ranjenimi pripadniki JLA in TO. Kljub temu je Perak (potem ko mu je država leta 1995 iz varnostnih razlogov zavrnila prošnjo za pridobitev državljanstva) lani državljanstvo dobil, zdaj pa poleg tega zahteva še dodelitev državljanstva za vsa leta nazaj in odškodnino, do katere naj bi bil upravičen, ker naj bi bil zaradi neurejenih dokumentov imel težave.

Preračunljivi Veličkovič

Drugi primer je primer Sloboda-

na Veličkoviča iz Tolmina. Veličkovič je bil v času pred osamosvojitveno vojno poveljnik enega imed vodov v tolminski vojašnici, med vojno pa načelnik tolminskega doma JLA. Kot pravijo domačini, je bil eden najbolj zagriženih pripadnikov JLA in je med osamosvojitveno vojno odločno zavračal vse pozive, naj prestopi v TO. Ko je teritorialna obramba med vojno obkolila tolminsko vojašnico, je celo

grozil, da bo razstrelil skladišče streliva, če bodo pripadniki TO napadli vojašnico. Vse skupaj se je končalo tako, da se je Veličkovič skupaj z drugimi poveljniki vojašnice vdal in se s prvo skupino vojakov JLA vrnil v rodno Bosno. A tam ni ostal dolgo, saj se je že po tridesetih dneh (ko je spoznal, da je JLA poražena) vrnil v Slovenijo in konec septembra 1992 na upravni enoti zaprosil za dovoljenje za stalno prebivanje in držav-

ljanstvo. Oboje so mu na upravni enoti odbili, do obojega pa je nato pred kratkim prišel po redni poti (z naturalizacijo). Danes živi v Tolminu, kjer dela kot nogometni trener. Na naše telefonsko vprašanje, zakaj ni prošnje za državljanstvo oddal v času, ko je ministrstvo za notranje zadeve današnje tako imenovane izbrisane pozivalo, naj si uredijo svoj status, odgovarja, da sam ni prejel nobenega poziva, na vprašanje, zakaj se leta 1991 ni odzval pozivu TO, pa pravi: "Slovenija takrat še ni bila samostojna, kar pomeni, da si kot profesionalni vojak suverene države in vojske nisem mogel privoščiti, da bi prestopil k neki drugi, na pol legalni vojski." Ravnal je torej pragmatično, ker je verjel, da bo jugoslovanska vojska premagala TO.

Čeprav Veličkovič zatrjuje, da za leta, ko je bil brez državljanstva, od države ne bo zahteval odškodnine, saj naj bi bila zanj ta zgodba, zdaj ko je dobil državljanstvo, končana, je dejstvo, da je, čeprav v času osamosvojitvene vojne ni verjel v Slovenijo, država vseeno zanj dobro poskrbela. Danes ima slovensko državljanstvo, dela kot nogometni trener; če si bo premislil, bo lahko

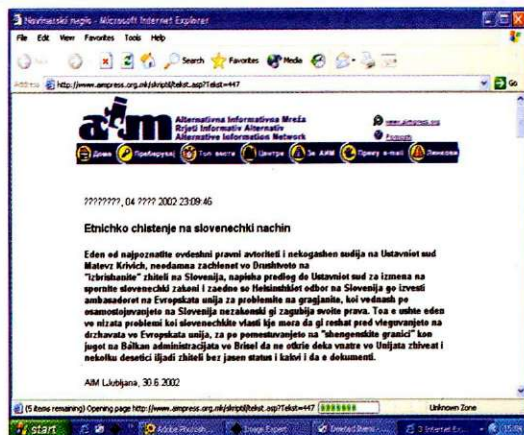

Slovenija je v zadnjih letih na eni strani dobro poskrbela za agresorje, na drugi pa je še vedno mačeha svojim lastnim osamosvojiteljem. Slednje se je najbolj pokazalo na nedavnem pogrebu teritorialca Ivana Starine, na katerem ni bilo nobenega uradnega predstavnika države.

od države zahteval (če bo seveda sprejet predlog reševanja problematike izbrisanih, kot ga predlaga LDS in ZLSD) še odškodnino.

Za zahvalo blatenje v tujini

V nasprotju z Velickovićem, ki se, če sodimo po pogovoru z njim, do Slovenije obnaša korektno (če si seveda glede odškodnine ne bo premislil), pa tega ne bi mogli trditi za druge visoke predstavnike JLA, ki jim je država v zadnjih letih radodarno delila državljanstva, službe in pokojnine, zahvalili pa so se ji tako, da zdaj delujejo proti njej. Eden takšnih je upokojeni polkovnik jugoslovanske armade Milan Gorjanc, ki je bil v času osamosvojitvene vojne načelnik enega izmed korpusov v Srbiji. Kot je v parlamentarni razpravi o "izbrisanih" dejal nekdanji obrambni minister Janez Janša, so Gorjanca v času osamosvojitve večkrat prosili, naj se vrne v Slovenijo in se pridruži slovenski teritorialni obrambi. Janša je, kot je dejal, osebnostno pošiljal k njemu ljudi, ki naj bi ga prepričevali, naj to stori, vendar jim je vedno odgovarjal, da se bo vrnil, takoj ko bo mogoče; menda naj bi bil čakal čin generala JLA. V Slovenijo se je vrnil šele oktobra 1991, ko je bilo vojne že zdavnaj konec, kljub temu je takoj dobil službo v Sloven-

Na internetni strani makedonske Alternativne informativne mreže je Gorjanc v članku "Slovenija i ljudska prava, etničko čiščenje na slovenski način" Slovenijo očital, da je "etnično očistila" od 80 do 100 tisoč ljudi, in se spraševal, kdaj bodo slovenski politiki za to odgovarjali pred haškim sodiščem.

ski vojski, službeno stanovanje in nekakšen status v družbi (v zadnjih letih je v medijih nastopal predvsem kot politični analitik, zdaj pa je upokojen). Kljub temu Gorjanc državi očitno ni hvaležen, sicer se ji ne bi bil oddolžil tako, kot se ji je. Lani je namreč na svetovnem spletu objavil članek (povzemala so ga večinoma tuje agencije) z naslovom "Slovenija i ljudska prava, etničko čiščenje na slovenski način", v katerem je Slovenijo očital, da je etnično očistila od 80 do 100 tisoč ljudi in da se zato mnogi sprašujejo, ali bodo za to slovenski politiki odgovarjali pred haškim sodiščem. Hvaležnost pa taka!

Gorjancu zelo podoben je Jože Rotar, poveljnik jugoslovanske ka-

ravle, ki je v dneh osamosvojitvene vojne prodirala proti Zgornjemu Kunišču v Prekmurju. Rotarja so v času prodora večkrat pozvali, naj prestopi na slovensko stran, vendar je to vsekoli zavračal. Skupaj s svojo enoto se je vdal, šele ko je bila karavla tako obkoljena, da ni mogla ne naprej ne nazaj. Kljub temu si je Rotar v zadnjih letih status uredil, dobil je državljanstvo, slovensko pokojnino in postal celo tajnik območnega odbora zveze borcev Gornje Radgone, sloveski državi pa se je oddolžil tako, da odločno zagovarja stališče, da je treba njegovim kolegom, večinoma pripadnikom agresorske JLA, ki se niso odzvali pozivu TO, naj prestopijo, povrniti

škodo, ki naj bi jo bili utrpeli zaradi nepodeljenega državljanstva.

Slovenija: mati agresorjev, mačeha osamosvojiteljev

Država je torej za večino svojih agresorjev v zadnjih letih lepo poskrbela, čeprav ji slednji za to do zdaj niso izkazali pretirane hvaležnosti. Nekateri, primer za to je Perak, bodo zdaj zahtevali še odškodnine, ki, kot so napovedali, zagotovo ne bodo majhne. In kaj na vse to porečejo osamosvojitelji? Ti se dandanes čakajo na priznanje, saj ga od te države še niso doživeli. Verjetno se samo čudijo in upajo, da bo država nekoč tudi zanje poskrbela tako dobro, kot je poskrbela za agresorje. **Ales Kocjan**

Marko Perak je bil v času osamosvojitvene vojne poveljnik karavle jugoslovanske vojske, ki je napadla mejni prehod Holmec. Država mu je že pred časom radodarno podelila državljanstvo, danes pa ji radodarnost vrača kot podpredsednik društva izbrisanih in zahteva odškodnino.

Med t. i. izbrisanimi je zagotovo najspornejša kategorija pripadnikov nekdanje JLA, ki so aktivno sodelovali v agresiji na Slovenijo, danes pa bodo kot t. i. izbrisani mogoče od nje dobili še odškodnino.

Eden najbolj znanih "izbrisanih" zloglasnih generalov JLA je Milan Aksentijević, ki je Slovenijo skupaj z drugimi pripadniki agresorske vojske zapustil 15. oktobra 1991, danes pa od Slovenije zahteva vrnitev državljanstva, vojaško pokojnino in odškodnino.

Kmetijski maksimum in članarine

Nova Slovenija je v parlamentarni postopek vložila predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih (vnovična uzakonitev zemljiškega maksimuma v 19. členu zakona), na tiskovni konferenci pa je predstavila tudi stališče o spremembi zakona o Kmetijsko-gozdarski zbornici.

Kmetijska zemljišča v Republiki Sloveniji že od druge svetovne vojne ureja poseben zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ), ki se je spreminjal glede na spremembe političnega in gospodarskega sistema. Zakon naj bi zagotavljal gospodarsko, socialno in ekološko funkcijo lastnine kmetijskih zemljišč zlasti z urejanjem prometa s kmetijskimi zemljišči in njihovega zakupa, tako da bi se pospešilo povečevanje in zaokroževanje ter gospodarski napredek kmetij; z urejanjem kmetijskih zemljišč z agrarnimi operacijami bi se izboljšala kakovost zemljišč; z drugimi ukrepi vred pa bi zakon pomagal ohraniti tudi poseljenost slovenskega podeželja in tipično slovensko kulturno krajino.

Zmote ustavnega sodišča

V skladu z odločbo ustavnega sodišča je 28. marca 2003 začela veljati razveljavitev celotnega zakonskega poglavja, ki ureja področje prometa s kmetijskimi zemljišči. Ustavno sodišče je namreč tedaj z odločbo U-I-266/98-72 odločilo, da gre za krčenje načela svobodne gospodarske pobude, "saj kmetijskim organizacijam, ki z obsegom kmetijskih zemljišč, katerih lastnice so, že dosega pojem

veleposesti (takih je po lastnih navedbah vseh dvajset pobudnic v skupini), popolnoma zapira možnost povečevanja kmetijskega zemljišča kot tipične oblike njihovih osnovnih sredstev". Ustavno sodišče se v svoji odločbi pri odpravi osme alineje 19. člena ZKZ sklicuje na kmetijske organizacije, ki z obsegom kmetijskih zemljišč, katerih lastnice so že dosegle pojem veleposesti in se v prihodnje ne bodo mogle več širiti, kolikor bo v ZKZ ostala omejitev pri pridobivanju kmetijskih zemljišč v velikosti 200 hektarjev primerljive kmetijske površine. Zaradi tega naj bi kmetijske organizacije, ki že imajo v lasti 200 hektarjev kmetijskih površin, imele neenakopraven položaj do tistih kmetijskih organizacij, ki ne dosega omenjenih površin in se bodo zaradi tega lahko širile. Tako je po mnenju NSi mogoče utemeljeno domnevati, da je ustavno sodišče zmotno navedlo, da gre za lastnino in ne za zakup. Pri tem pa je

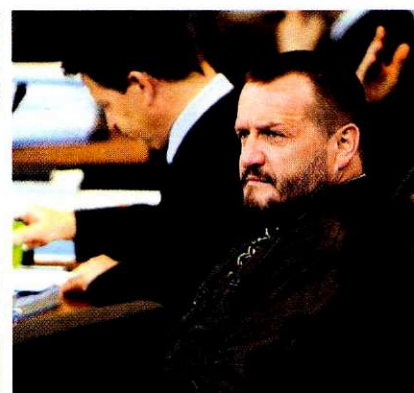
ustavno sodišče upoštevalo lastne navedbe 12 pobudnic ustavne presoje in pravzaprav ni ugotavljalo resničnosti navedb, ali te organizacije resnično razpolagajo z lastnimi zemljišči ali pa jih imajo v zakup.

V pomoč družinskim kmetijam

NSi želi povrniti veljavo odločbi ustavnega sodišča iz leta 1991, ki ni posegala v lastnino, temveč je samo omejevala promet s kmetijskimi zemljišči – na ustavno dopusten način. Zakonska določba, ki jo je torej ustavno sodišče razveljavilo, v ničemer ne prepoveduje kmetijskim organizacijam nadaljnega pridobivanja kmetijskega zemljišča v zakup, s čimer bi jim posledično onemogočili gospodarski razvoj in nekonkurenčnost na trgu. S tem jim tudi nis-

Alojz Sok: "Pri NSi vemo, da imamo kot predlagatelji pravzaprav minimalne možnosti za uspeh svojih predlogov, zato želimo v prvi vrsti opozoriti na tri stvari."

Franc Sušnik (SDS): "Ukinitev višine pavšalnega članskega prispevka pri plačevanju članarine članov KGZ pomeni nesprejemljiv poseg v koncept našega zborničnega sistema."

Kako je v Svici?

Zavarovana kmetijska zemljišča

Švica ima eno najvišjih stopenj varstva kmetijskih zemljišč. Če pridobitelj že pravno ali ekonomsko razpolaga z več kmetijskimi zemljišči, kot bi bilo potrebno za doseganje nadpovprečnega dohodka v državi, se pridobitev zemljišča zavrne. Za nakup kmetijske zemlje s strani tujcev pa velja zvezni zakon o pridobivanju nepremičnin s strani oseb, ki imajo stalno prebivališče v tujini (1983). Namen zakona je "preprečevati gospodarsko moč tujcev na švicarskih tleh".

ta onemogočena svoboda gospodarske pobude in izkoriščanje lastnine v njeni gospodarski in socialni funkciji. Tudi sama zakonska določba v smislu omejitve lastninske pravice, ki je lahko omejena samo v javno korist, ni v nasprotju z ustavo, saj varuje tako slovenske kmetije kot slovensko zemljo. Razlog za pripravo predloga novega člena o prometu s kmetijskimi zemljišči vidi NSi torej v zavarovanju slovenskih kmetij in slovenske zemlje pred vstopom v EU ter v (morebitnem) prevelikem gospodarskem vplivu tujcev. V kratkem namreč lahko več tisoč hektarjev naj-

boljših kmetijskih površin konča v lasti delniških družb, ki v praksi lahko zelo hitro menjajo svoje lastnike. To je seveda v nasprotju s sprejeto razvojno strategijo kmetijstva v RS, ki daje prednost družinskim kmetijam. Predlagatelj torej želi znova uzakoniti zemljiški maksimum, ki začne veljati, če se kmetijska zemljišča ali gozdovi pridobivajo v last in se s tem posest veča nad 200 hektarjev primerljive kmetijske površine, razen če gre za pridobitev v lastnino Republike Slovenije ali občine. Zemljiški maksimum denimo poznajo tudi (kmetijsko) veliko večje evropske države (Danska, Francija, Madžarska), promet s kmetijskimi zemljišči pa je bolj ali manj reguliran v vseh članicah EU.

Proti odpravi članarin

V NSi prav tako nasprotujejo odločitvi, ki so jo sprejeli na odboru za kmetijstvo, da se odpravi pavšalna članarina za obvezne člane Kmetijsko-gozdarske zbornice (KGZ). Formalnopravno bi bila boljša in za zbornico primernejša rešitev dvig katastrskega dohodka na raven pavšalnega zneska. V primeru odprave pavšalnega zneska in obveznem članstvu za vse, ki imajo več kot 20.000 tolarjev katastrskega dohodka, pa praktično pomeni, da bodo nekateri obvezni člani plačali manj članarine, kot znaša strošek pobiranja članarine, hkrati pa bodo imeli vse pravice, do katerih so

zasavske glose

Odkrite besede

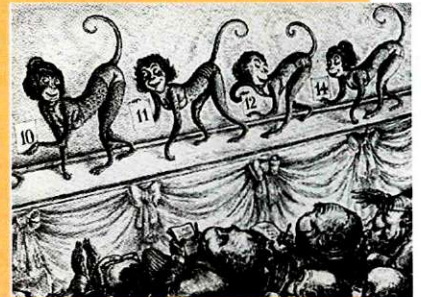
Nekaj besed, ki jih je na četrtkovi okrogli mizi v Trbovljah izrekel podpredsednik državnega zbora in SDS Miha Brejc, je takih, ki jih v Zasavju od politikov redko slišimo. Tokrat je prišel med Zasavčane nekdo, ki ni slepomislil, leporečil, ovinkaril, kot to delajo mnogi drugi politiki, ki obiščejo naše kraje.

Ko so nekdane delavke trboveljskega Peka, ki so, stare okoli 50 let ostale brez dela, dejale, kako težko je najti delo, koliko nerazumevanja so doživele na raznih ministrstvih, ko so iskale pomoč (predvsem pri ministrici za gospodarstvo Petrinovi) za rešitev svojega statusa, jim Brejc ni prikimal in jim "pihal" na razžaljene duše, češ da so za vse krivi oni na ministrstvih ... že res, da so za mnoge težave, ki tarejo odpuščene delavce, krivi, da so bile zadnje Drnovskove vlade krive, da so dopustile, da so nesposobni direktorji z neznanjem podjetja vodili v propad, delavce pa na ceste, da so dopustile, da so poceni razprodali mnoga podjetja in pri tem mastno zaslužili, je dejal Brejc, vendar pa so prevarani delavci še vedno šli na volitve in doslej še vedno volili tiste, ki so jih pokradli. Dokler se v glavah ljudi (tudi prevaranih delavcev) nekaj ne bo premaknilo, dokler ljudje ne bodo spoznali, da se nimajo česa bati, da se morajo znati postaviti za svoj prav, dotlej jim bodo in nam bodo vladali na nepošten način obogateli vladarji.

Za popravo krivic, ki so jim bile storjene, se morajo proti njihovim povzročiteljem bojevati na edini način, ki se ga bojijo in ki ga priznajo, torej tako, da proti njim nastopijo organizirano in množično. Še vedno pa novo delo ne bo poiskalo delavcev, ampak ga morajo intenzivno iskati in se potruditi, da ga bodo našli, predvsem sami, četudi ga bodo našli zunaj Zasavja in se na novo delo vozili nekaj časa več kot doslej, je dejal Brejc.

V nadaljevanju je še rekel, da se lahko shirano zasavsko gospodarstvo izkoplje iz težav le tako, da se bo oprlo na znanje svojih ljudi, da bodo tisti, ki tu vlada, poiskali rešitve v domačem okolju, ne pa tako kot doslej, ko so pričakovali in še pričakujejo, da jim bo težave premostil nekdo drug, nekdo iz Ljubljane. Tako kot Slovenija po vstopu v Evropsko zvezo ne sme pričakovati in upati, da bo Evropa reševala probleme Slovenije.

Igor Gošte

Iz vrst liberalne demokracije prihajajo predlogi za odpravo obvezne pavšalne članarine Kmetijsko-gozdarski zbornici, ki jo vodi Peter Vrisk.

upravičeni iz naslova obveznega članstva. Predlagatelj zato predlaga dvig katastrskega dohodka na 66.000 tolarjev, pavšal pa naj bo 3.000 tolarjev. V nasprotnem lahko KGZ utрпи več kot 100 milijonov tolarjev izgube, s čimer bi bile v nevarnosti glavne naloge KGZ: zastopanje interesov članov, svetovanje, izobraževanje in pospeševanje ter izvajanje javnih pooblastil.

Podobnega mnenja je tudi poslanec SDS Franc Sušnik (SDS): "Ukinitev višine pavšalnega članskega prispevka pri plačevanju članarine članov KGZ pomeni nesprejemljiv poseg v koncept našega zborničnega sistema in predstavlja, če že ne ukini-

tve, pa vsaj bistveno oslabeitev KGZ kot reprezentativne organizacije kmetijcev. Navidežno skrb koalicijskih strank za male posestnike je enostavno razumeti kot napad na KGZ in poskus oslabeitve, če že ne ukinitve le-te. Reprezentativnost KGZ, četudi še ni takšna, kot bi morala biti, je očitno močno moteča pri avtorjih poskusa ukinitve članskega pavšala, ki prihajajo iz vrst LDS kot največje vladne stranke in nakazujejo, kdo dejansko obvladuje kmetijsko politiko v RS. S tem so vladne koalicijske stranke še enkrat demonstrirale svoj slab odnos in pomanjkljiv posluš za kmetijstvo in podeželje."

Lovro Kastelic

Nova odkritja

Mogoče je, da so jamske risbe v Južni Afriki veliko starejše, kot so mislili doslej. Z uporabo posebne spektrografske metode so arheologi z britanske univerze Newcastle in avstralske univerze v Canberri ugotovili, da so risbe stare vsaj 3000 let, in ne 1000, kot so mislili doslej. Na risbah gre za prizore, povezane s tedanjimi verovanji, na njih pa so upodobljeni vsakdanji dogodki in tedanje živali, nahajajo pa se v pogorju Drakensberg, ki je bilo leta 2000 razglašeno za svetovno kulturno dediščino. Jamske risbe so sicer odkrili že pred 150 leti in predstavljajo ene

najbolj znanih primerkov jamskih slikarjev, arheologi pa so se z izkopavanji že dokopali do pomembnih podatkov tudi o ljudstvu San. Ljudstvo San, šlo naj bi za prve prebivalce Južne Afrike, se je ukvarjalo z lo-

vom in nabiralništvom. Na območju Drakensberga naj bi živeli že pred 8000 leti, izumrli naj bi nekje v 19. stoletju. Ljudstvo naj bi bila do tolkla velika ekspanzija evropskih priseljencev v Južno Afriko v 19. stoletju, poleg tega pa še razne bolezni in vojna.

Prijateljica ZN

Novoustanovljena organizacija Združenih narodov (ZN), imenovana Umetniki za Združene narode, je ameriško igralko Drew Barrymore imenovala za prvo prijateljico Združenih narodov. Organizacija Umetniki za ZN, ki predstavlja neke vrste vez med Združenimi narodi in organizacijo Globalna vizija za mir, je bila ustanovljena z namenom, da opogumi umetnike, da podprejo ideje in vizijo ZN v njihovem iskanju celovitih rešitev svetovnih problemov. Tako bo denimo 30 do 40 igralcev in filmskih delavcev na podelitvi oskarjev 29. februarja nosilo priponke z golobom miru.

Morski lev

Kalifornijski morski lev je na lovu za hrano preplaval več kot 150 ki-

lometrov Tihega oceana, reko, namakalne prekope in kanale ter za nameček skočil še na policijski avtomobil. Morskega leva so policisti nedav-

no odkrili na cesti v okrožju Merced, in to približno kilometer stran od najbližje vode. Medtem ko so čakali na pomoč strokovnjakov za divje živali, je morski lev postopal okoli avtomobila kalifornijske cestne policijske patrulje, nato pa na presenečenje vseh skočil na njegov prtljajnik in se nanj ulegel. 140 kilogramov težkega morskega leva zdaj zdravi v centru za morske sesalce in naj bi ga kmalu izpustili nazaj v divjino.

Divje kamele

Avstralija bo izvažala kamele v države Bližnjega vzhoda, kjer je bilo sicer prvotno prebivališče teh živali,

zdaj pa živijo samo še v Avstraliji. Kamele so v Avstralijo prvič pripeljali v 40. letih 19. stoletja, in sicer kot prevozno sredstvo za raziskovalce, danes pa po avstralski divjini svobodno tava več kot pol milijona teh živali. Letno naj bi izvozili 25.000 kamel, največ v Egipt in Savdsko Arabijo. Dodajmo, da je kamelje meso zelo cenjeno na muslimanskih trgih.

Padel in preživel

Neki 15-letni fant iz Hongkonga je po padcu iz 20. nadstropja ostal nepoškodovan. Fanta so v šoku, vendar brez poškodb prepeljali v bolnišnico. Padelec je namreč ublažila nadstrešnica trgovine, ki je v pritličju nebotičnika, v katerem stanuje fant. Pet-

najstletnik je skočil skozi okno, da bi se izognil jezi starejšega brata, ki mu je očital, da je izgubil njegovo priljubljeno videoigro.

Brez jajc

V pekinških razkošnih hotelih in njihovih restavracijah so zaradi sirjenja ptičje gripe nehali servirati jajca, nekateri hoteli pa so z menija odstranili celo piščancje jedi. Hotel Tajvan je sporočil, da gostje ne bodo več mogli naročiti omleta. Če bo stranka vseeno vztrajala, da želi jajca, pa vodstvo hotela priporoča, da so lahko ta le trdo kuhana. Šef hotela Peace je že odstranil vse jedi iz piščanca, v China Worldu, sicer priljubljenem kraju za tuje delegacije, pa kuharji pazljivo merijo temperaturo vsake jedi iz piščancjega mesa. Virus ptičje gripe se namreč uniči pri temperaturi nad 75 stopinj Celzija. Pticija gripa za zdaj še ni prestopila meje Azije, kjer je doslej za to boleznijo umrlo več kot 15 ljudi, pobili pa so okoli 50 milijonov piščancev.

Beneški karneval

V Benetkah se je že začel tradicionalni pustni karneval, ki letos poteka v znamenju Orient Expressa, v počastitev spomina na velikega popotnika Marca Pola. V 18 dneh se tako v mestu vrsti niz uličnih predstav, parad in koncertov, na katerih prireditelji pričakujejo 1,5 milijona obiskovalcev. Benetke so tudi že preplavile maske, karnevalske prireditve pa bodo vrhunec doživele na pust-

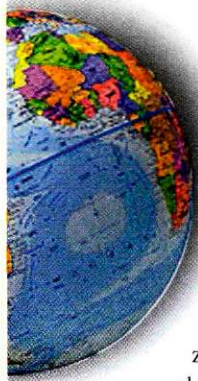

ni torek, 24. februarja. Zaradi gneče na ozkih mestnih ulicah so uvedli enosmerni promet, morebitnim kršilcem režima pa grozi plačilo kazni

Čestitke in darila

Najmlajša članica nizozemske kraljeve družine, rdečelasa mala princesa Amalia, sicer hčerka nizozemskega prestolonaslednika Willema-Alexandra in princeze Maxime, ki se je rodila 7. decembra, je ob rojstvu prejela kar 300.000 daril in čestitk, tako da je njena soba na podeželskem posestvu Eikenhorst v bližini Haaga polna plišastih igrack, otroških oblek, ročnih izdelkov in čestitk z dobrimi željami. Princ Willem-Alexander in princesa Maxima sta na uradni internetni strani kraljeve družine v imenu prorojenke že objavila zahvalno pismo.

v višini 25 evrov. Kljub hladnemu in vlažnemu februarškemu vremenu so beneški hoteli, ki se lahko pohvalijo s približno 250.000 posteljami, povsem zasedeni, redke proste sobe na mestnem obrobju pa so na voljo za najmanj 200 evrov. Maske naj bi letos potovale po Svileni cesti in tako počastile spomin na enega najbolj znanih Benečanov – svetovnega popotnika Marca Pola, ki se je rodil pred 750 leti. Pri tem je na ogled tudi razstava fotografa National Geographica Michaela Yamashite, ki prikazuje pot popotnika iz 13. stoletja.

Ptičja gripa že v ZDA

Testi so potrdili navzočnost ptičje gripe že na drugi perutninski farmi v ameriški zvezni državi Delaware. Takšen razvoj dogodkov je po-

vsem nepričakovan – glede na preiskavo in preventivne ukrepe, ki so jih sprejeli po odkritju virusa na prvi farmi, pa tudi glede na pričakovanja stroke glede širjenja te bolezni. Oblasti so sporočile, da bodo nemudoma sprejeli vse ukrepe, da bi preprečili širjenje smrtonosne gripe.

Potem ko so pretekli teden na neki farmi na jugu okrožja Kent v državi Delaware prvič odkrili ptičjo gripo, so opravili teste na dvajsetih farmah, ki so od omenjene oddaljene tri kilometre ali manj. Vendar pa drugega primera smrtonosne gripe niso odkrili v okviru teh testov, temveč so ga našli na neki farmi na severu okrožja, ki je od prve oddaljena kakšnih osem kilometrov. S kmetijskega ministrstva so sporočili, da so v državi Delaware ustavili vso prodajo

žive perutnine in kmetijske opreme ter odpovedali vsa srečanja, povezana z živinorejo ali poljedelstvom.

Tožba potomcev

Dediči znanega ruskega slikarja Kazimirja Maleviča so na zvezno sodišče v Washingtonu vložili tožbo proti mestnim oblastem v Amsterdamu. Obtožujejo jih namreč, da so na nezakonit način pridobili 14 Malevičevih del. Eno risbo in 13 slik je amsterdamski muzej nedavno posodil za razstavi v New Yorku in Houstonu. Skupna vrednost umetnin, ki so že vrnjene amsterdamskemu muzeju, je 150 milijonov dolarjev. Po mnenju Malevičevih potomcev je amsterdamski mestni muzej Stedelijk leta 1958 nezakonito odkupil 68 slik in risb, med njimi tudi omenjenih 14. Umetnine je Malevič, preden se je vrnil v Moskvo, pustil v Berlinu. Nekaj časa jih je hranil nemški arhitekt Hugo Haring, pozneje jih je za 120.000 guldnov prodal muzeju Stedelijk. In ta poteza naj bi bila nezakonita, saj Haring ni bil zakoniti lastnik del. Ena Malevičevih hčer je leta 1970 poskušala pridobiti očetova dela iz amsterdamskega muzeja. Leta 1991 se je na nizozemske oblasti obrnilo tudi rusko ministrstvo za kulturo. Vsi poskusi so bili neuspešni, medtem ko sta leta

1999 Muzej moderne umetnosti in muzej Busch-Reisinger iz ameriškega mesta Cambridge slike, ki sta ju hranila, vrnila Malevičevim dedičem.

Milijonske nagrade

Ameriška vojska v Iraku je razobesila plakate s ponudbo nagrade v višini 16,5 milijona dolarjev za pomoč pri iskanju petih najbolj iskanih oseb v državi. Številka ena na seznamu je nekdanja desna roka iraškega predsednika Sadama Husaina Ezat Ibrahim, čigar glava je vredna 10 milijonov dolarjev. Sledi mu Jordanec Abu Musab al-Zarkavi, ki velja za vodjo teroristične mreže Zarkavi in naj bi sodeloval z mednarodno teroristično organizacijo Al Kaida. Vsak podatek, ki bi pripeljal do njegove aretacije, je vreden 5 mi-

Stavka pilotov

Pretekli teden so piloti italijanske letalske družbe Alitalia uprizorili 24-urno stavko. V okviru enodnevne stavke so odpovedali 160 letov družbe, med temi 60 evropskih povezav. Večina potnikov se je na stavko, s katero so piloti nasprotovali zmanjšanju števila delovnih mest, dobro pripravila in lete preložila.

lijonov dolarjev. Naslednja na seznamu sta Iračana Mohamed Junes al-Ahmad, ki je opisan kot član vodstva stranke Baas, in Abdelbaki Abdelkarim Abdalah al-Sadune, predstavnik vojaškega odbora stranke Baas v kraju Dijala. Za prvega je razpisana nagrada v višini milijon dolarjev, za drugega pa 250.000 dolarjev. Številka pet na seznamu je Muamar Ahmad Jusef al-Džaber, ki ga je ameriška vojska označila za pomočnika terorističnega vodje in zanj razpisala 250.000 dolarjev nagrade. Njegova narodnost ni znana. Omenjeni trije Iračani so osumljeni "dajanja pomoči in podpore upornikom proti silam koalicije in svetu iraške prehodne

vilijard ton, svet pa ima toliko naftnih zalog kot še nikoli. K novim rekordnim rezervam so pripomogle predvsem nove ocene iranskih rezerv, ki

so se povečale za 40 odstotkov, na 17,2 milijarde ton. Iran je tako s tretjega mesta med državami z največjimi količinami nafte izrinil Irak. Največ naftnih rezerv na svetu ima Savdska Arabija, na drugem mestu pa je Kanada.

Priljubljeni konjak

Po podatkih francoskega združenja pridelovalcev in prodajalcev konjaka se je prodaja te močne pijače lani povečala za 3,7 odstotka, kar pomeni, da so prodali 127,2 milijona steklenic. K temu je največ pripomogel višji izvoz, saj so zunaj Francije prodali 120,7 milijona steklenic konjaka. Prodaja na tujih trgih se je v primerjavi z letom 2002 povečala za 5,4 odstotka. V ZDA, ki so bile v preteklem letu največji tuji kupec konjaka, so prodali 49 milijonov steklenic, kar predstavlja 40 odstotkov vsega izvoza. Izvoz v ZDA se je v primerjavi z letom 2002 povečal za 10,4 odstotka. V Franciji so lani prodali 1,75 milijona steklenic konjaka, kar je za 21,2 odstotka manj kot v letu 2002. Razlog za padec prodaje na domačih tleh pripisujejo predvsem visokim kaznim za vinjene voznike.

vlade". Jordanec in al-Džaber pa sta na seznamu iskanih oseb zaradi načrtovanja in koordiniranja prizadevanj teroristične mreže Zarkavi.

Visoke zaloge nafte

Lani so se naftne zaloge povečale za štiri odstotke in so znašale 172 mi-

Ruski medved

V Rusiji se dandanes oživljajo nacionalistična čutenja, ker je mogoče opaziti že po izidih nedavnih parlamentarnih volitev, s tem da se povišujejo davki zasebnim naftnim družbam pa tudi v kampanji bližajočih se predsedniških volitev. V zunanji politiki ti pojavi silijo Moskvo v izgovore o čedalje večjem pritisku Zahoda. Primer tega je izjava obrambnega ministra Ivanova, ki je zagrozil, da bo Rusija odstopila od evropske politike o oboroženih silah in orožju, ki nalaga omejitve pri premeščanju vojaških enot od Atlantika do Urala. Rusija je svoje geopolitične interese opredelila ožje, toda od njih ne bo kar tako odstopila. Lani je opustila mirovno vlogo na Balkanu in vse poskuse, da bi bila udeležena v Iraku. Dovolila je Kitajski, da je zavzela glavno vlogo pri pogajanjih s Severno Korejo. S tem se je Rusija odpovedala globalni vlogi iz sovjetskih časov in se spet osredinila na regionalno vlogo v sosednjih državah, ki je bila značilna za carsko Rusijo.

Gensko zdravljenje

Znanstveniki tlakujejo pot za zdravljenje mnogih genskih bolezni in celo za presajanje organov, "vzgojenih" iz lastnega tkiva, s tem da so v prejšnjem tednu prvič izločili rastne celice iz kloniranega človeškega zarodka. Te celice so nekakšni gradbeni temelji za rast človeškega telesa in se lahko razvijejo v katero koli človeško tkivo, seveda pod določenimi pogoji. Raziskovalci menijo, da je terapevtsko kloniranje zdaj realnost, čeprav je do prakse treba prehoditi še dolgo pot. Dr. Rudolf Jeanisch z biomedicinskega inštituta v Cambridgu v ZDA je dejal, da so potrebna še leta dopolnilnih raziskav. Kritiki seveda vsemu temu nasprotujejo, saj izločanje teh celic pomeni smrt zarodka, majhnega človeka torej, kar je neetično. Busheva administracija in nekateri kongresniki želijo v ZDA to tehnologijo prepovedati in doseči, da je tudi drugod po svetu ne bi izvajali. Toda nova, decembrska pravila EU dovoljujejo namenjati denar za razvoj genetskih terapij za Parkinsonovo in Alzheimerjevo bolezen.

Opičji dokazi

Ženske se pogosto šalijo, da moški mislijo s hlačami, kadar gre za seks. Vendar v večini primerov ne gre za to. Strokovnjaki so odkrili, da so celo naši najbližji sorodniki opice presenetljivo premišljeni, kadar gre za to, s kom se bodo parili. Mala brazilska drevesna opica je precej podobna ljudem, kadar gre za iskanje partnerja. Male marmotke, kot se imenujejo brazilske opice, živijo v družinskih skupnostih z natančno določenimi razmerji in se ne parijo svobodno med seboj, ampak partnerje skrbno izbirajo. Ugotovili so, da tudi pri tej monogamni vrsti samci ne iščejo samic samo glede na primarno potrebo po razmnoževanju in da pri izbiri partnerja delujejo tudi njihova čustva in kognitivni premislek. To se je pokazalo predvsem pri poskusu, ko so samcem dajali vohati vzorce izločkov samic, ki so bile pred ovulacijo, in tistih, ki so bile neplodne in potemtakem niso bile privlačne. Toda samci so pogosto pokazali navdušenje tudi nad temi.

Kava in spanec

Kava vpliva na izločanje melantonina, ki je povezan uravnavanjem spanca in vedenja. Da zaradi kave ne zaspimo, je skoraj nesporno, čeprav vsi vzroki niso povsem jasni. Skupina izraelskih strokovnjakov iz medicinskega centra Sapir je naredila korak naprej v raziskavah mehanizmov, zaradi katerih kava otežuje spanec. Naredili so analizo urina skupine prostovoljcev, ki so pred tem popili običajno ali dekofeinizirano kavo. Raven melantonina je bila pri teh, ki so pili navadno kavo, dvakrat nižja kot pri tistih, ki so pili dekofeinizirani napitek. Po mnenju strokovnjakov kofein blokira izločanje encima, ki stimulira sintezo melantonina. Raven melantonina se začne navadno poviševati dve uri pred spancem. Najbolj nenavadno je to, da kofein ne deluje na vse enako – obstajajo tudi ljudje, za katere je skodelica kave pred spancem najboljša uspavalna, nekateri pa ga ne smejo piti po poldnevu, če ne želijo noči prebedeti. V odvisnosti od odmerka in individualne občutljivosti lahko kofein deluje prav nasprotno.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

John F. Kerry
med volilno kampanjo

Fotografije: Reuters

Bushev izzivalec

Pojem volilnega leta je treba pri Američanih razumeti dobesedno, saj predsedniške volitve v ZDA pravzaprav potekajo skozi vse leto. Začelo se je januarja z izbiranjem demokratskega protikandidata predsedniku Bushu, končalo se bo novembra, ko bomo dokončno videli, kdo bo za volivce boljši: sedanji predsednik ali opozicijski protikandidat.

Za zdaj kaže, da bo dokončni kandidat Demokratske stranke, čeprav bo formalno potrjen šele kasneje, dejansko znan prej kot običajno. To pa pomeni, da se prej začne tudi "spopad" med sedanjim predsednikom in njegovim glavnim izzivalcem. Upanja mnogih kandidatov, da bi se lahko kdaj neposredno pomerili z Georgeom W. Bushem, so namreč medtem že ugasnili. Pred torkovimi volitvami v Demokratski stranki v ameriški zvezni državi Wisconsin so ostali s kakršnimi koli možnostmi samo še trije: mladi senator iz Južne Karoline John Edwards, favorit prvih tednov kampanje Howard Dean in senator iz zvezne države Massachusetts John Kerry, ki ga mnogi že vidijo kot nespornega zmagovalca volitev znotraj Demokratske stranke.

Odpisani

Nekatera velika imena so se iz volilne tekme že poslovila. Doslej sta se tako umaknila senatorja Bob Graham s Floride in Joe Lieberman iz Connecticuta, neuspešni podpredsedniški kandidati na prejšnjih volitvah. Odšel je kongresnik Dick Gephard, ki je med drugim stavil na podporo ameriških delavskih sindi-

katov, pa tudi edina ženska med kandidati, nekdanja senatorka Carol Moseley Braun.

Umaknil se je tudi upokojeni general Wesley Clark, nekdanji poveljnik sil Nata, ki je leta 1999 vodil vojaški poseg na Balkanu. Po uspešnem vstopu v kampanjo se ni več znašel in po nizu neuspehov je prejšnji teden priznal poraz. V vojaškem slogu je nagovoril svojega nekdanjega tekmeca Kerryja: "Gospod, prosim za dovoljenje za vkrcaanje!" Kerry, nekdanji poveljnik vojaškega patroljnega čolna v vietnamski vojni, je z odprtimi rokami sprejel Clarkovo podporo in pripomnil, da ga za prihod na krov še nikoli prej ni zaprosil general s štirimi zvezdicami.

Formalno sta v tekmi sicer še dva demokratska kandidata: Dennis Kucinich in Al Sharpton, ostra kritika iraške vojne in zago-

vornika radikalnih gospodarskih ukrepov, kot je umik ZDA iz Svetovne trgovinske organizacije (WTO) in Severnoameriškega območja proste trgovine (NAFTA). Zaradi svojih močno levičarskih stališč pa nimata možnosti niti v lastni Demokratski stranki, kaj šele na splošnih volitvah.

Odprtost ameriških volitev

Na kakšen način ameriške predsedniške volitve sploh potekajo? Evropejcem je ameriški pristop k volitvam pogosto težko razumljiv. Toda čeprav se zdi nenavaden, je ameriški sistem predsedniških volitev dejansko izjemen prav zaradi svoje odprtosti in demokratičnosti. V evropskih državah kandidate običajno izberejo strankarska vodstva, potem pa jih samo še formalno potrjujejo strankarski organi. Navadni člani strank in volivci tako ne morejo odločati o tem, kdo bo kandidat njihove stranke.

Pri ameriških predsedniških volitvah je drugače, saj potekajo v dveh korakih. V prvem mora biti kandidat izvoljen znotraj svoje stranke, šele nato se na splošnih predsedniških volitvah pomeri s kandidatom nas-

Volitve demokratskega predsedniškega kandidata v Virginiji

Carol Moseley Braun je kmalu izpadla iz igre. Predsedniški položaj bo vsaj še naslednja štiri leta v pristojnosti moškega.

Howard Dean, favorit prvih tednov kampanje, se spreminja v poraženca, in to kljub podpori Ala Gorea.

John Edwards: njegov čas verjetno šele prihaja. Bi lahko postal Kerryjev podpredsedniški kandidat?

» protne stranke. Čeprav je v ZDA političnih strank veliko in se lahko za predsedniški položaj potegujejo tudi neodvisni kandidati, imata realne možnosti za končno izvolitev samo kandidata največjih dveh strank, ta čas vladajoče republikanske in opozicijske demokratske.

Kandidati si morajo tako na začetnih strankarskih volitvah (angleško "primaries") kot na kasnejših splošnih volitvah prizadevati za podporo posameznih volivcev, vendar je v obeh primerih na koncu odločilno število zmag po posameznih zveznih državah. Vsaka zvezna država ima namreč določeno število predstavnikov, ki nazadnje podprejo tistega kandidata, ki je v tej zvezni državi zmagal. Volilni sistem je večinski po načelu "zmagovalec pobere vse". Če je torej kandidat v neki zvezni državi na primer drugi, so vsi glasovi v tej državi zanj izgubljeni, saj vsi predstavniki zvezne države (elektorji) podprejo tistega, ki je dobil v tej državi največ glasov volivcev. Izjemi sta zvezni državi Nebraska in Maine, kjer dobijo določen delež elektorskih glasov tudi drugi kandidati po proporcionalnem načelu. Zanimivo je, da elektorji praviloma glasujejo svobodno in niso formalno zavezani volji volivcev svojih zveznih držav. Toda že sama moralna zavezanost je v ZDA očitno dovolj, zato se v zgodovini skoraj nikoli ni zgodilo, da bi kateri od elektorjev glasoval drugače, kot so pred tem odločili volivci, ki jih zastopa.

Boj za elektorje – in za denar

Zvezne države imajo glede na svojo velikost na volitvah različno težo, saj imajo večje države več elektorskih glasov. Poleg velikih pa so – še posebno

na splošnih volitvah v novembru – odločilne tudi države, v katerih so republikanci in demokrati glede na izkušnje s prejšnjih volitev po moči najbolj izenačeni. Zmaga v takih državah lahko namreč pomeni usodni jeziček na tehtnici, ki na koncu odloči v korist enega ali drugega kandidata.

Strankarske volitve potekajo skozi daljši čas, saj se v zveznih državah ne glasuje sočasno. Vzporedno z njimi poteka še bolj skrita tekma – za finančna sredstva, ki jih posamični volilni uspehi prinašajo, neuspehi pa odnašajo. Brez obilne denarne podpore pa se vsaka kandidatura hitro konča.

Strankarske volitve se končajo s strankarsko konvencijo, na kateri bodo predstavniki stranke iz vsake zvezne države podprli kandidata, ki je v tej zvezni državi zmagal. Ta kandidat navadno dobi tudi podporo poraženec, kajti stranka mora strniti svoje vrste proti kandidatu nasprotne stranke, s katerim se bo ta pomeril na predsedniških volitvah v novembru. Čeprav bo torej predsedniški kandidat demokratov uradno potrjen šele na konvenciji, bomo verjetno že veli-

ko prej vedeli, kdo to dejansko je. Že zdaj namreč kaže, da je John Kerry ostal praktično brez prave konkurence.

Deanov zaton?

V prvih dneh kampanje je najbolje kazalo Howardu Deanu. Toda anketne napovedi se na začetku strankarskih volitev niso potrdile. Dean je bil že od vsega začetka oster kritik ameriškega vojaškega posega v Iraku in Busheve politike nasploh. Čeprav se označuje za "sredinskega" demokrata, sodi po mnenju nekaterih komentatorjev preveč na levo, da bi lahko prepričal glavino demokratskih volivcev, še teže pa bi seveda prepričal tiste sredinske volivce, ki bodo na splošnih volitvah nihali med demokrati in Bushevimi republikanci. Kritiki menijo, da spada med "stare demokrate", tiste torej izpred Clintonovih časov, ki so premalo prilagojeni novim političnim izzivom.

Po mnenju svojih privržencev naj bi bil Clintonu bolj podoben senator John Edwards. V nasprotju z Deanom, ki izhaja iz bogate družine,

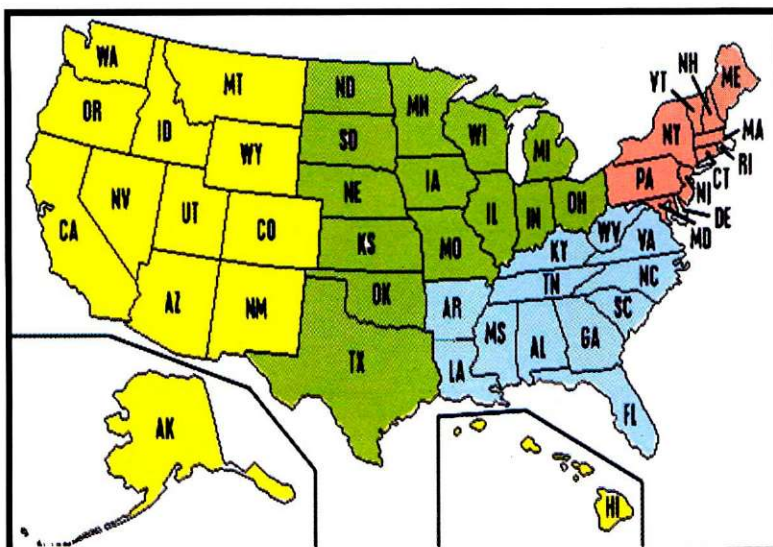
je Edwards primer osebne zgodbe o uspehu na značilno ameriški način: je kmečki otrok z ameriškega juga, ki je postal uspešen odvetnik. Zanimivo je, da so z juga ZDA izhajali vsi trije ameriški demokratski predsedniki v zadnjih štiridesetih letih: Lyndon Johnson (Texas), Jimmy Carter (Georgia) in Bill Clinton (Arkansas). Edwardsova mladost je lahko zanj tudi minus, saj velja med mnogimi volivci za manj izkušenega. Z zmago na strankarskih volitvah v svoji rodni Južni Karolini je sicer opozoril nase, vendar njegov čas verjetno šele prihaja.

Kerryjeve zmage

Daleč najboljše kaže šestdesetletnemu Johnu Kerryju iz zvezne države Massachusetts, ki je v nasprotju z Edwardsom že pravi politični veteran, saj je bil v ameriški senat prvič izvoljen že pred dvajsetimi leti. Kerry je doslej zmagal v veliki večini zveznih držav, v katerih so že bile volitve. Začel je s pomembnima zmagama v državah Iowa in New Hampshire v januarju.

Toda pravi izziv je Kerryja šele čakal: na ameriskem jugu, torej v okolju, ki je politično bistveno drugačno od njegovega liberalno usmerjenega Massachusettsa. V Južni Karolini ga je 3. februarja porazil Edwards, ki je imel tam prednost "domačega terena". Toda isti dan je Kerry zmagal v dveh državah ameriškega juga – Arizoni in Novi Mehiki, teden dni kasneje pa še v Virginiji. Kerry je tako dokazal, da je sprejemljiv tudi za običajno bolj tradicionalistično usmerjeni ameriški jug.

Po še nekaj zmagah, med katerimi je po mnenju poznavalcev še posebno pomembna velika prednost v Michiganu, je bil v torek v središču Wisconsin, kjer so

Zemljevid Združenih držav Amerike z zveznimi državami; v njih se predsedniški kandidati potegujejo za elektorske glasove. Do sedaj jih je največ zbral John Kerry.

Osebnosti

Kdo je John Forbes Kerry?

Najverjetnejši izzivalec sedanjega predsednika Busha je nekdanji tožilec iz Massachusettsa, ki je v zadnjih desetletjih predvsem politik. Večkrat odlikovani vietnamski veteran je kasneje postal oster kritik vietnamske vojne. V zvezi z Irakom je Bush po njegovem mnenju "zavajal vsakogar od nas". "To je eden od razlogov, zakaj kandidiram za predsednika," je izjavil Kerry. Ker je poročen z dedinjo "kečap-imperija" Terezo Heinz Kerry, se mu za financiranje predsedniške kampanje verjetno ni treba pretirano bati, hkrati pa bo občutljiv na kritike, da za njim stojijo interesi velikega kapitala.

raziskave javnega mnenja prav tako napovedale zmago Kerryju.

Odločilni datum bo verjetno 2. marec – tako imenovani supertorek, ko bodo demokratskega predsedniškega kandidata izbirali demokrati iz New Yorka, Kalifornije in Ohia. Te države prinašajo ogromno število elektorskih glasov. Če bo Kerry 2. marca zmagovalec, smo lahko dokončno prepričani, da bo prav on tisti, ki bo novembra izzval predsednika Busha.

Kerry proti Bushu?

Kerry je o tem prepričan že zdaj, zato je svojo kritiko že preusmeril od tekmecev znotraj lastne stranke k Bushu. Podporo svojih sedanjih tekmecev bo namreč kmalu močno potreboval, nekoga od njih pa si bo morda izbral tudi za svojega podpredsedniškega kandidata. To bi lahko bil na primer Edwards, manj

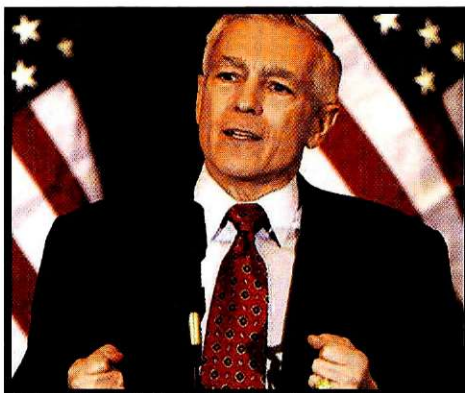
začetka volilne kampanje znašel v nekoliko neugodnem položaju. Hitra Kerryjeva zmaga nad drugimi demokrati bi namreč pomenila, da se bo pozornost s strankarskih volitev hitro prenesla na prave, splošne volitve. Sedanji predsednik tako ne bo mogel ostati nad strankarsko kampanjo, ampak se bo prisiljen vanjo vključiti hitreje kot običajno. To je lahko nekoliko problematično tudi z vidika delovanja ameriške vlade, ki

leti – zelo tesen. Bush ima prednost, da je predsednik v nekakšnem na pol vojnem času, zaradi česar se volivci običajno poenotijo v podpori voditelju. Vojna proti terorizmu še traja, še vedno je napeto v Iraku pa tudi v Afganistanu.

Že zdaj je očitno, da bo poskušal Kerry prav to Bushevo prednost nevtalirati ali celo spremeniti v slabost. Kerry je kot večina senatorjev podprl vojaški poseg v Iraku, vendar zdaj

znova spominjajo volivce, da se je Bush v mladosti z vstopom v nacionalno gardo spretno izognil odhodu na vietnamsko bojišče in pri tem izkoristil privilegije, ki mu jih je omogočila njegova bogata in vplivna družina. Prav Kerry bi lahko imel pri tem, še posebno z vidika bolj konservativnih volivcev, pomembno prednost, saj se je v Vietnamu ne le bojeval, ampak je bil tudi večkrat odlikovan za junaštvo. Ankete sicer kažejo, da ta Busheva "pomanjkljivost" za volivce ni odločilnega pomena, lahko pa bi mu škodovala v kombinaciji s čim drugim.

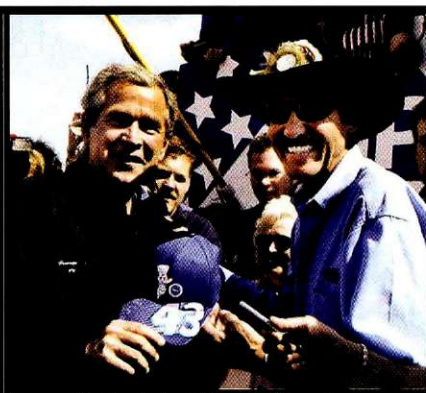
Vprašanje je tudi, ali bodo vojaške in zunanje politične zadeve res med glavnimi temami kampanje. Mnoge bodo bolj zanimali gospodarstvo, zdravstvo in davki. Kerry obljublja preusmeritev davčnih olajšav, ki jih je uvedel Bush, od viš-

Nekdanji poveljnik sil Nata Wesley Clark: uspeh v vojni, poraz v politiki. General, ki ve, kdaj je poražen, se je vkrca na Kerryjevo "ladjo".

Bill Clinton, nekdanji demokratiški predsednik, je glavni zglede za skoraj vse sedanje demokratiške kandidate. Ali lahko kdo od njih ponovi njegov uspeh?

George W. Bush: bo hitra odločitev demokratov za Kerryja prisilila ameriškega predsednika, da se predčasno spusti v kampanjo?

verjetno general Clark, saj bi ta po nekaterih ocenah težko privolil v vlogo "drugega" v ekipi.

Republikanci bodo nesporno stavili na sedanjega predsednika, ki pa bi se lahko zaradi (pre)zgodnjega

bo moralo biti v večji meri podrejeno predvolilnim potrebam.

Obračun se tako začne. Republikanski videospot je Kerryja že označil za nenačelnega zastopnika "posebnih interesov" in lobijev, za katerim stoji veliki kapital. Kerry je na to nemudoma odgovoril, da je prav sedanjemu predsedniku Bush zadnji, ki bi mu lahko očital kaj takega. Končni izid je precej negotov, že zdaj pa je jasno, da bo kampanja za novembrske volitve dolga, ostra in po mnenju mnogih opazovalcev tudi nekoliko umazana.

trdi, da je Busheva vlada zavajala volivce z iraškim orožjem za množično uničenje, za katerega se je izkazalo, da ga ni. Kerry zagovarja preusmeritev pozornosti z Iraka na Afganistan in boj proti Al Kaidi pa tudi več sodelovanja z zavezniki.

Temu demokrati dodajajo napad na nekoliko bolj osebni ravni in

jih k srednjim slojem. Več pozornosti bi posvetil tudi varovanju okolja. Čeprav morajo izzivalci vsekakor pokazati, v čem se razlikujejo od sedanjega predsednika, je malo verjetno, da bi se temeljne usmeritve ameriške politike – če bi na primer zmagal Kerry – v resnici bistveno spremenile.

Gjyle Vishaj

Negotov izid

Še pred nekaj meseci se je zdel George W. Bush praktično nepremagljiv, zdaj pa kaže, da bi bil lahko izid – podobno kot pred štirimi

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Priamož Lavre

Triinpetdesetletni doktor ekonomskih znanosti, nekdanji poslanec, predsednik odbora za gospodarstvo, gospodarski minister v Bajukovi vladi, se danes ukvarja s podjetništvom, brska po drobovju gospodarstva in vsak dan vonja njegovo blato. Za gospodarsko ministrico pravi, da njen odhod za veleposlanico ni njena odločitev, ampak jo želi vladajoča koalicija s tem elegantno odstraniti, saj je splošno znano, da svoje delo slabo opravlja. Dr. Zagožen deluje tudi kot svetnik v ljubljanskem mestnem svetu. Finančno stanje mestne občine je žalostno, mestna oblast je na področju finančnega poslovanja v celoti odpovedala. Prepričan je, da je korupcija v Sloveniji pravilo, ne pa izjema. Pogovor z njim je vredno prebrati.

S 1. majem Tea Petrin zapuša mesto ministrice za gospodarstvo in odhaja za veleposlanico v nizozemski Haag. Nekateri menijo, da je to s strani Petrinove neodgovorno dejanje, posebno še ker bo s tem datumom Slovenija postala polnopravna članica EZ. Kako komentirate njen odhod?

Menim, da ne gre za odločitev ministrice. V vladni koaliciji je splošno znano, da gospa slabo opravlja svoje delo, zato jo hočejo elegantno odsloviti. To, ali Petrinova odide ali ne, na gospodarsko življenje ne bo

ga resorja med njenim vodenjem uspešno in da ni pomembnejših razlogov, da bi kaj obžalovala. Kako vi ocenjujete delo ministrstva v zadnjih treh letih in pol in ali se strinjate s trditvami ministrice?

Da Petrinova ni bila dobra ministrica, je lahko vsakomur jasno. Tega mnenja so tudi v LDS in o tem odkrito govorijo. Hujše od napačnih potez je to, da ni naredila pravih potez ob pravem času. Sicer pa mi je eden najslavnejših slovenskih direktorjev rekel, da je v interesu vlade, da ministrica slabo dela, ker tako ni pritiska gospodarstva na vlado. Tudi če se za nič ne odločiš, je odločitev –, in to najpogosteje najslabša. In prav to je počenjala Petrinova. Zato sledi nagrada – pot v Haag.

Kaj odhod Petrinove pomeni za slovensko gospodarstvo v času, za katerega so napovedana velika socialna vrenja?

Petrinova je sicer sokriva za morebitna socialna vrenja, vendar jih njena navzočnost ne bo preprečila. Njen odhod na to ne bo imel nobenega vpliva.

Zadnja leta se ukvarjate s podjetništvom. Kako na lastni koži občutite skrb države in gospodarsko politiko v zvezi malimi in srednje velikimi podjetniki?

Moje podjetništvo je zaznamovano z eno samo travmo in stresom. Bil sem podpredsednik koncerna z več kot 25.000 zaposlenimi, imeli smo dve reaktivni letali, čredo službenih mercedesov v garaži in reprezentančno vilo za pogostitve. Spustili so me tako visoko zato, ker sem imel izobrazbo in sem bil garač, čeprav nikoli nisem bil v partiji. Nato sem s sodelavci postavil na noge logistiko

reditev ali proslavo, ki jih organizira ministrstvo za obrambo. Naj uživajo v tem, kar smo jim mi zgradili. Nato sem bil poslanec in predsednik odbora za gospodarstvo in gospodarski minister v Bajukovi vladi.

Sedaj sem zaposlen v firmi, ki ima enega zaposlenega ... Brskam po drobovju gospodarstva in vsak dan vonjam njegovo blato. V zakotnih bifejih se srečujem z različnimi tipi. Če si nisi prisvojil proizvoda, znanja, tehnologije, trga in poslovnih partnerjev podjetja, kjer si bil zaposlen, se je skoraj nemogoče iti podjetništvo, še zlasti če ti na čelu piše SDS. Ko se danes oziram nazaj, se mi zdi odločitev, da bom podjetnik v lastni režiji, preprosto rečeno – nora! Zato nikomur ne priporočam, da bi poskušal ponoviti ta moj korak. Bilo je krvavo. Mnogokrat sem se sredi noči prebujal v morečih sanjah in s potnim čelom. Ne rečem, da niso nekateri direktorji prijazni do mene. Daleč od tega. Vendar mi vse sestanke in dogovore napovedo daleč od oči svojih sodelavcev in javnosti. Živim življenje zaznamovanega. Do danes se mi še nihče ni upal ponuditi službe ... Nihče – razen Janeza Janše – me v teh letih še ni vprašal, kako in od česa živim. Okušam sodobni apartheid v srcu demokratične Evrope. A bilo je kar nekaj ponudb, da bi se lahko prodal. Pogoj je bil, da zatajim Janeza Janšo ... On je korekten do mene, vendar tudi v stranki ne dobivam vabil za prvo vrsto, čeprav je za nekdanjega ministra to povsod v navadi in drugi naši ministri takšna vabila dobivajo ... V Svetem pismu piše, da bi se moral takšnega položaja pravzaprav veseliti. In dejansko se ga veselim. Še zlasti sedaj, ko se poslovno pobiram

Brskam po drobovju gospodarstva in vonjam blato

Pogovor z dr.
Jožetom Zagožnom

imelo prav nobenega vpliva. Prepričan sem, da bo tudi tokrat, tako kot leta 2000, veliko večino proračunskega denarja, ki ga ima na voljo ministrstvo, do maja že zapravila ali pa sklenila zavezujoče pogodbe.

Petrinova je v pogovoru za Gospodarski vestnik dejala, da je bilo delo gospodarske-

obrambnega ministrstva. Povsod po svetu je neka vojska več let odhajala iz države. Na primer Sovjeti iz Poljske ali Čehoslovaške so imeli na voljo tri leta. Mi smo to naredili hipoma. Delal sem od sedmih zjutraj do enih ponoči. Odstavili so me takoj za ministrom Janezom Janšo. Kljub temu jim ne zamerim, da ne dobim nobenega vabila za kakšno pri-

in zanjem prve podjetniške uspehe. Sedaj ko sem se pobral praznih rok in praznih žepov. Nikomur nisem ničesar dolžan. Nihče nima pravice od mene zahtevati hvaležnosti.

Ostaniva še nekoliko pri ministrici; sama je napovedala, da bi kot svojega naslednika rada videla človeka, ki bi nadaljeval »

» delo tako, kot ga je sama zastavila. Mnenja o tem, kdo naj bi jo nasledil, so različna. Kaj menite, kdo bi bil pravi minister za gospodarstvo?

Minister za gospodarstvo mora poznati ekonomsko teorijo in prakso in mora biti svetovljan. Petrinova pozna ekonomsko vedo in je svetovljanka, vendar ne ve, kako podjetja v resnici funkcionirajo. Do njih ima strah in odpor in mislim, da je bila več v gledališčih kot v podjetjih. Ni res, da je lahko nekdo nenadomestljiv. Danes je v Sloveniji najmanj sto oseb, ki bi lahko bile gospodarski ministri. Zame je odločilno to, kakšen vrednostni sistem ima nekdo v sebi in s kakšnimi sodelavci se obda.

Ste tudi svetnik v ljubljanskem mestnem svetu, kjer je veliko očitkov opozicije na račun dela vladajoče mestne koalicije. Mislim predvsem na preveliko trošenje, nepreglednost javnih financ in podobno. V javnosti so znane tudi polemike o tem med člani nadzornega sveta. Kako vi ocenjujete "finančno" zdravje prestolnice?

Finančno stanje mestne občine Ljubljana je žalostno. Župan je tisti, ki je poklican, da menedžira javne zadeve, na voljo pa ima proračun. V tem pogledu je mestna oblast v celoti odpovedala. V ospredju so žal lepo doneče besede televizijske napovedovalke in zlati lesk županjine verige na gala prireditvah. To so črni dnevi za prihodnost Ljubljane.

Ali menite, da so se pod vodenjem zdajšnje županje stvari na področju porabe in preglednosti bistveno spremenile od časa, ko je bila ljubljanska županja Vika Potočnik?

Primerjava med županjama? Obe sta rdeči populistki. Ista vsebina v različni embalaži. Konceptualno ni med njima nobene razlike, operativno pa je bila Potočnikova ne-

V vladni koaliciji je splošno znano, da gospa slabo opravlja svoj posel, zato jo hočejo elegantno odsloviti. To, ali Petrinova odide ali ne, na gospodarsko življenje ne bo imelo prav nobenega vpliva. Prepričan sem, da bo tudi tokrat, tako kot leta 2000, veliko večino proračunskega denarja, ki ga ima na voljo ministrstvo, do maja že zapravila ali pa sklenila zavezujoče pogodbe.

jo. Vendar je po tej poti nemogoče priti do bistva stvari, če nisi poleg pri vsakdanjih poslih. To je podobno, kot če bi od poslancev pričakovali, da lahko nadzorujejo vlado.

Veliko polemik je tudi glede džamije. Znano je, da se svetniki opzijske SDS, katere član ste, zavzemajo za to, da bi se džamija v Ljubljani sicer zgradila, vendar naj bi bila lokacija drugje od predlagane. Kaj dejansko predlagate?

Ker so prebivalci četrtn skupnosti Trnovo in najuglednejši strokovnjaki s področja krajinskega urejanja proti džamiji na tej lo-

kaciji in v teh razsežnostih, predlagamo, naj se poišče druga, manj vpadljiva lokacija. Tam naj se zgradi džamija, ki bo v skladu z ekonomskimi možnostmi slovenskih muslimanov, ne pa da bo eksponent petrodolarskih držav in njihove ekspanzionistične politike.

Korupcija v Sloveniji pošteno najeda vse procese. V eni izmed televizijskih oddaj je Gregor Golobič, predsednik sveta LDS, dejal, da do te niso imuni niti v opoziciji,

pri tem pa ponovil dogodke v zvezi z računalniki, ki jih je plačalo ministrstvo v času vašega ministrovanja. Kako gledate na problem korupcije in kaj lahko odgovorite Golobiču?

Korupcija je v Sloveniji pravilo, ne pa izjema. Kdor nenapisanih pravil igre ne spoštuje, pač ni v igri in v poslu. Poleg padca natalitete je to naš najresnejši problem, vendar je vprašanje, ali je sploh še kdo, ki bi lahko nadzoroval nadzornike.

Kaj lahko odgovorim Golobiču? Najprej naj pove, ali so točne navedbe dr. Borisa Suštarja, da mi je moral kot ministru odtujevati strogo zaupne dokumente in jih nositi dvema osebama iz vrha LDS, za kar je zagrožena najmanj petletna zaporna kazen. In računalniki? Obtožen sem, da sem nezakonito pooblastil generalnega sekretarja za nakup računalnikov. To je debela laž in pravljica za predvolilne potrebe. Na podlagi pisnega predloga generalnega sekretarja je kolegij ministra sprejel sklep, da se za nakup računalnikov pooblasti generalni sekretar. Tako kot v drugih primerih je tudi v tem pravna služba pripravila pooblastilo, jaz pa sem ga podpisal. Za vse to obstajajo priče in dokumenti. Pogodb o nakupu računalnikov nisem niti videl, kaj šele podpisal. Nikogar od Iskre računalnikov ne poznam. Zakaj bi jim z nezakonitim pooblastilom hotel omogočiti protipravno korist? V obtožnici ni navedenega nobenega Janševega sorodnika ... Predvolilna puhlica pač. Te sodne farse se že kar veselim – še bolj pa njene morebitne reprice na evropskem sodišču!

Smo v predvolilnem času. Kakšne so bile po vašem mnenju glavne napake vladne koalicije v tem mandatu in kje so najvidnejše razpoke med obljubami in njihovim uresničevanjem?

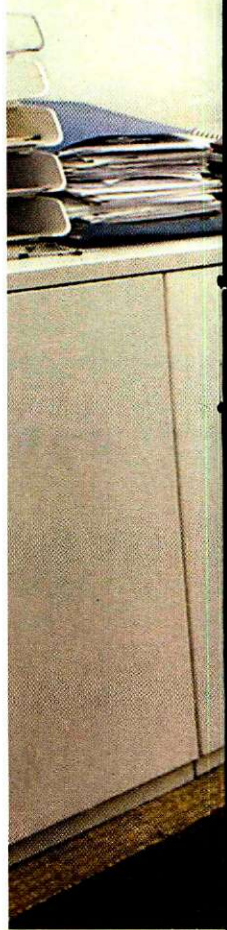
Najkrajše rečeno – zgodbe o uspehu ni. Je pa zgodba o nemoralu, ošabnosti in nepotizmu. Preveč bi se nabralo, če bi se spuščal v podrobnosti. Slovenci počasi spoz-

Če si nisi prisvojil proizvoda, znanja, tehnologije, trga in poslovnih partnerjev podjetja, kjer si bil zaposlen, se je skoraj nemogoče iti podjetništvo, še zlasti če ti na čelu piše SDS.

koliko boljša od Simšičeve. Nobena pa ne ve, kakšna je resnična vloga župana. Kaj bo v Ljubljani ostalo za njima?

Koliko ste svetniki v resnici seznanjeni z dogajanjem v javnih podjetjih, holdingu pa tudi v SIB, ki je z vsem zelo povezana?

Poleg tega, da sem mestni svetnik, sem tudi član nadzornega sveta Holdinga mestne občine. Dobivamo vsa poročila, na kupe gradiv in na vsako vprašanje nam odgovori-

navajo, da je debela laž trditev, da so samo nekateri zmožni voditi Slovenijo. To sicer drži, če govorimo o poti v kaos in revščino. V Avstraliji sem nedavno videl, da tudi brez LDS dobro živijo, Slovenci bomo živeli še bolje.

Socialne stiske so velike, zadolževanje države se je v preteklih letih skokovito povečevalo, po napovedih vladajočih politikov naj bi "kri in solze" tekale šele v letu 2005. Se strinjate? Ali pričakujete, da bodo ljudje do teh volitev nekatere stvari, ki jih dela vladajoča elita, le spregledali?

Vedno je današnje stanje v gospodarstvu posledica včerajšnjih odločitev. Pravi račun na gospodarskem področju nam bo šele izstavljen po vstopu v Evropsko zvezo. Politično in varnostno je za nas vstop v EZ prednost, kakšni pa bodo gospodarski učinki, bomo šele videli. Ne bi bil rad v koži tistih, ki bodo po jesenskih volitvah

odgovorni za slovensko gospodarstvo ... Zgodba s Tobačno je šele konec začetka, še daleč pa je do začetka konca.

Veliko moč pri tem imajo nedvomno tudi javni mediji. V zadnjem času je za leto 2005 napovedanih tudi nekaj novih. Letos naj bi zamenjali še nekaj urednikov v nekaterih medijih, do zamenjave v največjem dnevniku je prišlo pred nedavnim. Kako vi ocenjujete delo medijev in kakšna je medijska pluralnost na Slovenskem?

Že Clausewitz je rekel, da zavest giblje vrat. Vse je v glavi. In glave Slovencev se s frontalno in koncentrirano načrtno medijsko politiko vsak dan polnijo z istimi refre-

ni. Če nekdo skoraj v vseh medijih posluša enake trditve, jim pač začne verjeti. Zato ne bo nobene spremembe v politiki, dokler ne pride do pluralizacije medijev. Ne smemo pa se slepiti, da bo tuji kapital kaj bistveno spremenil. Če bodo ugotovili, da so kupci Dnevnika predvsem levičarji, jim bodo pač prodajali levičarsko vsebino. Odločal bo dobiček. Vendar ni vse tako brezupno; že Rosevelt in kasneje tudi Marley sta dejala, da

Korupcija je v Sloveniji pravilo, ne pa izjema. Kdor nenapisanih pravil igre ne spoštuje, pač ni v igri in v poslu. Poleg padca natalitete je to naš najresnejši problem. vendar je vprašanje, ali je sploh še kdo, ki bi lahko nadzoroval nadzornike.

nekaj ljudi lahko nekaj časa vodiš za nos, ne moreš pa vseh ljudi ves čas. Kot smo dočakali Miloševićev konec, bomo dočakali tudi Kučanovega. Morda še prehitro, ko na to niti ne bomo dovolj pripravljeni ...

Vida Kocjan

Februarski spored v SNG Drama Ljubljana ponuja bogat program – vrsto gostovanj domačih pa tudi gostovanje tujega gledališča. Ljubljanskemu občinstvu ponujajo nekaj najboljših uprizoritev minulega leta.

V sredo, 11. februarja, je Drama SNG Maribor na velikem odru gostovala s predstavo *Um* avtorice Margaret Edson v režiji Dušana Jovanoviča, v četrtek, 12. februarja, pa v Mali drami s predstavo *Nickyja Silverja Debeluhi* v krilcih. Do konca meseca se bodo v ljubljanski Drami predstavili še

Slovensko stalno gledališče iz Trsta je uprizorilo predstavo *Zadnje lune*.

Meni za februar

Slovensko stalno gledališče iz Trsta, Prešernovo gledališče Kranj in Narodno gledališče iz Brna.

Izbrane predstave po besedah direktorja SNG Drama Ljubljana Janeza Pipana predstavljajo dobro dopolnilo programu ljubljanske Drame tako po vsebinski kot po žanrski plati, poleg tega gre za kakovostne, vznemirljive in zanimive produkcije.

Um

Predstava *Um* je edino dramsko delo Margaret Edson, avtorica pa je zanj med drugim dobila Pulitzerjevo nagrado. Predstava, v kateri v glavni vlogi nastopa Ksenija Mišič, pripoveduje o Vivian, profesorici angleške poezije 17. stoletja, ki se ukvarja z metafizičnim pesnikom Johnom Don-

nom, avtorjem znamenitih Svetih sonetov, v katerih prevladujejo Donnova paradoksalna razmišljanja o grehu in sodbi, življenju in smrti, Bogu in odpuščanju. Vivianina tragedija se začne, ko izve, da je sama neozdravljivo bolna. Predstava pred gledalca razgrne njen dveurni boj med umom in telesom. V predstavi nastopajo še Vlado Novak, Tadej Toš, Maša Židanik Bjelobrk, Peter Ternovšek, Iztok Bevk, Kristijan Ostaneč, Mojca Simonič, Pia Zemljic in Štefka Drolc kot gostja.

Zadnje lune

Slovensko stalno gledališče iz Trsta je 13. februarja na odru ljubljanske Drame uprizorilo predstavo *Zadnje lune* avtorja Furia Bordona, ki jo je režiral Adrijan Rust-

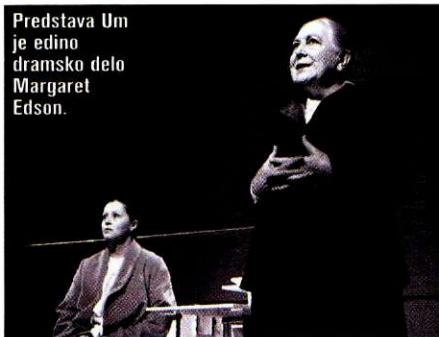
ja. Protagonist predstave je profesor literature v pokoju, ki po ženinini smrti živi s sinom, snaho in vnukoma. Zaradi prostorske stiske se odloči, da se bo preselil v dom za upokojence. Bordonova dvodejanka predvideva dve prizorišči – otroško sobo in podstrežje doma za upokojence. V prvem dejanju se profesor poslavlja od doma, v drugem profesor razmišlja o brezupnem životarjenju v domu za upokojence. Rustja pa si je, kot je dejal na tiskovni konferenci, dovolil poseg v predstavo in prizorišči poenotil, poleg tega je profesor v njegovi različici že več let gost doma za upokojence, za razvedrilo pa ima le kasetofon, album slik in gojenje bazilike. V predstavi nastopata še Maja Blagovič in Janko Petrovec.

Push up 1 - 3

Prešernovo gledališče Kranj, ki gostuje z dvema predstavama, je že uprizorilo Ivono – princezo Burgundije Witolda Gombrowicza v režiji Vita Tauferja, 19. februarja pa bo nastopilo še s predstavo *Push up 1-3* Rolanda Schimmelpfenniga v režiji Mateje Kolečnik.

V predstavi gre za merjenje moči ženske karieristične dvojice. Šefica Angelika onemogoči Sabini korak navzgor po karieri lestvici, ki bi Sabino dolgoročno preobrazil v bolj kvalificirano specialistko, kot je sama. V predstavi nastopajo Peter Musevski, Veronika Drolc, Darja Reichman, Matjaž Tribušon, Vesna Jevnikar, Matjaž Višnar, Gaber K. Terseglav in Vesna Slapar.

Predstava *Um* je edino dramsko delo Margaret Edson.

Odlične igralske zasedbe

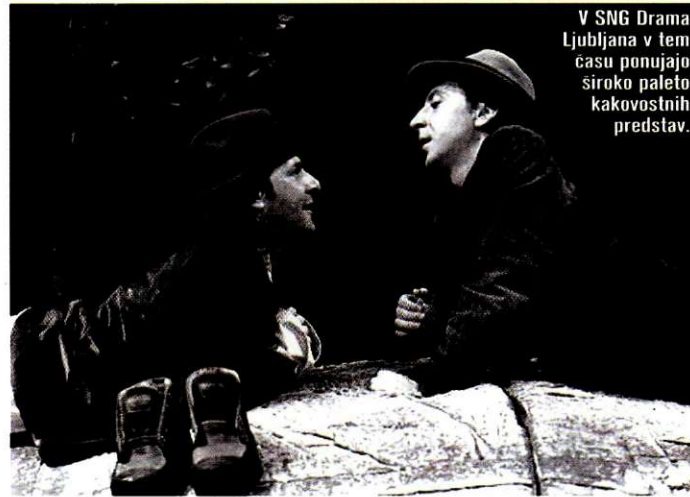
Ženske čenče

Narodno gledališče iz Brna bo 21. februarja uprizorilo predstavo Ženske čenče (Treperendy) Carla Goldonija. Gostujočo predstavo so na spored gostovanj uvrstili zato, ker je ljubljanska Drama v preteklih letih tudi sama gostovala v Brnu, in sicer na tamkajšnjem festivalu Trialog, drugi razlog za povabilo pa je, da se pod režijo predstave podpisuje Martin Čičvak, eden najzanimivejših na Češkem delujočih režiserjev mlajše generacije. Njegove uprizoritve so zelo privlačne in hkrati angažirane, saj gledališče razume kot angažirano umetnost in v tem smislu tudi izbira avtorje ter jih za svoje uprizoritve ustrezno predeluje. Tudi njegove Ženske čenče so predstava, ki se ostro odziva na sodobnost.

In kaj bo sledilo?

Za marec so v Drami napovedali gostovanje beograjske Ate-

ljeja 212 in Jugoslovanskega dramskega gledališča. Atelje 212 bo v Ljubljani gostoval še v maju, ko se mu bo pridružil Zvez-

V SNG Drama Ljubljana v tem času ponujajo široko paleto kakovostnih predstav.

dana teater, ljubljanska Drama pa naj bi se na gostovanje v Beograd odpravila jeseni. Poleg tega nameravajo z Razmadežno Sarah Kane v režiji Jerneja Lorencija

gostovati v Litvi, na Poljskem in morda tudi v Nemčiji. Kar se gostovanj tiče, je največji problem v iskanju prostih terminov, saj morajo v Drami do konca sezone na oder postaviti še šest premier.

Pipán je na tiskovni konferen-

ci dejal, da SNG Drama Ljubljana sodeluje v mednarodni koprodukciji z naslovom LearningEurope. Predstavo pripravlja šest gledališč, poleg ljubljanske Drame sodelujejo še gledališča iz Hamburga, Frankfurta, Vilnusa, Bratislave in Luxemburga. Vsako od njih ima nalogo pripraviti svoj del predstave, v katerem morata nastopiti po dva igralca. Za slovenski del projekta bo poskrbel Diego de Brea. Premierne uprizoritve se bodo od začetka aprila do sredine maja zvrstile v sodelujočih gledališčih; v ljubljanski Drami bo predstava na velikem odru doživela premiero 7. maja. V naslednjih letih se po direktorjevih besedah želijo še več vključevati v tovrstne projekte, kar bo zagotovo olajšal tudi vstop Slovenije v EU.

Barbara Kavtčnik

Zanimivosti

Harry Potter v starogrščini

Učitelj klasičnih jezikov Andrew Wilson iz Bedforda je prevedel prvo knjigo o Harryju Potterju v starogrški jezik. Kot je dejal Wilson, gre za najdaljše besedilo, ki je bilo v zadnjih 1500 letih prevedeno v starogrški jezik, za projekt, ki se ga je lotil po naročilu založnika, pa je porabil eno leto. Knjiga Harry Potter – kamen modrosti v starogrščini bo izšla letos, in sicer skupaj s prevodom omenjenega dela v galščino. "V časopisu sem prebral, da iščejo prevajalca za starogrščino, zato sem se takoj oglašil založniku," je dejal Wilson. "Mislim, da so se za izdajo knjige v starogrščini odločili zato, da bi mladino v šolah navdušili za učenje tega jezika. Glede na to, da je knjiga prepričala veliko mladih bralcev, da so znova začeli brati v angleščini, bi jih morda lahko prepričala tudi, da jo berejo v starogrščini ali latinščini. Sicer ne vem natančno, kdo bo knjigo v resnici prebral, je pa res, da se je že veseli mnogo mojih prijateljev, ki se ukvarjajo s klasičnimi jeziki," je dejal Wilson. Kot pravi, naj bi mu bil zgled pri prevodu antični pisec Lukian iz 2. stoletja, ki pa v šolah ni prav pogosto branje. "Vsi so me spraševali, kako bom v starogrški jezik prevedel nekatere tehnične termine, ki si jih je J. K. Rowling izmislila," pravi Wilson, ki si je moral pri svojem delu pomagati z opisi likov in slovarčkom v knjigi. Tako je denimo ime Harry Potter prevedel kot "bojevalniški pokal", ime rdečelasega Rona Wesleyja pa kot "steblo šipka".

RADIO OGNIŠČE
RADIO ŠTIRIH GONGOVI

PSI
Pustna Sobotna Iskrica.
Ples z dobrim namenom.
Velika pisana pustna zabava
za male in velike otroke.
Domžale (hala komunalnega centra),
21. februarja ob 12h.

Navihani bodo:
Romana Krajncan, Rok Kosmač,
ritmične gimnastičarke, animatorji in vi!
Izbirali bomo najlepše maske, plesali,
hrustali slastne krofe in še in še.

PSI bo tudi dobrodelna.
Pust krivih ust je pred vratil!
Odprimo jih skupaj!

P.S. Za PSI ni nihče prestari

<http://radio.ognisce.si>

Mala galerija tokrat gosti razstavo Dušana Kirbiša. Umetnik se predstavlja s projektom z naslovom Meje in omejitve, ki se navezuje na prostorsko instalacijo Časovni most, ki jo je Kirbiš v Mali galeriji predstavil leta 1966, v njem pa avtor tedanjo situacijo ponavlja in jo hkrati spreminja.

Dušan Kirbiš, rojen leta 1953 na Jesenicah, je leta 1978 diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je opravil tudi slikarsko in grafično

Meje in omejitve

specialko. S svojim likovnim delom in teoretskimi prispevki je prvič pomembneje zaznamoval slovensko likovno ustvarjalnost v osemdesetih letih. Takrat je svoje slikarstvo označil kot preplet formaliziranih slikarskih rešitev, ki so posledica modernizma in individualnega poetskega doživljanja krajine. V devetdesetih letih se je odločil za drug ustvarjalni medij, in sicer za prostorsko instalacijo, ki mu je pomenila enakovredno sredstvo formaliziranja in zgoščevanja pripovedi v obči prostorski znak kot slika ali kip.

Neposreden horizont

Kustos Moderne galerije Igor Zabel je v spremnem katalogu k

Projekt Dušana Kirbiša v Mali galeriji

razstavi zapisal, da je v delu Časovni most Dušanu Kirbišu bistveni element postavitve predstavljala linija teksta "Pokrajina Landscape Paysage Landschaft", ki je bila postavljena precej nizko in je tekla po vsej galeriji. Ta linija je namreč nakazovala obzorje in s tem trdne galerijske zidove spremenila v neskončen, odprt, imaginaren prostor. V projektu Meje in omejitve pa je horizont predstavljen bolj neposredno, z vrsto panoramskih krajinskih fotografij, ki tečejo okoli vse galerije in na neki način še

bolj poudarjajo navzočnost sten in učinek zaprtega prostora. Umetnik s postavitvijo fotografij, ki predstavljajo poglede z različnih točk na slovenski državni meji proti pokrajinam onstran nje, poudarja izkušnjo omejenosti, ki pa jo je treba razumeti bolj v smislu identitete kot geopolitike. V instalaciji Meje in omejitve se gledalec jasno zave ne le fizičnih omejitev razstavnega prostora, temveč tudi mej svoje identitete, ki je odvisna od izkušnje lastne telesnosti.

Barbara Kavtčnik

GOOD VIBERATIONS

107.8 MHz

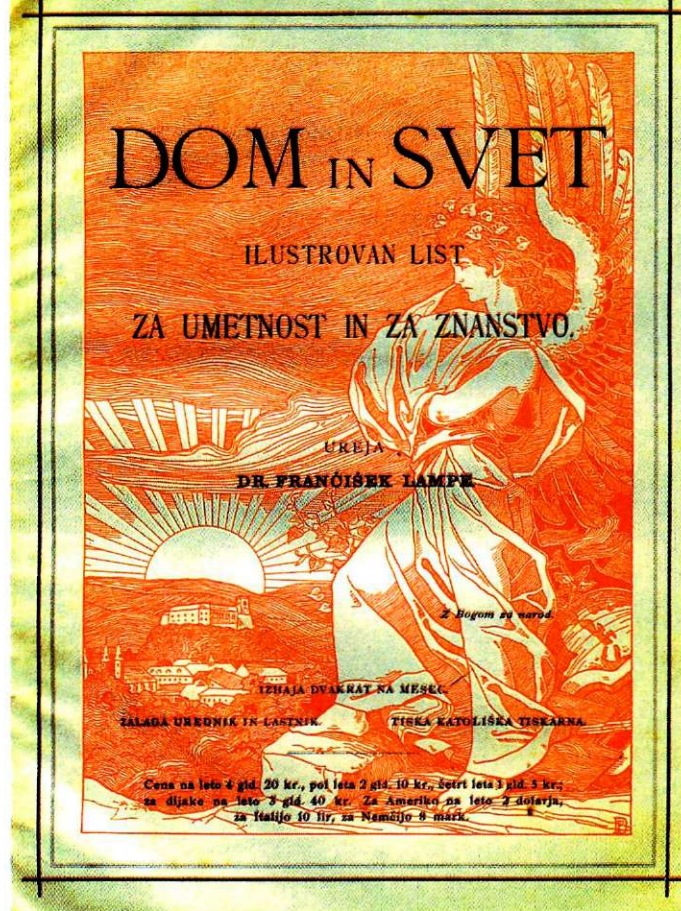
RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Dom in svet je bila med letoma 1888 in 1944 najpomembnejša kulturno-literarna revija na Slovenskem. Njeno usodo je tako kot marsičemu zapečatila medvojna komunistična revolucija, ki je iz slovenskega kulturnega prizorišča izbrisala vse, kar je bilo katoliško. Skoraj v istem času (1881–1941) je izhajala tudi liberalno obarvana revija *Ljubljanski zvon*.

Dom in svet je leta 1888 nastal sprva kot zabavno-poučni list za katoliške bralce, pozneje pa se je razvil v izrazito literarno revijo. V Ljubljani ga je ustanovil filozof Francišek Lampe (1859–1900) in ga urejal do svoje smrti. Izhajal je vsak mesec, od leta 1894 na 14 dni, od leta 1901 pa spet mesečno. Revija se je postopoma ši-

tike, esejistike in znanstvenih razprav. Odlikovala jo je tudi likovna oprema, pri kateri so sodelovali Ivan Vurnik, Jože Plečnik in France Kralj.

Pretnes je revija doživela v predrevolucijskih idejnih prerivanjih, ko je v njej Edvard Kocbek objavil članek *Premišljevanje o Španiji*. V njem je, kot je to bila zanj tako rekoč stalnica, zelo enostransko in glede okoliščin celo napačno orisal in obsojal nekatere akterje v svetovnem in s tem posredno v domačem političnem dogajanju. Tisti, ki jim takrat za resnico ni bilo vseeno, so dosegli zamenjavo urednika Koblarja, zaradi česar celo *Dom in svet* eno leto ni izhajal. 50. letnik (1937/38) je urejal Jože Debevec, leta 1939 pa je uredništvo prevzel Tine Debeljak, ki ga je uspešno vodil do leta 1944.

V 56 letnikih se je nabralo obsežno in izjemno bogastvo in skrajni čas je bil, da znanstvena stroka izdela vodnik po tem bogastvu. Tako je Mohorjeva družba iz Celja zdaj

Dom in svet

mila in kakovostno razvijala. Leta 1891 je dobila podnaslov *Ilustrovani list za leposlovje in znanstvo*. Že v tem času je uredništvo posvečalo posebno pozornost ilustrativni plati, ki je bila za tisti čas zelo kakovostna in pomembna. Lampe je v dvanajstih letih urejanja zagotovil reviji ugled in priljubljenost, potrpežljivo je vzgajal in širil krog sodelavcev. V literarnoestetskem pogledu je *Dom in svet* veliko pridobil,

ko so sredi 90. let začeli sodelovati nekateri predstavniki moderne, ob njih pa obetajoči pisci katoliškega kroga Anton Medved, Fran Saleski Finžgar, Fran Ksaver Meško, pozneje Ivan Pregelj.

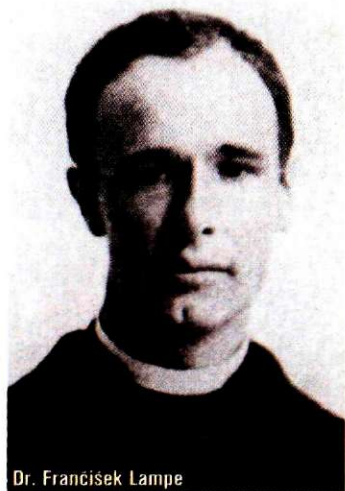
Po Lampetovi smrti leta 1900 sta uredništvo prevzela Evgen Lampe in Mihael Opeka (1900–1912). Prihod Izidorja Cankarja (1914–1918) je pomenil pomembno prelomnico. V tem času je sodeloval tudi Ivan

Cankar in med drugim v reviji objavil *Podobe iz sanj*. V letih 1919–1930 sta bila urednika France Koblar in France Stele. Revija je dobivala pomembno vlogo z objavami modernejših, zlasti ekspresionističnih in drugih avtorjev (Pregelj, Stanko Majcen, France Bevk, Joža Lovrenčič, Anton Podbevšek, Anton Vodnik, Božo Vodusek, Edvard Kocbek), prav tako na področju literarne kri-

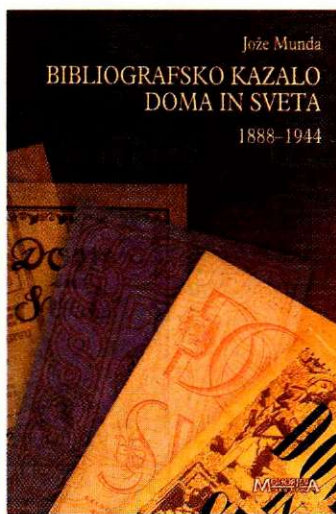
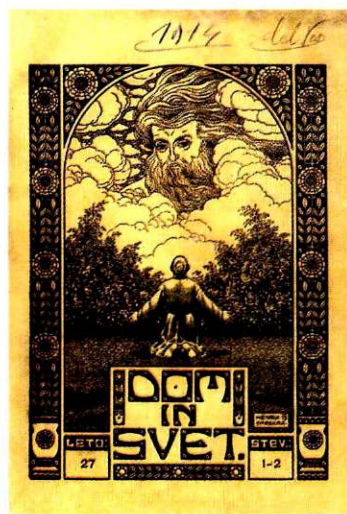
zdana obsežno knjigo (507 strani) *Bibliografsko kazalo Doma in sveta 1888–1944*. Nadvse natančno bibliografijo je izdelal literarni zgodovinar **dr. Jože Munda**, pomagal pa mu je dr. Marijan Smolik.

S pomočjo bibliografije lahko zdaj vsak preveri, kaj je izšlo v *Domu in svetu*, kateri avtorji so tam objavljali, predvsem pa lahko s pomočjo predmetnega in avtorskega kazala takoj določi številko revije, kjer je kaj objavljeno. Že na prvi strani pri leposlovju na primer lahko vidimo, katere pesmi in v katerih številkah je objavil France Balantič. Bibliografija je napisana po vseh znanstvenih merilih, vsebina *Doma in sveta* pa je prikazana v devetih vsebinskih sklopih: leposlovje, literarne vede in jezikoslovje, umetnost in kultura, filozofija in psihologija, verstvo, družbene vede, naravoslovne in tehnične vede, zemljepis, biografije in zgodovina ter tisk, založništvo in šport. Posebej je obdelan slikovni del revije, dodana je tudi posebna barvna priloga z značilnejšimi naslovnici *Doma in sveta*.

I. Ž.

Dr. Francišek Lampe

Prejšnjikrat smo pisali o legendarnem pohodu II. grupe odrediv konec maja 1942 z Dolenjskega na Štajersko. Pohod se je kmalu končal na Jančah s hudiim porazom, čeprav ga še danes slavijo kot veliko zmago.

Dan pred odhodom je štab enote, ki mu je poveljeval Franc Rozman-Stane, vodil poboj petih civilistov izpod Urha. Po porazu na Jančah pa je Rozmanov štab za grešnega kozla izbral družino Černe, v Gozd-Reko poslal "likvidatorje", ki so z noži poklali pet nedolžnih civilistov.

Pokol v Gozd-Reki 6. del

Ustavimo se še za hip sredi boja na Jančah 22. maja 1942 in si pogledamo štiri različne opise dogodka, ko je štab II. grupe odrediv (Rozman in Kveder) dobil v roke nemško torbico s podatki o nemškem napadu na grupo pri Jančah. Izmišljeno zgodbi o tem dogodku, ki jo je objavil Jože Mekinda leta 1952 v dnevniku, smo navajali že prejšnjikrat. Po tej zgodbi naj bi Kveder, politkomisar grupe, ko si je ogledoval listine iz nemške torbice, vzkliknil, kako da so izdani in kako so se takoj spomnili na "lepo žensko postavo", "zavito v volneno ruto", ki je "stala v senci luninega svita" in "štela, štela", njene grudi pa "so se divje dvigale in padale".

Poslal ga je v smrt

V zborniku *Komandant Stane* (1977, 430 strani) je Franc Žugelj napisal naslednje: "Sredi travnika pred nami je ležal ubit nemški oficir, ob njem pa nova brzostrelka in usnjena vojaška torbica. Nemci so že nekajkrat poskušali, da bi ga zvelikli za svojo bojno črto, toda naši mitraljezi so jih vedno poglani nazaj.

Stane /Rozman/ je stal ob drevesu in mirno opazoval bitko. Cigareto v ustih je predeval iz kota v kot in razmišljal. Nenadoma se je odločil in stopil k najbližnjemu borcu:

'Splazi se do Nemca ter prinesi torbico in puško!'

Mladi fant se je zdrnil in prebledel, toda ni se upiral. Odložil je puško in po trebuhu lezel izza velikega drevesa, ki ga je ščitilo pred Nemci. Kroglo so se kakor toča usule proti njegovi glavi. Vsi smo onemeli. Bili smo prepričani, da gre za gotovo smrt. Tudi Stane se je ves spremenil. Ukazal je čim hitrejši ogenj in hodil od borca do borca, spodbujajoč jih, naj čim hitreje streljajo. Roke in lica so mu drgetala, kakor bi imel vročico. /.../

Tistih nekaj minut se mi je zdela cela večnost. Nehote sem obračal glavo, da ne bi videl premikajočega se telesa sredi travnika, ki bo zdaj zdaj mirno obležalo sredi travnika, prešetano od nemških krogel. Tudi Stane je bil vse bolj na trnih. Glasno je spodbujal fanta, naj gre hitreje, in se nemirno premikal za našo vrsto.

Naenkrat je fant sredi travnika veselo zavriskal. Bil je pri oficirju. Naglo je zgrabil puško in torbico in ju zmagoslavno dvignil v zrak. /.../

Nemci so bili presenečeni nad tolikšno predrznostjo in so nehali streljati. Ko se je priplazil do naših vrst, se je strumno zravnal in izročil Stanetu puško in torbico."

Hladnokrven morilec

Če je Žugelj opis točen, potem se Franc Rozman-Stane tu pokaže kot hladnokrven morilec, saj mu ni bilo prav nič mar za življenje borca.

Kot smo videli, ga je pogl v zanesljivo smrt. Toda ne glede na to, da drugi avtorji dogodek opišejo precej drugače, je bil Rozman v resnici tak – brezobzirni zločinec. To smo videli (in še bomo v nadaljevanju) iz mnogih drugih primerov.

Ladislav Grat-Kijev je v svoji knjigi *V metežu* dogodek potrdil, vendar ga je opisal bolj skopo in manj vzneseno: "Drzni Viktor Jamnik se požene na cesto, seže po aktovki in že je spet v gozdu. V majorjevi aktovki so papirji, ki jih nemudoma odnesemo komandantu Stanetu." Grat je tu navrgel še opazko o "izdaji": "Naš štab je spoznal, da smo bili izdani in da se bomo morali začasno vrniti na italijansko stran". Na koncu dokaj obširnega opisa spopada na Jančah je dodal: "Kasneje sem doživel še marsikatero bitko, na primer v Jelenovem žlebu, tako krvave pa nikoli več."

Laži iz torbice

Tudi večkrat citirani Mekinda v svoji knjigi *Pohod II. grupe odrediv na Štajersko* dogodek s torbico – sedem let po svojem članku v dnevniku – opiše drugače: "Iz bližnjega grma sta si politdelegat Viktor in Zidar ogledovala nemškega oficirja, ki je ležal 4 m od njih. Čeprav je sovražni mitraljezec z janske cerkve besno streljal, sta skočila k njemu. Najprej sta mu pobrala orožje. Ko ga je

Zidar otipaval, je v rokavu nekaj zašumelo. Segel je za zavihan rokav in našel kos papirja, na katerem je bil žig z nemškim orlom. Medtem sta prišla na položaje Stane /Rozman/ in Tomaž /Kveder/. Tomaža je posebno zanimal kos papirja. /.../

'Glej, izdani smo,' je dejal Tomaž komandantu Stanetu /.../.

Stane je zrl na papir. Zdaj je bilo jasno. Bili smo izdani. Vsi so se nehote spomnili ženske postave, zavite v volneno ruto, kako je stala v luninem svitu za priprtimi vrati Mokotarjeve hiše. Ženska je zrla na kolono in štela ter potem brz sporočila gestapu, koliko partizanov je šlo mimo njihove domačije.

V nemškem načrtu je bilo vse do podrobnosti označeno: da je štela kolona 513 mož, naznačena je bila pot, kje je šla in kje je mislila prekorčiti Savo."

In še: "Iz poročila so v štabu razbrali, da je imela izdajalka za priprtimi Mokotarjevimi vrati tisto noč kar dva gestapovska ljubimca pri sebi. Zato so bili tudi podatki o številu grupe in o njenem gibanju točni."

Očrnitev nedolžnih žrtev

Lahko bi rekli, kolikor trditev, toliko izmišljij. Žrtev revolucije je bilo treba čim bolj očrtniti. Prav nič čudnega ni zato, da je moral Ferlež čez desetletje napisati povsem novo knjigo o Drugi grupi odrediv. V njej, čeprav je knjiga obsežna in po-

drobno opisuje dogajanje na Jančah, o nemški torbici in o "izdajalskih" podatkih izvemo le naslednje: "Ob glasnem prepevanju ruskih bojnih pesmi sta obe četi 2. bataljona savinjskega odreda krenili takoj v protinapad čez jaso in bežeče Nemce pognali skozi gozd, prav do grebena. /.../ Padlemu neškemu oficirju so odvzeli torbico, v kateri so našli povelje za to akcijo in vojaško karto z vrisanimi položaji ter nalogami posameznih nemških enot."

Iz katastrofe v katastrofo

To in nič drugega ni mogel zapisati Ferlež. Menda je jasno, da v nemškem dokumentu ni moglo biti drugih podatkov. S tem je postavil Mekindovo zgodbo o izdajstvu Černetovih na laž. Tudi "maščevalni" pokol, ko sta Rozman in Kveder poslala 25. maja 1942 k Černetovim v Gozd-Reko partizansko "likvidatorsko" skupino, ki je z noži brezobzirno poklala kar pet članov družine (zaštila jih je vseh sedem, vendar sta mati in ena hčerka bili "le" težko ranjeni in sta preživel), je Ferlež posredno s svojo knjigo prikazal kot neizmerno napako. Napako, ki je bila takšna le za žrtve, ne pa tudi za oba "španca", Rozmana in Kvedra. Zanju žrtve niso bile pomembne. Puščala sta jih povsod, kjer sta se gibala. Pohod je terjal življenja 11 borcev; 18 jih je bilo ranjenih in so jih v neizmernih mukah na ramah prenašali nazaj čez "mejo" in do Police. S pobitimi člani Černetove družine je Rozmanov pohod, za katerim so stali

seveda partija, OF in "glavno poveljstvo", terjal 16 življenj in 20 ranjencev.

Toda teh 16 življenj in 20 ranjencev za "glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet" (Leskošek, Kidrič) ni pomenilo veliko, verjetno celo nič. Vse je bilo namreč podrejeno končnemu cilju - oblasti, žrtve pa niso bile pomembne. Trmoglavje je takoj za neuspehom na Jančah II. grupi odredov ukazalo, naj se pripravi za novo pot na Štajersko. Ker je bila očitno Sava prevelika ovira za prehod na Štajersko (doslej jim do Save sploh ni uspelo priti), so se "strategi" v "glavnem poveljstvu" odločili, da bodo tokrat Rozmanovo II. grupo poslali na Štajersko po dolgi poti prek Dolomitov in Gorenjske. Če bi vedeli, kaj bo sledilo, tega morda ne bi počeli. Res pa je, da ni nikjer zaslediti, da bi ta "novi" pohod prek Gorenjske kasneje obravnavali kot neuspeh; niti v obsežni povojni publicistiki ne. Morda zato, ker so oba "španca" (Rozman in Kveder) in še tretji iz "velike trojice" (Stante) na

koncu le prišli na Štajersko. Toda ta pot je bila takšna, da na koncu od pohoda in "prihoda" na Štajersko ni ostalo nič razen "velike trojice", kar je glede na kasnejša napredovanja in vso propartizansko publicistiko očitno edino nekaj veljalo. Poglejmo torej, kako je vse skupaj potekalo.

Toda preden so se Rozmanovi partizani odpravili na "novo" pot, so junija 1942 še "malo" partizani na Dolenjskem. Že 4. junija so lovili "belogardiste" ob Temenici pod Primskovim, ropali in malo še dražili Italijane, tako da je pri teh počasi začela zoreti misel na veliko "očiščevalno" ofenzivo proti upornikom, kar je pozneje na Dolenjskem in Notranjskem povzročilo veliko gorja. "Španca" sta v zvezi z akcijo proti "belogardistom" pri Primskovem "obsodila" na smrt dva ugrabljenega civilista: Antona Kastelica iz Sada in neko žensko iz Litije.

Mesečno pobili 60 ljudi

14. julija 1942 je Edvard Kardelj, idejni vodja komunistične revolucije v Sloveniji, poslal dolgo poročilo o poteku revolucije "na jug" Ivu Ribarju-Loli. V njem je med drugim zapisal: "Včasih so precej likvidirali. Tako je npr. II. grupa likvidirala mesečno samo na majhnem odseku povprečno do 60 oseb. Zgodile pa so se še hujše reči, o katerih ti pismeno ne bom govoril." V *Dokumentih ljudske revolucije v Sloveniji* (knjiga 2, tr. 324) so leta 1964 citirani del izpustili.

Na pohod čez Gorenjsko je 541 borcev II. grupe odredov odšlo 21. junija. Šli so čez Turjak, Krvavo Peč, mimo Svetega Vida, Kozljeka do železniške proge nad Vrhniko. Tam so vodili napad na vlak in izkazalo se je, da so v njem interniranci, ki so jih Italijani peljali v tabo-

rišča. Pri streljanju po vlaku so bili trije interniranci ubiti (Drago Erbežnik, Dušan Mikec in Ivan Salihar), sedem pa ranjenih. Del so jih "osvobodili", toda med "osvobojenimi" so jih partizani 12, ki se jim niso hoteli pridružiti, preprosto pobili. Domnevno so jih vrgli v Krmsko jamo. Mekinda je zapisal: "Izdajalci pa so prejeli zaslužen kazen." Vsenaokrog so bili sami "izdajalci". Za nameček so Italijani za povračilo požgali vasi Zavrh in Pokojišče. Tik pred napadom na vlak je neki borec drugemu ukradel kosček sira in ga pojedel. "Španca" sta ga "obsodila" na smrt in ustrelili so ga pred celim zborom. Mekinda: "Smrtna obsodba je med borci trpko odjeknila. Mnogim ni šlo v glavo, zakaj so prisodili za tako dejanje tako strogo kazen."

Streznitev v Dolomitih

Ko je grupa konec junija prišla v Dolomite, v neposredno bližino italijansko-nemške demarkacijske črte, ki so jo tam prav takrat zagrajevali z bodečo žico, se je začelo. V stik so prišli z domačimi partizani, ki pa seveda nikakor niso mogli nahraniti tako velike množice vojakov. Niti dva vagona mesnih konzerv in drugega blaga, ki ju je ljubljanska železničarska organizacija OF 30. junija dostavila na postajo Drenov Grič, nista dosti zalegla (pošiljka je bila namenjena "glavnemu štabu", vendar ga je II. grupa "po pomoti" zasegla).

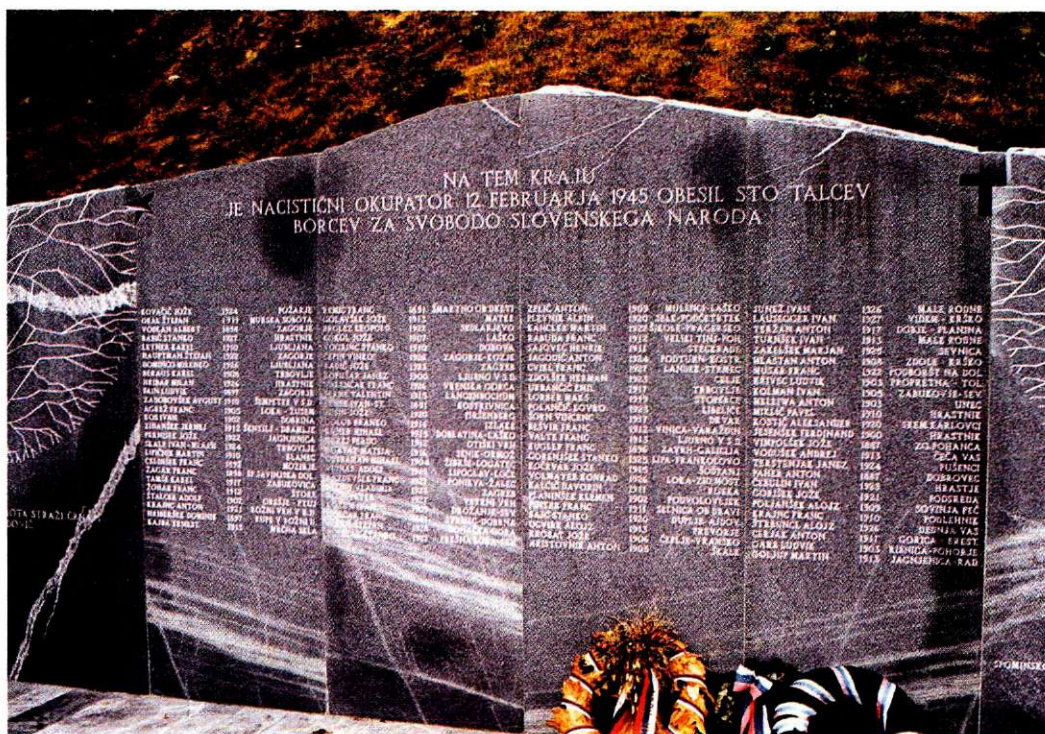
Toda najhujše jih je čakalo le nekaj kilometrov stran. Na drugi strani razmejitvene črte ni bilo več Italijanov, ampak Nemci. Ti so jih, kot da bi bili o njihovem prihodu obveščeni, na "meji" čakali v zasedah. Že ob prvem nočnem poskusu prehoda "mejnih" žičnih ovir 30. junija je padlo 7 partizanov. Za večino partizanov je bil stik z Nemci streznitev. Sveža je bila tudi še kalvarija pri Jančah. Že sam prehod "meje" je bil skoraj nemogoč. Poskušali so več noči. Naraščala je lakota, konzerve z Drenovega Griča so že zdavnaj izginile. Tudi spomin na razmeroma lagodno življenje na Dolenjskem je bil še svež. Hitro je prišlo do izražanja pomislekov, skrbi, negotovanja in na koncu tudi zahtev po vrnitvi "domov" na Dolenjsko.

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

Grobišče talcev pri Stranica pri Frankolovem. Ta spomenik z izpisanimi imeni talcev so postavili šele pred nekaj leti. Zakaj imena komunističnega režima niso zanimala?

Nadaljujemo z zgodbo, zakaj je moralo v Stranica pri Frankolovem umreti sto Slovencev. Nemci so jih kot talce za enega ubitega nemškega oficirja obesili na drevesa ob cesti. Ali so jih partizani namenoma poslali v smrt samo zato, ker se jim niso hoteli pridružiti? Ko so jih "rešili" iz zapora, se jih je večina raje vrnila nazaj v zapor.

Fotografija: Ivo Zajdel

“Žrtvovanje” nedolžnih

2. del

Kmalu po objavi mojega pisma Dragu Hribarju me je poklicala po telefonu zdaj že pokojna gospa Presingerjeva. Predstavila se mi je, da je ena izmed aktivistk, ki so jih partizani izpustili iz Starega piskra. Razložila mi je, da je bila takrat ranjena, da so jo Nemci zajeli in pod gestapovsko stražo odpeljali v celjsko bolnišnico, kjer se je zdravila v posebni sobi, nato pa so jo zdravo izpustili. Obrazložila mi je, da je gestapo z njo ravnal zato tako obzirno, ker je spoštoval in občudoval slovenske ženske, ki so bile tako junaške, in da so Slovenci tako samozavesten narod, da se je močnemu nemškemu vojaškemu stroju tako uprl. Da pa so belogardisti (domobranci, op. J. Č.) kot kristjani zaslužili usodo, ki jim jo je določil njihov Bog. Njihova smrt je bila božja volja. Njenega moža Rika Presingerja je Milica Gabrovec kar naprej preganjala in nekaj sumila, tako da je bil prikrajšan pri karieri in položajih kljub svojemu partizanstvu in zaslugam. Dobro naj premislim, preden Emiliji Gabrovec kaj verjamem. Drago Hribar pa je pravilno ocenil hrabro

in junaško dejanje petih celjskih partizanov. Njen telefonski protest in njena izpoved sta trajala dobro uro.

Izginuli seznam

Kmalu zatem sem se spet napotil v Muzej novejšje zgodovine v Celju (nekdanji Muzej revolucije) iskat seznam zapornikov Starega piskra iz leta 1944. 27. julija 1944 so bili pri raciji gestapa na Frankolovem zaprti vsi moji sorodniki štirih družin z moji stariši vred in odpeljani v Stari pisnik v Celje. Moja mama si je v zaporu iz vojaškega sukanca skvačkala molek za rožni venec, kjer je na obelek poleg križa uvezla datum svoje aretacije in izpustitve 6. 10. 1944. Moj oče je bil zaprt dalj časa, tako da datuma njegove izpustitve ne vem. Mama mi je rekla, da je bil predviden za streljanje in da ga je rešil takratni framski župan, ki je imel za ženo očetovo sošolko iz osnovne šole, ki sta jo prosila za pomoč očetovi sestr Anka in Milka iz Frama.

V muzeju (takrat je bila že nekaj let direktorica sedanja ministrica za kulturo Andreja Rihter) so me poučili, da pravega seznama nimajo,

ker so ga uničili Nemci, preden so zapustili Celje. Mogoče bi ga lahko našel v graškem arhivu. Pokazali pa so mi beležko, kjer je bilo z roko napisanih nekaj imen, vendar brez datumov in drugih podatkov, seveda daleč od znane nemške natančnosti.

Štajerski partizanski mit

Ob predstavitvi knjige dr. Milka Mikole *Sodni procesi na Celjskem 1944–1951* v Osrednji knjižnici v Celju sem v avli knjižnice govoril z dr. Jero Vodusek-Starič in še z dvema zgodovinarjema o tem, da ni nemških dokumentov o zapornikih iz Starega piskra iz medvojnih let 1941–1945, ker naj bi jih bili Nemci uničili ali odnesli s seboj. Tako so mi povedali v muzeju, sem dodal. Vsi trije so mi enoglasno odgovorili, da to ni res, ker so okupacijske oblasti v Celju že pred 9. majem 1945 celjski Ozni oziroma novi oblasti vzorno izročile vse dokumente. Je pa res, da bi se, če bi prišle na dan vse resnice o sodelovanju gestapa in štajerskih partizanov, štajerski partizanski mit zrušil. Kasneje sem razmišljal, komu in zakaj v muzeju še danes ustreza, da so spiski slo-

venskih zapornikov prikriti, oziroma zakaj lažejo, da so jih Nemci uničili. Potreboval sem kar nekaj let, da sem prek posameznikov, ki jim ni bilo do prikrievanja in pačenja resnice, medvojne dogodke razvozlal in povezal. Andreja Rihter, članica ZLSD iz Celja, kot ministrica za kulturo zdaj skrbno bedi nad vodilnimi ljudmi v slovenskih muzejih in arhivih.

Ustrelitev Dorfmeistra

Nacisti so v času vladanja izdali razglas, da bodo za vsakega zahrbtno ubitega nemškega vojaka ustrelili deset slovenskih talcev, za državnega funkcionarja ali po činu višjega vojaka pa sto. To so vedeli vsi tukaj živeči Slovenci in tudi vsi partizani.

Dorfmeister, visok politični funkcionar za Štajersko, je bil ustreljen okoli 8. ure jutraj na svečnico, 2. februarja 1945, pri Frankolovem, pri hiši v Belem potoku št. 2, ki je last pokojnih Jerebov, po domače Boštjančkovih. Hiša stoji desett metrov od regionalne ceste Celje–Maribor. Izpred hiše so dvojne stopnice, ki vodijo do vhodnih hišnih vrat. Pred stopnicami je rasel zelo košat

in širok zimzelen pušpanov grm. Partizanska zaseda, ki je čakala na Dorfmeisterov prihod, je izza tega grma opazovala cesto.

Očividka napada na Dorfmeistra Štefka Šibanc pripoveduje: "Naš dom je v kraju Beli potok št. 1, oddaljen od Frankolovega proti Mariboru oziroma proti severu okoli dva kilometra in okoli 500 metrov od glavne ceste Celje—Maribor. Na svečnico (2. februarja) sem se jutraj odpravila proti Frankolovemu. Pri glavni cesti me je ustavil neznanec, češ da ne morem na cesto, ker je zaseda. Odsla sem v hišo našega sosedu Boštjančka, ker smo si bili zelo dobri. Hiša je bila odprta, vendar nikjer nobenega, tudi zadaj v hlevu ne. Vrnila sem se skozi vežo in stopila na ploščad pred hišo. Takrat je iz mariborske smeri oziroma Stranic pripeljal nemški vojaški tovornjak, tik za njim pa vojaški osebni avto. Razlegli so se strelji. Tovornjak je odpeljal naprej, v osebnem avtomobilu pa je sovoznik dvignil obe roki in padel nazaj na sedež. Avtomobil je zavozil na našo stransko cesto in obstal. Odprla so se soferjeva vrata in skoznje je skočil sofer, nemški vojak, oblit s krvjo. Zbežala sem po stopnicah proti Frankolovemu in nadaljevala pot po glavni cesti. Za seboj sem še slišala klic "Begaj brate, Švabi idu". Te besede so mi zvenele bolj s slovenskim naglasom. Po dobrih 200 metrih sem že srečala nemško policijsko patroljo, ki je hitela proti kraju napada. V tem času se je razlegla močna eksplozija. Na cesti, po kateri sem hodila, je pri Toplici, kakor smo na Frankolovem rekli malemu bazenu za kopanje, razneslo nemški vojaški tovornjak, na katerega so prej streljali partizani. Tovornjak je gorel, tako da sem se morala umakniti čez most na drugo stran potoka Tesnica. Kasneje sem izvedela, da je bil tisti, ki je dvignil roke, ustreljeni Dorfmeister, okrvavljeni vojak, ki je skočil iz avtomobila, pa sofer, ki se je pisal Mayerhofer."

Umor sto talcev

Nemci so zato 12. februarja okrog 9. ure jutraj na tovornjaki, pokritih s ceradami, pripeljali talce. Kolona se je ustavila na Frankolovem, ker so iskali prostor za obešenje. Zadnji

tovornjak ni imel na zadnji strani spuščene cerade, tako da so se videli zaporniki v progastih oblakih. Na zadnjo stranico tovornjaka so imeli naslonjene dvokolesne vozice za prevoz vreč. To sem sam videl, saj vojaki niso odganjali ljudi od tovornjakov. Med ljudmi se je šepetalo, da bodo talce rešili partizani, saj jih je dovolj veliko število naokoli, celo neka brigada. Zgodilo se ni nič. Ko so se pozno popoldne prazni tovornjaki vračali skozi Frankolovo, je moja mama rekla, da so jih mogoče odpeljali v Maribor in so nas samo strašili, saj ni bilo slišati nobenega streljanja.

Naslednji dan se je razvedelo, kaj se je s talci zgodilo: prek plakatov, ki so jih Nemci razobesili po drevsih in oglasnih prostorih, in od ust do ust je šlo, da so talce obesili na Stranice, ker drugje niso našli prostora.

Obžalovanje, godrnjanje in jeza ljudi, češ da partizani niso rešili oziroma niso hoteli rešiti talcev, je bila kljub navideznemu molku in strahu pred Nemci velika. Pravzaprav se še do danes ni poglobila. Na kraj zločina sem šel naslednji dan gledat grobišča. Dve veliki gomili sveže zemlje sta bili že označeni, vsaka s svojim križem in vencem. Takrat mi je bilo komaj deset let, pa vendar sem v sebi začutil srdito žalost in bes, zakaj so Nemci to storili. Nazaj grede sem videl in prebral plakat, ki je visel na kostanju pred Šnablovo hišo. Plakat sem previdno odstranil in ga zložil ter ga nesel teti Dani, da ga shrani. Povedal sem ji, da sem bil na grobovih in da mi ne

Anton Dorfmeister, nacistični okrožni vodja Štajerske domovinske zveze.

gre v glavo, zakaj partizani talcev niso rešili, saj so tam vsenaokrog gozdovi in še Konjiška gora. Poučila me je, da so Nemci nekaj dni pred tem že vse zastražili in da vsega ne razumem.

Zakaj jih niso rešili?

Toda sum in dvom, da partizani talcev niso hoteli rešiti, se je med ljudmi ohranil do današnjih dni. Tako mi je pred kratkim neka gospa zapala, da ji je terenec-partizan, Lipški Valdi, ki se je skrival pri njih, rekel, da so bili prebivalci Štajerske premalo sovražni do Nemcev in da so hoteli partizani tudi na tak način spodbuditi upor prebivalcev.

Zanimiva je tudi pisna in podpisana izjava Lize Kropelj iz Slovenskih Konjic, Šolska ulica 14, ki jo je dala za občinsko komisijo za povojne in vojne poboje občine Slovenske Ko-

njice 15. oktobra 1994. Izjava se glasi: "Skupina tukajšnjih partizanov, med njimi tudi Lojze Kolar iz Gabrovelj pri Slov. Konjicah (njegovega partizanskega imena se ne spominjam več), se je med okupacijo pogosto zadrževala v Škalcah pri Konjicah na domu Angele in Rezičke Arzenšek. Tam so na podstrešju, kjer so imeli seno, večkrat tudi prenočevali. Ob nekem mojem obisku pri Arzenškovi sem doživela, da je bil v sobici poleg kuhinje partizan Ježek (pojavlja se tudi v taborišču Teharje kot tisti, ki je hotel mladoletne domobrance prek njihovih pisnih izjav zavarovati, tako da so mu prvotne izjave padle v blato, nato

pa jih je pozval, naj jih napišejo na novo, op. J. Č.), in dejali so mi, da se pri njih zdravi že ves teden. Med pogovorom Angele, Ježka in mene je prišla vsa blede Rezička in dejala, da so Nemci obkolili hišo. Vračali so se s hake na Pohorju. Angela je hitro odšla na dvorišče in jih povabila v klet na pijačo, kar so radi sprejeli. Eden od njih pa je prišel v kuhinjo in začel spraševati Rezičko, ki je dobro govorila nemško, o partizanih. Pokazal je na vrata sobe, kjer je bil Ježek z nabitostrojico, in vprašal, kaj je tam. Hitro mu je začela govoriti, da je tam samo "rumpelkamra", in k sreči ji je verjel.

Nemci in partizani

Potem ko so 12. 2. 1944 v Frankolovem obesili sto talcev, med njimi konjiškega rojaka Toneta Mellivo, je Angela omenila Lojzetu Kolarju, da se vendar ni splačalo ubiti enega Nemca, ko je zato moralo pasti sto zavednih, poštenih Slovencev. Kolar ji je osorno odgovoril, da je že prav, da so to naredili Nemci, ker bi jih drugače morali pobiti oni, to je partizani. Arzenškova mi je to večkrat zgrožena pripovedovala, ker ni mogla razumeti, kako je to mogoče, saj je bil Melliva pošten in ugleden človek in zaveden Slovenec.

Lojze Kolar je za svoje "zasluge" imel poznejše razne funkcije v Slovenskih Konjicah in dobil v last lepo posestvo z veliko hišo in vinogradi v Škalcah pri Konjicah, ki je bilo prej last Helene Wirt, rojene Zottel, katero so po osvoboditvi, če- »

Celjski zapor Stari pisker, kjer so Nemci množično streljali talce (374 ustreljenih). Ko so komunistični terenci osvobodili 127 zapornikov, se jih je 85 raje vrnilo v zapor, kot da bi se pridružili revolucionarni moriji.

»prav je podpirala partizane, likvidirali /njeno truplo leži v grobišču Stranice, ob pokopališču, kjer je zdaj speljana cesta do tamkajšnjega kmeta, op. J. Č./, moža z otroki pa izselili.“ Tako je zapisala Liza Krojepej.

Fotokopijo te izjave mi je dal nekdanji član občinske komisije za ugotavljanje medvojnih in povojnih zunaj-sodnih pobojev v Slovenskih Konjicah, upokojeni župnik Štefan Verež.

Tillingerjeva vloga

Pričevanje M. P.: “Leta 1947 sem bil šofer pri direktorju EMA (nekdanji Westen) tovarišu Avgustu (Gustlu) Peperku. Razložil mi je, da je nekdanjemu prokuristu pri Westnu dr. Ržichi za požrtvovalno pomoč pri urejanju gospodarenja in trženja izdelkov tovarne priskrbel dokumente in dva tovorna vagona, da se je z vso družino, pohištvo in

‘preklet SS-ovec’, ker je pospravil Dorfmeistra, mu je Ozna dala avto. Bil sem tiho, vedel sem, da je bil Tillinger SS-ovec, saj sem ga leta 1943 videl na gestapu, kamor sem bil klican na zaslišanje zaradi posesti puške “flobert”, ki sem jo za drugega prodajal. Prav tako so po Celju že dolgo šušljali, da je imel Tillinger na roki tetovirano znamenje SS, kate-rega so dobili samo prostovoljci /enako mi je povedal K., dipl. inž., Tillingerjev sošolec, op. J. Č./ . Avto sem popravljaj tudi visokemu oficirju Ozne, kateremu sem omenil, da ima Tillinger za svoje ‘zasluge’ pri Dorfmeistru boljši avto. Jezno mi je odgovoril ‘Kako pa ti to veš?’ Peperka sem vozil še kar nekaj časa, zato se spominjam, da je v jezi, ko je slišal, da ga bodo zamenjali na direktorskem mestu, meni naročil, da ga zapeljem pred hotel Evropo, kjer sem

ru OF na Celjskem povezani z gestapom. To prek svojih družinskih podaljškov, ki so na oblasti in položajih, prek združene liste in zveze borcev še danes uspešno prikri-vajo. Sama “zgodovinska dejanja” pa še bolj napihujejo in prikrojeno prikazujejo, saj bi drugače po tolikih letih obrabljena glazura prepustila pogled na lažno sredico.

Izpust zapornikov s poprejšnjim zaprtjem “aktivističnih deklet” je bila dobro pripravljena in koordinirana gestapovsko-partizanska “reševalna” akcija, ki so si jo zaradi zmage zavezniških sil prisvojili celjski partizani in s tem 58 let lažne slave in zelo oprijemljivih materialnih in družbenih privilegijev. Atentat na Dorfmeistra je bila revolucionarno usklajena ideja najvišjega pokrajinskega vodstva OO OF in partijske Vos. Prek Nemcev so se znebili in “kaz-

nekdanjih kmečkih partizanov in njihovih zaveznikov, ki so se upirali revolucionarni prevari, so slovenski boljševiki prinesli s seboj iz preverjenih ruskih izkušenj in njihovih šol.

Zatolčena resnica

To, da v Celju lažejo, da so se zname zapornikov Starega piskra iz let 1941—1945 uničili Nemci, preden so odšli, pa govori o strahu, da bi prišla na dan resnica o dvojnem življenju partijsko-partizanskih političnih organov. Samo pomisliti je treba na sezname talcev iz Bočne, Šmartnega ob Dreti, Frankolovega in še veliko drugih, ki so jih Nemci s komentarji zapisovali in tudi obrazlagali, kdo jim jih je izdal in zakaj.

Tisti, ki se poglobljeno loti skrivnosti nekdanjih muzejev revolucije (sedanjih muzejev novejših zgodovine), bo kmalu prišel do spoznanja, zakaj jih vodijo člani združene liste in zakaj ti muzeji prikazujejo razne Hermanove brloge, čevlarske in frizerske delavnice, krojaške delavnice in podobne obrtne razstave namesto nekdanjih družbenih, vojnih in povojnih dogodkov. Medvojna in povojna resnica bi pripeljala do resnice sedanje (Kučanove) oblasti in do resnice Kučanovih bogatašev.

Pranje možganov s prirejeno resnico prek vseh vrst šol in oblastnih institucij, kombinirano z vsajenim strahom za življenje in eksistenco na eni strani, na drugi strani pa z materialnimi dobrinami in podeljevanjem vseh vrst družbenih privilegijev tistim, ki so se vdano primorano, navdušeno ali molče pridružili revoluciji, je bila preizkušena boljševiška metoda. Z njo so začeli prevzgjajati, dresirati, vzrejati in selekcionirati večinski, čredni del naroda. Takšna 50-letna orwellovska vzreja je zajela vse plasti naroda, tudi še živeče žrtve in preganjance revolucije, ki so velikokrat zaradi prirojene pragmatičnosti in želje po oblasti postali celo izvajalci revolucionarnih zaukazanih nalog. To razmišljanje in ugotovitve sem zapisal zaradi tega, ker ne morem razumeti, da je po toliko letih mogoče še vedno lagati, pačiti, prilagajati in tajiti tisti del zgodovine, ki bi razgalil komuniste in njihove okostnjake. Opisani dogodki pa so prav takšni.

Janez Črnej

premičninami izselil v Avstrijo. V zahvalo pa mu je dr. Ržicha podaril z vsemi urejenimi dokumenti in ključki popolnoma nov osebni avto DKW-sonderklasse, ki je imel namesto lesenih delov že samo kovinske. Avto je bil garažiran v Libojah v keramični tovarni, kjer je bil direktor Tillinger. S direktorjem Peperkom sva se zapeljala v Liboje, da avto prevzameva. Peperko je odšel k Tillingerju na prijateljski razgovor in zato, da bova avto odpeljala. Čez nekaj časa se je mrk in razburjen vrnil. Avta ni dobil, ker je bil novi lastnik že Tillinger. V razburjenju je rekel

ga v avtu moral počakati. Čez pol ure je prišel ter mi naročil, naj ga zapeljem domov. Drugi dan sem zvedel, da je v hotelu pretepel takratnega znanega celjskega oblastnika Gradišnika, ki bi moral priti na njegovo direktorsko mesto, in mu zlomil roko. Moram reči, da je Peperko za mene bil dober človek.”

OF povezana z gestapom?

Po več kot polstoletnem časovnem presojanju navedenih dogodkov, ki nimajo komunistične in revolucionarne glazure, lahko sklepamo, da so bili revolucionarji v okvi-

novali” svoje bodoče politične nasprotnike, ki so med ljudmi sloveli kot zavedni in pošteni Slovenci, ki se niso hoteli za vsako ceno priključiti partizanom-revolucionarjem, ampak so se raje vrnili v nemški zapor. Hkrati so preverili verodostojnost prebeglega esesovca, ki se jim je prek prelite krvi dosmrtno zapisal. To so z direktorskimi mesti tudi dosmrtno in hvaležno nagrajevali, kar komunisti zaradi svoje varnosti vsekoli počnejo, saj to nagrajevanje nikoli ne gre iz njihovih žepov, ampak vedno iz žepov ljudskih množic. Kruto in krvavo kaznovanje

Filozofska antropologija

Študentska založba

V zbirki *Claritas* je izšla knjiga **Janeza Juhanta** *Človek v iskanju svoje podobe: filozofska antropologija*.

JANEZ JUHANT

Človek v iskanju svoje podobe
Filozofska antropologija

Knjiga je sinteza, uvid v dejstvo, da je človek simbolno bitje, po svoji naravi dano, a tudi odprto v kulturni okvir. Juhantovo delo ponuja oris antropologije kot filozofske panoge ter poskuša na tej podlagi izsledke te panoge posrečeno sistematizirati in predstaviti na berljiv način. Posreduje pregled številnih antropoloških tem in zgodovinsko sega od Grkov do poznega 20. stoletja. Izhodišče so štiri Kantova vprašanja: Kaj lahko vem? Kaj naj storim? Kaj smem upati? Kaj je človek? Knjiga je pregledno urejena v poglavja, kot so *Izhodišče antropologije*, *Človekova simbolna funkcija*, *Podoba človeka skozi čas*, *Psihofizične osnove človeka*, *Bistvo človeka* idr.

Kilometri Sredozemlja

Samozaložba

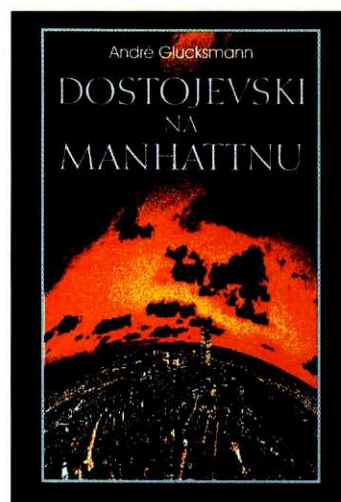
Pod naslovom *Kilometri Sredozemlja* je popotnik **Gregor Föderer** v samozaložbi izdal knjigo, kjer je popisal dogodivščine z enoletnega kolesarskega potovanja po Sredozemlju, v katerem je obiskal 15 držav na treh celinah. Popeljal se je prek Hrvaške, Črne gore in Albanije do Grčije, nato po južni obali Turčije do Sirije in Jordanije, čez Rdeče morje do Egipta in nato ob obali severne Afrike čez Libijo do Tunizije. Zadnja etapa se je končala z Malto in Sicilijo, saj je splet nesrečnih okoliščin (zbila

ga je neka voznica in mu razbila kolo) ustavil števec kolesa pri 8.182 prevoženih kilometrih. Tekstovno je knjiga popotni dnevnik, z opisi dogodivščin ter življenja in zanimivosti, ki jih je srečeval na poti. Knjigo bogati množica posnetkov s te odisejane.

Dostojevski na Manhattnu

Slovenska matica

André Glucksmann je sodobni francoski filozof, "rojen" na študentskih barikadah leta '68. Manhattan v naslovu je zaradi 11. septembra, ko se je svet soočil z zgodovino prihodnosti. V knjigi poseže v današnje stanje sveta z opisi nedavnih velikih političnih dogodkov. Meri predvsem učinke nihilizma, manj se ukvarja z njegovimi vzroki, ki imajo ontološki temelj. Z jasnostjo svojih formulacij zdrani bralca in ga prisili v razmislek lastnih stališč, ki jih je zavzel ob 11. septembru ali vojni v Čečeniji. Podrobneje opiše nastanek ruskega mita, ki so se mu pustili očarati Francozi, in to od obobja Petra Velikega do Putina. Prav nič ni prizanesljiv do politike ZDA, a hkrati razkrije šibkost antiglobalističnih argumentov, s katerimi se upravičuje terorizem. Avtor ne verjame v slavošpeve Fu-

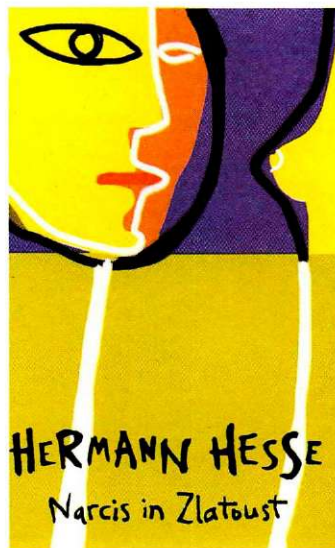

kuyame, ki vidi konec zgodovine kot zmago liberalizma, hkrati pa negira tudi spor civilizacij in prepričanje, da teroristi ubijajo v imenu boga.

Narcis in Zlatoust

Založba Sanje

Hermann Hesse (1877—1962) sodi med najbolj priljubljene pisate-

lje 20. stoletja. Leta 1946 je prejel Nobelovo nagrado za književnost. Njegovi romani *Siddharta*, *Demian* in *Stepni volk* so danes klasika, predvsem za mladostnike, ki odkrivajo skrivnosti in smisel življenja. Tudi roman *Narcis in Zlatoust* nosi veliko avtobiografskih potez. Roman govori o dveh srednjeveških junakih, o enem tiho zadovoljnem s svojo vero in meniškimi življenjem in drugem, ki nenehno išče bolj posvetno "odrešitev". Ta konflikt med duhovno kontemplacijo in čutnostjo je srčka Hessejevega pisanja. Medtem ko *Narcis* predstavlja analitičnega duha, ki ga vodita razum in logika, *Zlatoust* uteleša čunost, strast in domišljijo. Junaka poosebljata večni boj med razumom in čuti, med mislecom (znanstvenikom) in umetnikom.

Od atoma do vesolja

Tehniška založba Slovenije

Pod naslovom *Neverjetno potovanje na rob vesolja v središče atoma* se lahko mladi bralci seznanijo s sestavo atoma in vesolja. To sta dve knjigi v eni. Z ene strani je to potovanje iz vesolja k delcem, ki sestavljajo atom. Ko pridemo do konca, knjigo obrnemo in potujemo v drugo smer - od osnovnega delca do vesolja. V tej slikanici se lahko otrok prvič seznani s temi, kot so: osnovni delec, atom, molekula, DNK, celica, žival, tla, okolje, kopno, Zemlja, osončje, galaksija, vesolje.

Kmeclov roman Nini

Prešernova družba

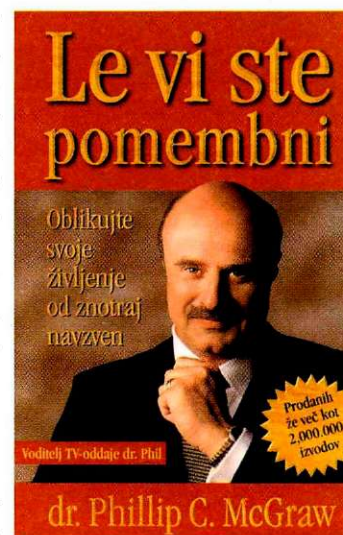
Nini je "staromodni romančič", kot ga je podnaslovil avtor **Matjaž Kmecl**, ki bo razvedril bralce, saj jih bo držal v napetosti od prve do zad-

nje strani. V ospredju je "opravljanje" in iskanje glavne junakinje Nini, učiteljice na pohorski šoli. Nekaj časa je živel z Robertom, kmečkim posestnikom in avtoprevoznikom. Ljudje so vedeli, da se na koncu nista imela prav lepo, in Nini je nekega dne izginila. Toda še prej je izginil Robert. Ker ni bil varen piti vode, so ugibali, da je kakšno temno noč padel v to ali ono globoko grapo ... Roman pove marsikaj o našem prostoru in času, izvirno, na lahkoten način, ki ga zmorejo le najboljši pripovedniki. Kmecl je med njimi poiskal svojo ustvarjalno nišo.

Le vi ste pomembni

Založba Mladinska knjiga

Knjiga *Le vi ste pomembni* (podnaslov *Oblikujte svoje življenje od znotraj navzven*) je po mnenju strokovnjakov eden najboljših priročnikov o samospoštovanju in ob-

likovanju lastne osebnosti. **Dr. Phillip McGraw**, ki je s svojimi knjigami spremenil življenje milijonov ljudi, nas v tem delu poziva, da najdemo svoj pristi jaz in postanemo tisto, kar smo si vedno želeli postati, da smo bili preveč zaposleni, raztreseni ali preplašeni. Pri tem nas skrbno vodi po načrtu, ki ga je pripravil za našo osebno spremembo. McGraw je svoje knjige izdal v milijonskih nakladah v več kot 25 državah. Znan je v oddajah Oprah Winfrey, zdaj pa ima med drugim svojo lastno televizijsko oddajo. Na svojih seminarjih o učinkovitih življenjskih strategijah je usposobil na tisoče ljudi in je eden najbolj znanih predavateljev.

I. Z.

Ljubezen v zraku

LOVE ACTUALLY

V naše kinematografe prihaja romantična komedija Pravzaprav ljubezen, ki je po mnenju mnogih komedija leta. Film sestavljajo zgodbe osmih različnih parov, ki jim je skupna ena stvar – ljubezen. Za komične podrobnosti je posrbel Rowan Atkinson.

Do božiča je še nekaj tednov, ampak nanj se je treba dobro pripraviti. Stari roker Billy Mack, igra ga Bill Nighy, je posnel božično pesem, za katero upa, da bo velika sezonska us-

pešnica. V času, ko ne opravlja resnih pogovorov s svetovnimi politiki, kakršna sta predsednik ZDA, igra ga Billy Bob Thornton, in novi karizmatični britanski premier v podobi Hughja Granta, tiho pogleduje za dekletom (Martine McCutcheon), ki na Downing Streetu 10 streže čaj.

V Kareninem (Emma Thompson) življenju je nova ženska, a mlada in privlačna Mia (Heike Makatsch), ki osvaja njenega soproga Harryja (Alan Rickman), ji gre hudo na živce. Ko Harry ni v devetih nebesih zaradi nepričakovane pozornosti, ki jo dobiva, svetuje Sari (Laura Linney), naj svoje zaljubljenosti sodelavcu Karlu (Rodrigo Santoro) ne skriva več.

Režija: Richard Curtis
Producenti: Tim Bevan, Eric Fellner, Duncan Kenworthy
Scenarist: Richard Curtis
Igrajo: Liam Neeson, Laura Linney, Hugh Grant, Emma Thompson, Colin Firth, Martine McCutcheon, Bill Nighy, Keira Knightley, Rowan Atkinson
Premiera: 19. 2. 2004
Distribucija: Creativa

Mark (Andrew Lincoln) je zapan v Juliet (Kiera Knightley). A obstaja majhen problem: Juliet je sveže poročena z Markovim najboljšim prijateljem Petrom (Chiwetel Ejiofor). John (Martin Freeman) in Judy (Joanna Page), filmska dvojnika, končata z vajo precej soparne ljube-

zenske scene z ugotovitvijo, da sta si usojena, mali Sam (Thomas Sangster) v resnici bratranec Hughja Granta) svojemu ovdovelemu očetu Danielu (Liam Neeson) pove, da mu srček bije za najbolj priljubljeno dekle na šoli Joanno (Olivia Olson). Jami-eju (Colin Firth), melanholičnemu

Palača strahov

Palača strahov, ki je z osupljivimi vizualnimi in posebnimi učinki dobila novo razsežnost, je Disneyjeva najnovejša komedija. Nekoč veličastna palača, dom najpremožnejše družine v New Orleansu, je danes grozljivo in razpadajoče prebivališče zaljubljenega kavalirja iz 19. stoletja in 999 duhov.

Nepremičninski posrednik Jim Evers, igra ga Eddie Murphy, in njegova žena ter poslovna družabnica Sara (Marsha Thomason) prejmeta nekega večera nenavaden telefonski klic. Edward Gracey želi prodati svojo graščino v najelitnejšem predelu mesta. Ker je to odlična poslovna priložnost, se Jim, Sara in otroka

odpravijo na obisk h graščaku. Nepričakovana silovita nevihta prekriža Eversovim nadaljnje načrte in jih prisili, da prespijo v stari graščini skupaj z mrakobnim in čudaskim lordom Graceyjem, njegovim skrivnostnim strežajem Ramsleyjem in drugimi – vidnimi in nevidnimi – prebivalci hiše. Sprva se Jim posme-

pisatelju, srce streta dekle in lasten brat, zato se umakne in se brez besed zaljubi v sobarico Aurelio (Lucia Moniz), mladi Colin (Kris Marshall) pa se odpravlja v Ameriko: prepričan je, da bo njegov britanski naglas mehčal kolena Američank...

Pričakovanje

Vse te zgodbe o ljubezni se prepletejo v pričakovanju božiča, ko se bo vse skupaj razpletlo tako, kot smo tega že vajeni iz komedij Štiri poroke

in pogreb, Notting Hill in Dnevnik Bridget Jones. Scenarist teh filmov je namreč Richard Curtis, ki je tokrat prvič v svoje roke prevzel tudi režijo.

Ena od referenc na prejšnje uspešnice Richarda Curtisa je tudi pesem, ki jo Billy Mack posname – gre

za Vseposod ljubezen –, Božič vseposod skupine The Troggs, ki so jo za Štiri poroke in pogreb z velikanskim uspehom priredili Wet Wet Wet. Božična Vseposod ljubezen je tudi na evropski izdaji soundtracka, ki tako kot pri prejšnjih Curtisovih filmih prinaša prijetno zbirko popsladkorčkov, v Veliki Britaniji pa so pesem izdali tudi kot singel, ki se je potegoval za prvo mesto med uspešnicami v božičnem tednu, a je pristal le na 26. mestu.

Monika Maljevič

huje Graceyjevimi zgodbami o duhovih in strašenju. Ko pa začne razkrivati temno skrivnost graščine, izve, da je njegova Sara povezana z grozljivo preteklostjo in strašenjem.

Ustvarjalci so navdih za film našli v hiši strahov v Disneyjevem zabaviščnem parku, eni najbolj obiskanih in domiselnih hiš strahov. Ponovijo se celo nekateri liki in prvi in zadnji stavki v filmu. Pri hiši so rav-

nali drugače. Odločili so se za južnjaški slog, ki prevladuje v New Orleansu. Seveda niso posnemali tistih izredno romantičnih belih vil, ampak so hiši vdahnili nekaj skrivnostnega in temnega. Zunanje kulise graščine in velik vrt so postavili v Južni Kaliforniji. Posušena drevesa v bližini so bila kot naročena. Notranjost in duhove so dodali računalniško.

THE HAUNTED MANSION

Režija: Rob Minkoff
Producenta: Andrew Gunn, Don Hahn
Scenarist: David Berenbaum
Igrajo: Eddie Murphy, Terence Stamp, Nathaniel Parker, Marsha Thomason, Jennifer Tilly, Wallace Shawn
Premiera: 19. 2. 2004
Distribucija: Cenex

na kratko

Hollywoodska zvezda **Charlize Theron** je, potem ko je v filmu Pošast igrala žensko, obsojeno na smrt zaradi niza umorov, kritizirala izrekanje smrtnih kazni kot oblike kaznovanja. "Nisem za smrtno kazen in delo pri tem filmu ni spremenilo mojega mišljenja o tej temi," je dejala Theronova novinarjem na Berlinskem filmskem festivalu. Dodala je še, da je ta film le še potrdil njeno mišljenje o neučinkovitosti tovrstnega kaznovanja. V nizkoproročnem filmu Pošast južnoafriška igralka igra brezdomko in prostitutko Aileen Wuornos, ki je v Združenih državah Amerike zgrešila niz umorov, potem ko je v samoobrambi ubila moškega.

Zdi se, da je režiserju Gospodarja prstanov, Novozelancu **Petru Jacksonu**, zagotovljen oskar za režijo, potem ko je prejel nagrado svojih stanovskih kolegov. Jackson je po treh zaporednih nominacijah namreč prejel ugledno nagrado ameriškega združenja režiserjev za svojo najnovejšo stvaritev, kar mu odpira vrata do oskarja. Od šestinpetdesetih dobitnikov te nagrade jih je petdeset pozneje prejelo oskarja za najboljšo režijo.

Keira Knightley in **Kate Beckinsale** sta za letošnjo podelitev nagrad golden shmoes nominirani v kategoriji igralk, ki imajo najlepšo zadnjico in prsi. Na seznamu so še Monica Bellucci (Matrika Revolucija), Jessica Biel (Teksaski pokol z motorko) in zvezda filma Terminator 3 Kristanna Loken. Nagrado sponzorira internetna stran www.joblo.com, zmagovalko pa izberejo oboževalci. Beckinsaleova je nominirana za vlogo v filmu Podzemlje, Knightleyjeva pa si je nominacijo prislužila z vlogo v filmu Pirati s Karibov.

Ameriški igralci **Tony Curtis**, **Jack Nicholson** in **Sylvester Stallone** so letošnji dobitniki nagrade nemškega časnika Hoerz. 78-letni Tony Curtis (Nekateri so za vroče) je dobitnik zlate kamere za življenjsko delo. Isto nagrado je dobil Jack Nicholson za vlogo v filmu About Schmidt in Sylvester Stallone za Ramba, ki je na nemški televiziji doživel velik uspeh. Vsi trije igralci so se v navzočnosti 900 gostov sprehodili po rdeči preprogi Konzerthausa na Trgu Gendarmenmarkt v središču Berlina. Sylvester Stallone (57) pa se je prej še vpisal v zlato knjigo nemške prestolnice.

Ameriška **televizijska postaja ABC** je sporočila, da bo prvič v zgodovini podelitev oskarjev prenašala z majhnim časovnim zamikom, saj želijo preprečiti izgrede, kot je bil tisti, ko je Justin Timberlake razgalil dojklo Janet Jackson. Zamik bo najverjetneje le petsekunden in bo omogočal prekinitve, če bo prišlo do neprimerne obnašanja udeležencev prireditve. "Vse naše zabavne oddaje, ki se prikazujejo v času največje gledanosti, prenašamo z manjšim časovnim zamikom. To za nas ni nič novega, čeprav se bo to pri oskarjih zgodilo prvič," je dejala Sue Binford v imenu ABC. Dodala je še, da je to dobra poteza in da nima nobene povezave z "afero" Janet Jackson. Ameriškega režiserja Michaela Moora, znanega po izjavah proti predsedniku Bushu, proti orožju in negativnim učinkom globalizacije, so na lanski podelitvi izžvižgali, saj je le nekaj dni po začetku vojne v Iraku na podelitvi dejal, da so se Američani spustili v vojno zaradi "fiktivnih" razlogov.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

20.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	JAN MALIK: ŽOGICA MAROGICA, LUTKOVA IGRICA
9.45	RISANKA
10.05	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
10.40	JASNO IN GLASNO: ADAM IN EVA
11.20	MLADI VIRTUOZI: TOLKALNA SKUPINA STICK CONTROL
11.35	ZENIT: PREGLASNO OKOLJE
12.05	MCLEODOVI HČERI, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 20/22
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	OSMI DAN, PONOVITEV
13.45	MARC CAMOLETI: STROGO ZAPNO, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA MARIBOR (VPS 13.45)
15.00	VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	PLEME, ANGLEŠKA NAN., 7/26 (VPS 16.45)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: ZIMA (VPS 17.10)
17.30	SPOROČILA IZ PRETEKLOSTI, JAPONSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4 (VPS 17.30)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	PRAKSA, AMERIŠKA NAN., 15/22 (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.10	SPOROČILA IZ PRETEKLOSTI, JAPONSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/4
2.10	PREPOVEDANO OBMOČJE, AMERIŠKI FILM (VPS 02.15)
3.35	POLNOČNI KLUB
5.10	KONCERT NIOWT (VPS 05.10)
5.35	SPLITROM, KONCERT SLOVENSKE ROCK SKUPINE (VPS 05.35)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
8.50	TEDENSKI IZBOR
9.20	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.55	PLANICA: SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH, PRENOS (VPS 09.55)
12.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 35/158, PONOVITEV
12.50	TV PRODAJA
13.20	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.10	TV PRODAJA
15.40	SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH, POSNETEK IZ PLANICE (VPS 15.40)
16.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.15	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.15)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 36/158 (VPS 18.00)
18.25	ZELENE ŠIRJAVE, NEMŠKI FILM, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.25)
20.00	CESARJEVA VEČNA VOJSKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.50	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: OSLO (VPS 21.00)
21.20	ODVETNIŠKE ZDRAHE, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6., ZADNJA EPIZODA (VPS 21.25)
21.50	PLITEK GROB, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.00)
23.20	SLOVENSKA JAZZ SCENA: BIG BAND RTV SLOVENIJA IN MILKO LAZAR (VPS 23.30)
0.20	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 1/13, PONOVITEV (VPS 00.30)
1.15	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.30	TV prodaja
9.35	Galaksija Oz, sinhronizirani risani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 17. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 84. del am. nad.
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 214. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 4. del avstralske nan.
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXI. premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Nori na petek: Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
20.55	Napadi sparnja, angleška dokumentarna oddaja
22.00	Osbournovi, 2. sezona, 15. del dokumentarne serije
22.30	Mož z lune, ameriški film
0.40	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.00	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Maščevanje ljubezni, ponovitev 19. dela španske nadaljevanke
9.10	Skrivnost ljubezni, ponovitev 113. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Čudež življenja, ponovitev 111. dela venezuelske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, ponovitev 41. dela brazilске nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 42. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 112. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 115. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 20. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Begunec, ameriški film
22.20	Pazi, kamera!
22.50	Teksaški mož postave, 5. sezona, 25. del ameriške nanizanke
23.40	XXL premiere
23.45	Zmajeva pot, hongkonški film
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
11.30	Državni svet, posnetek razprave, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.00	Šola na Jupitru, pon
18.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, gost: Stojan Zdošek, vodi: Leonardo F. Peklar
21.00	Predah v gibanju, gostja: Irena Roglič - Kononenko, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.30	Ljubezen do čebelarstva
22.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja

08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Lisice, 1. del jugoslovanske serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.30	TV prodaja
12.55	Risanke
13.45	TV prodaja
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	The Best Of Story Supernova
16.45	Rad igran nogomet
17.15	Automobile
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 133. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.40	Ilirika, turistična TV prodaja
20.00	Kako preživeti, 14. del
21.00	Komet 13, zabavnoglasbena oddaja
22.00	Smrtonosna kombinacija, triler, 2001
23.45	TV prodaja
00.15	Videostrani

SOBOTA,

21.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.10
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	POD KLOBUKOM
8.05	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
8.50	KINO KEKEC: SREČNO KEKEC, SLOVENSKI FILM (VPS 08.55)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	TEDENSKI IZBOR
13.25	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARI, TV NANIZANKA, 5. EPIZODA: KDO JE GLAVNI?
13.55	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 163. EPIZODA
14.20	FRASIER, AMERIŠKA NANIZANKA, 22. EPIZODA
14.40	MCLEODOVI HČERI, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 22., ZADNJI DEL (VPS 14.40)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13 (VPS 17.20)
17.45	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
18.15	ČEBELICA MAJA, RISANA NANIZANKA, 24/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	UTRIP
19.50	VREME
20.00	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARI, TV NANIZANKA, 6. EPIZODA: MENE ZA ŽUPANA (VPS 20.00)
20.35	VELIKE OGNJENE KROGLE, AMERIŠKI FILM (VPS 20.35)
22.15	PRVI IN DRUGI (VPS 22.15)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.40)
23.15	OZ, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 7/8 (VPS 23.15)
0.10	NOČNI IZBOR
0.10	DNEVNIK, ŠPORT
0.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.50)
1.10	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.35	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13
2.00	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
2.30	BASIL, ANGLEŠKI FILM (VPS 02.35)
4.30	PRVI IN DRUGI
4.50	EMA 2004

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
9.55	PLANICA: SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH, PRENOS (VPS 09.55)
12.30	TV PRODAJA
13.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.05	TV PRODAJA
13.55	LEMGO: ČETRTFINALE LIGE PRVAKOV V ROKOMETU, LEMGO - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, PRENOS (VPS 15.25)
17.20	LJUBLJANA: LIGA PRVAKINJ V ROKOMETU, KRIM ETA MALIZIA - BUDUČNOST MONET, PRENOS (VPS 17.20)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	VELIKANI KIPARSTVA 20. STOLETJA: RODIN (1840-1917), ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
21.15	OTROK RAZSVETLJENSTVA, FRANCOŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2/4 (VPS 21.20)
22.10	TEMNA STRAST, AM. FILM (VPS 22.15)
23.40	SOBOTNA NOC (VPS 23.45)
1.40	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2/13, PONOVITEV (VPS 01.45)
2.35	VIDEOSTRANI

Kanal A

8.55	TV prodaja
9.25	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 210. dela ameriške nadaljevanke
10.15	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 211. dela ameriške nadaljevanke
11.05	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 212. dela ameriške nadaljevanke
11.55	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 213. dela ameriške nadaljevanke
12.45	Obala ljubezni, 3. sezona, ponovitev 214. dela ameriške nadaljevanke
13.35	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.50	Goodyear liga, Union Olimpija: Split, prenos košarke
18.40	Napad skritih kamer, dokumentarna serija
19.10	Simpattje, 6. sezona, 4. del ameriške nanizanke
20.00	Kriminalka: Sled smrti, kanadski film
21.40	Znova na prostosti, 2. sezona, 1. del am. nan.
22.35	Plavalasi raj, ameriški film
0.05	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Mala Kitty, sinhronizirana risana serija
8.10	Palčica, sinhronizirana risana serija
8.30	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.45	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.50	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.15	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.25	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.50	Bel kit, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Mali mečevalci, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
12.00	Solska košarsarska liga
12.55	Nevithno pristanišče, ameriški film
14.35	Močno zdravilo, 3. sezona, 20. del am. nan.
15.25	V krempljih, dokumentarna oddaja
16.15	Zvezde v divlinji: Winger in pande, dokumentarna oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Dolga pot domov, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar - Milijonar milijonarjev
21.10	Filmski hit: Vanilla Sky, ameriški film
23.40	Osvajalec ženskih src, ameriški film
1.10	24UR, ponovitev
2.10	Nočna panorama

TevePika

10.00	Spekter, studentska oddaja, pon
11.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaz Kosi
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon

14.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
15.00	Državni svet, posnetek razprave, pon
17.30	Predah v gibanju, gostja: Irena Roglič - Kononenko, vodi: Jana Debeljak, pon
18.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi
19.00	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, gost: Stojan Zdošek, vodi: Leonardo F. Peklar, pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, prvič
20.30	A to je to!, oddaja o kuhanju "da padeš dol", vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
21.00	Šola na Jupitru, pon
21.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
22.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, sladkorna bolezen, pon
23.00	Veliko platno, oddaja o filmu, pon
23.30	POP TRAVO, oddaja o najnovejši pop glasbi, vodi: Matjaž Kosi, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 128. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 129. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 130. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 131. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 132. dela
11.00	Ski Open, smučarsko tekmovanje
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Štiri tacke, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	Raketa pod kozolcem, ponovitev
17.00	Ilirika, turistična TV prodaja
17.30	Moderna orožja, ponovitev
18.30	Automobile
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	The Best Of Story Supernova
21.40	Angleška nogometna liga, posnetek
23.30	TV prodaja
00.00	Videostrani

NEDELJA,

22.2.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.20
7.30	ŽIV ŽAV: BISEROGA, LUTKOVNA NANIZANKA, 1/15; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 8/12; PIKI GRE Z DEDKOM IN BABICO NA KARNEVAL, RISANKA; GRIMMOVE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 24/26 (VPS 07.30)
9.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČ
9.55	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
10.25	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
11.00	SIROTE DIVJINE, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 6., ZADNJI DEL (VPS 11.00)
11.25	OZARE, PONOVIČ
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15	SKRITA KAMERA
13.20	CLOVEK IN POL
13.30	NEDELJSKO OKO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	KULINARIKA
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	PLANETV
15.00	CLOVEŠKI FAKTOR
15.10	VABILO ZA DVA
15.30	TRIKOTNIK
15.45	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.55	FENOMENI
16.00	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45	AKCIJA
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POŽELENJA

17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSAKDANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.35	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	ŽIVLJENJE JE VRTILJAK, GALA KONCERT OB 70-LETNICI JURETA ROBEŽNIKA (VPS 20.00)
21.45	VEČERNI GOST: MIRAN IVAN KNEZ (VPS 21.35)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
23.10	RANČ PREKLETIH, AM. ČB FILM (VPS 23.05)
0.40	NOČNI IZBOR
0.40	DNEVNIK, ŠPORT
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
2.05	GLASBENA ODDAJA
2.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.55	PLANICA: SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH, PRENOS (VPS 09.55)
12.10	ARE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESLOM (Ž), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.10)
13.00	23. SREČANJE TAMBURŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 1/3 (VPS 13.00)
13.30	TV PRODAJA
14.00	EVROPSKO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRSANJU - REVIIA, POSNETEK IZ BUDIMPEŠTE, PONOVIČ (VPS 14.00)
16.20	TV PRODAJA
16.50	EVROGOL (VPS 16.50)
17.20	SVETOVNO PRVENSTVO V SMUČARSKIH POLETIH, POSNETEK IZ PLANICE (VPS 17.20)
18.55	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.05	VINKO MOEDERNDORFER: PARADIŽ - BREZ SLADKORJA, PROSIM, TV TRILOGIJA (VPS 19.00)
20.00	NOMADI ZAGROSA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.50	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 5/22 (VPS 21.00)
21.40	IZ BALETNEGA ARHIVA
21.40	NAŠI BALETNI UMETNIKI: VLASTO DEDOVIČ (VPS 21.50)
22.45	C. DEBUSSY - S. LIFAR: FAVNOVO POPOLDNE, BALET (VPS 22.30)
22.55	ODVETNIŠKE ZDRAHE, ANGLEŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6., ZADNJA EPIZODA, PONOVIČ (VPS 22.50)
23.25	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 3/13, PONOVIČ (VPS 23.15)
0.20	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 80. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 81. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 82. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 83. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 84. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, posnetek
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.55	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.50	Čarovnice, 3. sezona, 13. del ameriške nan.
17.40	Izganjalna vampirjev, 6. sezona, 21. del ameriške nanizanke
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Mame štrajkajo, ameriški film
21.40	Tih zločin, 1. sezona, 2. del ameriške nanizanke
22.35	Goodyear liga, Cibona : Zadar, posnetek košarke
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Katika in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.10	Palica, sinhronizirana risana serija
8.35	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.45	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija

8.50	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.15	Bucke, sinhronizirana risana serija
9.25	Hikarian, sinhronizirana risana serija
9.50	Pocahontas, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Mali mečevalci, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
12.00	Šolska košarkarska liga, ponovitev
12.55	Umor pod steklom, ameriški film
14.15	Oh, ta osemdeseta, 3. del ameriške humoristične nanizanke
14.45	Na deželi je lepo, 2. sezona, 1. del avstralske nanizanke
15.40	Mestece za vedno, 1. sezona, 1. del ameriške nanizanke
16.30	Najstniški siroti, kanadsko-ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, 14. del angleške dokumentarne oddaje
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.30	Športna scena
22.30	Grdo vedenje, ameriški film
0.10	24UR, ponovitev
1.10	Nočna panorama

TevePika

9.30	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
10.00	Predah v gibanju, gostja: Irena Roglič - Kononenko, vodi: Jana Debeljak, prvič
11.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
12.00	Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00	Državni zbor
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, sladkorna bolezen, pon
19.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Glasbeni koncert Ruše, prvič
21.40	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, gost: Stojan Zdošek, vodi: Leonardo F. Peklar
22.40	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
23.10	Spekter, studentska oddaja, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rokomet, moja igra
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Sijaj, ponovitev
14.00	Ski Open, smučarsko tekmovanje
14.30	Automobile
14.45	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	Ilirika, turistična TV prodaja
17.30	Komet 13, ponovitev
18.30	Naš vrt
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Raketa pod kozolcem, ponovitev zabavnoglasbene oddaje
21.30	Reporter X
22.00	Angleška nogometna liga, posnetek
23.50	K 1, športni program
00.50	TV prodaja
01.20	Videostrani

PONEDELJEK,

23.2.2004

Slovenija 1

6.10	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 06.15
6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)

9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: ZIMA
9.20	ODDAJA ZA OTROKE
9.25	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 7/26
9.50	RAZPOKE V ČASU: JAGA BABA, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 8/17
10.20	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
10.45	ŽIVLJENJE JE VRTILJAK, GALA KONCERT OB 70-LETNICI JURETA ROBEŽNIKA
12.30	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.35	OBZORJA DUHA
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA
15.00	ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.55	VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČ
16.30	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TRADOVEDNI TAČEK: JABOLKO (VPS 16.50)
17.00	IZZIV, KRATKI DOKUMENTARNI FILM (VPS 17.05)
17.15	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA: MAŠKERADA, RISANKA, 8/26 (VPS 17.20)
17.30	STARODAVNE PLIME, NOVOZELANDSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	JULIJA, AVSTRISKA NADALJEVANKA, 6/13 (VPS 20.00)
20.55	GOSPODARSKI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	UMETNI RAJ (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13 (VPS 22.50)
23.35	NOČNI IZBOR
23.35	MARCEL BUH - JURIJ PERVANJE: VRTIČKARI, TV NANIZANKA, 6. EPIZODA: MENE ZA ŽUPANA
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.05)
1.20	STARODAVNE PLIME, NOVOZELANDSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
2.15	GOSPODARSKI IZZIVI
2.45	UMETNI RAJ
3.10	USODNI NAGON, AMERIŠKI FILM (VPS 03.20)
5.05	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA DO 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 36/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.50	TV PRODAJA
13.20	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČ
17.20	SKOZI ČAS (VPS 17.20)
17.35	DICK VAN DYKE, AM. NAN. 37/158 (VPS 17.35)
18.00	NEKATERI SO ZA VROČE, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVIČ (VPS 18.05)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRÄ (VPS 23.00)
0.20	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/13, PONOVIČ (VPS 00.25)
1.15	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.25	Nindže rešijo Indijance, mladinski film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 18. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 85. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 215. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 5. del avstralske nan.
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke

17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski cikelus Stevana Seagala: Aljaska v plamenih, ameriški film
21.50	Mikser: Vsi županovi moške, 4. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Domače kraljestvo, 4. sezona, 8. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 20. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 115. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 112. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 42. dela brazil. nad.
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 43. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 113. del venezuelske nad.
16.35	Skrivnost ljubezni, 116. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 21. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 1. del sosedske nad.
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 3. del ameriške nan.
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 2. del ameriške nan.
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Socius, osebnosti slovenskega gospodarstva, gost: Stojan Zdošek, vodi: Leonardo F. Pekiari, pon
10.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.00	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
11.30	Šola na Jupitru, pon
12.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
17.30	Klepet z jasnovidko Maružo, v živo
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon
21.00	A to je to!, oddaja o kuhanju "da padeš dol", vodi: Alenka Strnad - Reza, prvič
21.30	Košarka - 1A liga moški, Elektra:Alpos kemoplast, posnetek tekme
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, živo
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.30	TV prodaja
12.55	Risanke
13.20	Diagnoza: Psoriza, izobraževalna oddaja
13.45	TV prodaja
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija

15.00	Angleška nogometna liga, posnetek
16.45	TV prodaja
17.00	Kako preživeti, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 133. del italijanske telenovele
18.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Ilirika, turistična TV prodaja
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Agencija, 14. del ameriške nanizanke
21.45	Ekskluzivni magazin
22.15	Čas za ubijanje, ameriški triler, 1996
00.45	K1, športni program
01.45	TV prodaja
02.15	Videostrani

TOREK,

24.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: JABOLKO
9.20	IZZIV, KRATKI DOKUMENTARNI FILM
9.35	ZGODBE STAREGA MEDVEDKA: MAŠKERADA, RISANKA, 8/26
9.45	MARSUPLJAMI, RISANA NANIZANKA, 4/26
10.05	RISANKA
10.15	SPREHODI V NARAVO
10.35	STARODAVNE PLIME, NOVOZELANDSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODĐAJA
11.25	VSAKDANJIJ IM PRAZNIK
12.20	UMETNI RAJ
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.45	GOSPODARSKI IZZIVI
14.15	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 6/13
15.05	JULIJA, AVSTRIJSKA NADALJEVANKA, 6/13, PONOVIITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	PRAVLJICE MIKE MAKE: KDO ŽIVI V SREDIŠČU ZEMLJE?, OTROŠKA NANIZANKA, 17/26 (VPS 16.50)
17.00	ZLATKO ZAKLADKO: ZA ZALJUBLJENE (VPS 17.00)
17.15	KNJIGA MENE BRIGA - ELFRIDEJE JELINEK: UČITELJICA KLAVIRJA, PONOVIITEV (VPS 17.15)
17.40	REPNIČE - HLADILNIKI V PESKU, DOKUMENTARNA ODĐAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNIIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TARČA (VPS 20.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	NEDOTAKLJIVO, DANSKA DRAMA (VPS 22.50)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.30	REPNIČE - HLADILNIKI V PESKU, DOKUMENTARNA ODĐAJA
2.00	PRISLUHNIIMO TIŠINI
2.30	TARČA
4.00	NEDOTAKLJIVO, DANSKA DRAMA
5.50	GLASBENA ODĐAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODĐAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 37/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.45	TV PRODAJA
16.20	TEDENSKI IZBOR

16.20	ŠTUDENTSKA
16.50	STUDIO CITY
17.50	VIDEOSPOTNICE, PONOVIITEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 38/158 (VPS 18.30)
19.00	DANIEL DERONDA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4., ZADNJI DEL, PONOVIITEV (VPS 19.00)
19.50	SKOZI ČAS
20.00	FRASIER, AMERIŠKA NANIZANKA, 23.EPIZODA (VPS 20.05)
20.35	MUENCHEN: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, BAYERN (M) - REAL (M), PRENOS (VPS 20.35)
22.35	PRIZNANJE NEDOLŽNEGA, FRANCOŠKI FILM (VPS 22.35)
0.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.00)
0.30	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 5/13, PONOVIITEV (VPS 00.30)
1.25	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.35	TV prodaja
9.40	Časovni stroj, sinhronizirani risani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 19. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 86. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 216. del am. nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 6. del avstralske nan.
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Kravi film 2, ameriški film
21.35	Mikser: Vsi županovi moške, 4. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
22.05	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
22.35	Domače kraljestvo, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 21. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 116. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 113. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 43. dela brazil. nad.
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 44. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 114. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 117. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 22. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Prezgodaj oče, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Košarka - 1A liga moški, Elektra:Alpos kemoplast, posnetek tekme, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
11.30	Veliko platno, oddaja o filmu, pon
12.00	Ljubezen do čebelarstva, pon
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon

18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod Židano marelo, pustna oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dotik, gostja: Meta Fonda, prvič
22.00	Arturjev šou, Sokoli in fitness, prvič
22.30	A to je to!, oddaja o kuhanju "da padeš dol", vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.30	TV prodaja
12.55	Risanke
13.45	TV prodaja
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Angleška nogometna liga, posnetek
16.45	TV prodaja
17.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
17.30	Naš vr, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 134. del italijanske telenovele
18.30	Pokémoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Ilirika, turistična TV prodaja
20.00	Kralj komedije, ameriška komedija, 1983
21.50	Film, da te kap 2, ameriška parodija, 2001
23.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
23.55	Automobile
00.10	TV prodaja
00.40	Videostrani

SREDA,

25.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PRAVLJICE MIKE MAKE: KDO ŽIVI V SREDIŠČU ZEMLJE?, OTROŠKA NANIZANKA, 17/26
9.10	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 2/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 1/26
10.00	ZLATKO ZAKLADKO: ZA ZALJUBLJENE
10.15	KNJIGA MENE BRIGA - ELFRIDEJE JELINEK: UČITELJICA KLAVIRJA
10.40	REPNIČE - HLADILNIKI V PESKU, DOKUMENTARNA ODĐAJA
11.05	PRISLUHNIIMO TIŠINI
11.35	SLEDI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIJA
12.05	POMAGAJMO SI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIJA
12.40	KULINARIKA Z LEONOM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	NA VRTU, ODĐAJA TV MARIBOR
13.55	ŠIV V ČASU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13
14.20	TARČA
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	VEM - VEŠ (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: SLEPA PEGA, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)

22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE: DAVČNI REFORMI OB ROB (VPS 22.55)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	DNEVNIK, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.20)
1.35	DEM - VEŠ
2.30	PURIMSKI ČUDEŽ, POLJSKI FILM (VPS 02.40)
3.30	OMIZJE: DAVČNI REFORMI OB ROB
5.25	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: OSLO
9.30	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLŠOK
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 38/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.40	TV PRODAJA
16.15	CESARJEVA VEČNA VOJSKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.10	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.40	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
17.55	MARIBOR: FINALE SLOVENSKEGA POKALA V KOŠARKI (M), PRENOS (VPS 17.55)
20.05	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, STUTTGART - CHELSEA, PRENOS (VPS 20.05)
0.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.00)
0.30	POD DREVESEM DOMIM, IZRAELSKI FILM (VPS 00.30)
2.10	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.35	TV prodaja
9.40	Denis pokora za volanom, sinhronizirani risani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 20. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 87. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 217. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 7. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Da, draga?, 2. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Sami doma, 2. sezona, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Vroč Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Vsi županovi možje, 4. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 3. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Domache kraljestvo, 4. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 22. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 117. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 114. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 44. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 45. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 115. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 118. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 23. del španske nad.

19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Sodni dan, kanadski film
21.40	Na kraju zločina, 3. sezona, ameriška nanizanka
22.35	XXL premiere
22.40	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Štiri točke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30	A to je to?, oddaja o kuhanju "da pade dol", vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
11.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
11.30	Predah v gibanju, gostja: Irena Roglič - Kononenko, vodi: Jana Debeljak, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Veliko platno, oddaja o filmu, prvič
18.00	Do zdravja tudi tako, Studio Ank, vodi: Jana Debeljak, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.00	Slovensko cerkev v New Yorku, predstavlja pater Krizolog
21.30	Šola na Jupitru, živo
22.00	Pustni karneval Cerknica, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravi na poroko, vodi: Urška Hlebec, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 2. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.30	TV prodaja
12.55	Risanke
13.45	TV prodaja
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Sedem let pozneje, ameriška drama, 1999
16.45	TV prodaja
17.00	Agencija, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 135. del italijanske telenovele
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Ilirika, turistična TV prodaja
20.00	Lisice, 15. del jugoslovanske serije
21.00	Sijaj
21.30	Priznanje, ameriška drama, 1999
00.30	Reporter X, ponovitev
01.00	TV prodaja
01.30	Videostrani

ČETRTEK,

26.2.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	DEM - VEŠ
11.30	SIROTE DIVJINE, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 6., ZADNJI DEL

11.55	NEBOTIČNIK, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 11.55)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	DNEVI OTROŠTVA, KITAJSKI FILM, PONOVITEV (VPS 13.15)
15.00	VEČERNI GOST: MIRAN IVAN KNEZ, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.10	MODRO (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - MOJCA KUMERDEJ: FRAGMA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	SKUPINA FESTIVAL BREŽICE 2003 - MEDNARODNI PROJEKT GALLUS, 1. DEL (VPS 22.50)
23.30	RENEŠANČNI VEČER S FESTIVALA RADOVLJICA 2003, 2. DEL (VPS 23.25)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.30	ŠTAFETA MLADOSTI
2.10	MODRO
2.40	TEDNIK
3.35	OSMI DAN
4.30	NE GRE VEČ, FRANČOSKI FILM (VPS 04.35)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.45	TV PRODAJA
16.20	NOMADI ZAGROSA, FRANČOSKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
17.15	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 39/158 (VPS 18.00)
18.25	RIBA V KOPALNICI, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.25)
20.00	G. BIZET: CARMEN, POSNETEK OPERE IZ GLYNDEBOURNA (VPS 20.05)
22.50	POSEBEN POGLED: OKUS ČEŠNJE, IRANSKI FILM (VPS 23.00)
0.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.40)
1.00	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 6/13, PONOVITEV (VPS 01.10)
1.55	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.10	TV prodaja
9.15	Egipčanski princ, animirani film
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Xena, 5. sezona, 21. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 88. del ameriške nadaljevanke
14.40	Obala ljubezni, 3. sezona, 218. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 8. del avstralske nanizanke
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Da, draga?, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Oh, ta sedemdeseta, 5. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic:
21.40	Naključno srečanje, kanadsko-ameriški film
22.40	Tajni agenti, 2. sezona, 2. del angleške nanizanke
22.40	Samo bedaki in konji, 1. sezona, 2. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 23. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 118. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 115. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 45. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 46. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 116. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 119. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 24. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Prijatelji, 10. sezona, 3. del ameriške nanizanke
22.00	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 4. del ameriške nanizanke
22.55	XXL premiere
23.00	Mrtvec pripoveduje, dokumentarna oddaja
23.55	24UR, ponovitev
0.55	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, dotik, gostja: Meta Fonda, pon
10.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon, pon
11.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
18.00	Do zdravja tudi tako, Livi plus, vodi: Jana Debeljak, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	POP TRAX, oddaja o najnovejši pop glasbi, Kylie Minogue, vodi: Matjaz Kosi, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, alkoholizem, gost: dr. Janez Rugelj, prvič
21.30	Spekter, študentska oddaja, prvič
22.30	Slovensko cerkev v New Yorku, predstavlja pater Krizolog, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Pod Židano marelo, pustna oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
01.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 2. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.30	TV prodaja
12.55	Risanke
13.45	TV prodaja
14.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
15.00	Kralj komedije, ameriška komedija, 1983
16.45	TV prodaja
17.00	Lisice, ponovitev
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 136. del italijanske telen.
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Ilirika, turistična TV prodaja
20.00	Adijo, ljubimec, ameriška komedija, 1999
21.50	Nihče ne pozna nikogar, španski triler, 1999
23.40	Automobile
00.55	TV prodaja
00.25	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo
	2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec' Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec' Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Odvečni nogomet

Že dolgo sem hotel povedati, da si zasluži Brane Oblak veliko več spoštovanja, kot ga je bil deležen doslej. Slovenski nogomet je premajhen in preslab, da bi lahko podcenjevali človeka, ki je svoje čase veljal za enega najboljših igralcev na svetu.

Oblakova karizma morda res ne dosega imena, ki ga nosi, toda to samo po sebi ne bi smelo biti odločilno. Tudi Pele navsezadnje ni tako zelo karizmatičen, pa ni nobenega dvoma, da je največji vseh časov. Niti veliki Diego Armando Maradona, ki velja v svoji domovini za malega boga, mu ne more odvzeti krone. Ni torej nujno, da je nekdo medijsko zanimiv, da bi bil spoštovan in cenjen pri širnem občestvu. Zdi se mi, da so prav mediji tisti, ki nosijo veliko krivde za to, da Oblak ni tako čaščen, kot bi lahko bil. Najprej zato, ker nogometna igra pri nas nima takšnega statusa kot v drugih evropskih državah. Tisto, kar je drugod samoumevno, je pri nas stvar razprav. Enako se godi Oblaku, ki mora javnost znova in znova prepričevati o svojih poštenih namenih. Namesto da bi imele njegove besede težo in bile v poduk drugim, so bolj ali manj balast, ki napolnjuje časopisne stolpce. Zato izgubljajo tehtnost tudi takrat, ko govorijo o izjemno pomembnih rečeh. Recimo sedaj, ko je javno napadel Jurija Schollmayerja, tvorca nove Olimpije, ki naj bi mu ostal dolžan za nazaj. Bolj kot dolg boli izjava, da je pripravljen trenirati Olimpijo le pod pogojem, da z njo nikoli več nima nikakršne zveze Schollmayer. Še huje izzveni tisti del izjave, v katerem mu predlaga, naj si raje izdela jumbo plakat s svojo podobo, če je tako željan publicitete. Težava ni v nar-

cisoidnosti enega ali drugega, temveč v dejstvu, da gre za izjemno pomembna človeka ljubljanskega nogometa, ki je že tako na robu prepada. Če drži vsaj del tistega, kar je izrekel Oblak, potem se Olimpiji in nogometu v prestolnici ne piše nič dobrega. Škoda le, ker so bile puščice usmerjene iz prostorov NZS, s katero je Schollmayer že nekaj časa na bojni nogi. Pa smo spet na začetku. Koliko resničnih ljubiteljev nogometa v glavnem mestu bo verjelo Oblaku in iz tega potegnili kakšen nauk? Verjetno bolj malo. Tako kot je malo tistih, ki so dejansko verjeli v to, da bomo imeli v doglednem času nov stadion. Namesto tvorne debate, ki bi morala slediti, bo vse skupaj verjetno do nadaljnjega potihnilo, kar pomeni, da se bo kriza sa-

ni posel. Krog bo potemtakem sklenjen. Zmagali bodo tisti, ki so si že od samega začetka želeli smrt nogometa, saj je ta tako ali tako ena sama nadloga. Nogometna zveza se žal še naprej obnaša tako, kot da je nogomet pri nas šport številka ena, kar seveda še zdaleč ne drži. Nekaj porazov izbrane vrste je bilo dovolj, da smo spet tam, kjer smo bili pred petimi in več leti – v globokem srednjem veku. Če nihče drug, so to pokazali lokalni politiki, ki so se gladko požvižgali na glas ljudstva, ki je zahteval nov nacionalni stadion. Kako majhni in ubogi smo v resnici, bomo očitno začutili šele z vstopom v Evropo, ko nam bo pobegnilo še tistih nekaj idealistov, ki vlagajo v slovenski nogomet. Prišli bodo časi, ko bomo še jokali za raznimi Schollmayerji

Ste slišali Prašnikarja, kako je tarnal, da bo amaterizem še dodatno zmanjšal kakovost slovenskega nogometa, ki je že tako majhna? Ste se vprašali, v čigavem imenu je to izjavil?

mo še poglobljala. Na eni strani bomo imeli klube, ki se bodo morali počasi sprijazniti z ljubitelstvom, na drugi pa nogometno zvezo, ki se bo še naprej šopirila s perjem minulih uspehov. Nov udarec za preostale prvoličnike je sporni sklep o licenciranju, po katerem bodo morali novi lastniki in upravitelji prevzeti dolgeve svojih predhodnikov, kar pomeni, da bodo stari grešniki dokončno oproščeni, novi lastniki pa bodo videti kreteni, ker so se sploh podali v nogomet-

in Subani, ki vidijo v nogometu izziv, pa naj bo ta še tako dvomljive narave. Ste slišali Prašnikarja, kako je tarnal, da bo amaterizem še dodatno zmanjšal kakovost slovenskega nogometa, ki je že tako majhna? Ste se vprašali, v čigavem imenu je to izjavil? V svojem imenu ali v imenu zveze, ki ga je postavila na mesto selektorja? Verjetno v svojem, saj bi v nasprotnem pljuval v lastno skledo. Kaj ostane majhnim? Da bi nekoč postali veliki. Našemu nogometu očitno ne preostane niti to.

Slonček odšel osamljen

Smrt je udarila v srčiko športa. Vzela je enega največjih kolesarjev vseh časov. Alberto Tomba je dejal, da so ga oboževalci zapustili, ko jih je najbolj potreboval. Stiska Marca Pantanija je bila očitno prehuda, in kot vse kaže, daleč naokrog ni bilo nikogar, ki bi mu lahko pomagal.

Pri enem najbolj priljubljenih kolesarjev vseh časov so po podatkih tožilstva našli pomirjevala. Možnost samomora so kasneje izključili. Verjetno se je Pantaniju ustavilo srce. Natančen vzrok smrti bo znan po obdukciji, zanesljivo pa kolesar ni umrl nasilne smrti.

Novica o nenadni smrti komaj 34-letnega kolesarja je močno odjeknila v kolesarskem svetu. "To je tragedija neizmerljivih razsežnosti za vse kolesarstvo. Ne najdem besed," so bile prve misli še enega italijanskega junaka na dveh kolesih Maria Cipollinija. Njegov nekdanji sotekmovalec Stefano Garzelli pa je dejal: "Še vedno težko dojemam. Ne vem, kakšno je bilo njegovo zdrav-

stveno stanje. Zanesljivo pa je bil pod velikim pritiskom, ne samo kolesarskim." Pantani se je v spomin ljubiteljem kolesarstva najbolj zapisal leta 1998, ko je zmagal tako na Dirki po Franciji kot na Dirki po Italiji. "Il Pirato", kot so poimenovali odličnega kolesarja, je bil prvi Italijan, ki je po letu 1965 zmagal na Touru. V poklicni karieri je zmagal na 36 etapah, prvič na Giru

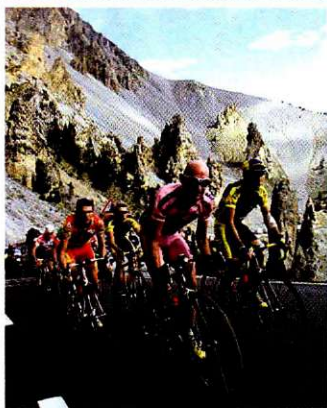
(Merano 1994), zadnjič pa na Touru (Courchevel 2000). Prelomnica v njegovi kolesarski karieri je bilo leto 1999, ko so ga na Touru diskvalificirali, potem ko je padel na dopinskem testu, uporabe nedovoljenih poživil pa mu niso dokazali.

Italijanski narodni junak

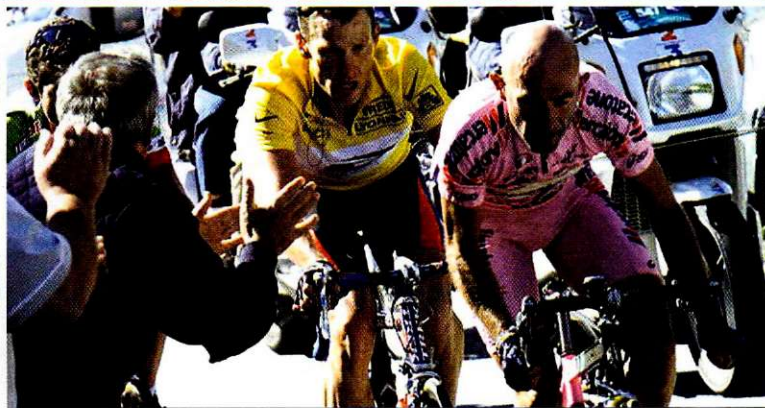
Nov šok po letu 1999 je Pantani doživel leta 2002, ko mu je krovna

Smrt kolesarja Marca Pantanija je pretresla svetovno športno javnost, še posebej Italijo, kjer je bil nacionalni junak.

Prelomnica v njegovi kolesarski karieri je bilo leto 1999, ko so ga na Touru diskvalificirali, potem ko je padel na dopiškem testu.

Marco Pantani se je v spomin ljubiteljev kolesarstva najbolj zapisal leta 1998, ko je zmagal tako na Dirki po Franciji kot na Dirki po Italiji. Takrat je postal italijanski narodni junak.

kolesarska zveza prepovedala tekmovali, saj so na Giru leta 2001 v njegovi krvi našli sledi insulina. Marco je zadnjič tekmoval lani na Dirki po Italiji, ko je bil 14., od tedaj pa se je njegovo življenje drastično spremenilo. Leta 2003 se ni udeležil 100. Dirke po Franciji, saj organizatorji na tekmovalje niso povabili njegovega moštva Mercatone Uno. Nato je imel hude duševne težave, večkrat je padel v depresijo, vrhunec vsega pa je bila ločitev z dolgoletno spremljevalko.

Kolesarstvo je povsem opustil, zredil se je za več kot 30 kilogramov in se vdal alkoholu in mamilom.

Največji uspeh v njegovi karieri je gotovo zmaga na Touru in Giru leta 1998. Pantani je postal junak Italije, saj je enak podvig uspel le Faustu Coppiju davnega leta 1952. Skupno je zmagal na osmih etapah na Giru in prav tako osmih na Touru, 14-krat je nosil rožnato majico, šestkrat pa rumeno. Leta 1995 je dobil bronasto kolajno na svetovnem prvenstvu v Duitami (Kolumbija).

Esad Babačić

Slovitega športnika je na višku slave v Vatikanu sprejel papež Janez Pavel II.

na kratko

Fotografije: Reuters

PANTELIČU NAGRADA ŠPORTNA POTEZA MESECA

Nedavno ustanovljeni Zavod za fair play in strpnost v športu je v sodelovanju s Slovensko olimpijsko akademijo in Društvom športnih novinarjev pred kratkim začel s projektom športna poteza. Za januar je glavno priznanje prejel v času evropskega rokometnega prvenstva vodja tiskovnega središča v Celju Rado Pantelič, ki je pred vhomom v sobo za tiskovne konference postavil boksarsko vrečo za sprostitve jeznih trenerjev, igralcev ali novinarjev pred tiskovnimi konferencami. Ali je kdaj vanjo udaril tudi selektor hrvaške rokometne reprezentance, ne vemo, nedvomno pa bi mu ali mu je po tekmi s Slovenijo prišla zelo prav. Diplome zavoda so prejeli še rokometni selektor Tone Tiselj, ker se je javno zahvalil rokometnemu klubu Krim, ki ga je pustil na selektorski stolček, biatlonec Marko Dolenc, ki se je pozitivno odzval na kritiko svojega reprezentančne-

ga kolega glede pripravljavcev smučarjev, in izjemoma združeni slovenski navijači. Ti so pred začetkom evropskega prvenstva podpisali listino, v kateri so obljubili športno navijanje brez nasilja, in obljubo držali.

NESTEROVIČ ZA REPREZENTANCO

Najboljši slovenski košarkar in ta čas eden najboljših centrov v NBA Rašo Nesterovič je selektorju slovenske reprezentance Alešu Pipanu pre-

Takole je Nesterovič speljal žogo prvu centru NBA Shaquillu O'Neilu.

tekli teden potrdil, da bo sodeloval v kvalifikacijah slovenske košarkarske reprezentance za nastop na evropskem prvenstvu 2005. Kot je dejal za dnevni tisk Pipan, Nesterovič za so-

delovanje v reprezentanci ni imel nobenih zadržkov, tako da je zdaj njegov nastop za slovensko reprezentanco odvisen samo od tega, ali se bodo z njim strinjali tudi njegovi delodajalci v moštvu San Antonio Spurs.

ŽOGICA 241 KM/H

Pred kratkim je tenis bogatejši za še en rekord. Ameriški teniški igralec Andy Roddick je namreč na nedavni tekmi Davisovega pokala na domačem Uncasvillu izboljšal lastni hitrostni rekord pri servisu. V dvoboju z Avstrijcem Stefanom Koubekom je žogico udaril kar z 241 km/h in s tem izboljšal svoj leto dni stari dosežek 239 km/h, ki si ga je delil z Britancem Gregom Rusedskim. Koubek je žogico ob rekordnem udarcu celo ujel, vendar je ni mogel vrniti na nasprotno stran igrišča. Nič čudnega.

MAGIC ZA VSE VEČNE ČASE

Za mnoge najboljši košarkar vseh časov Earwin Magic Johnson je pretekli teden dobil še eno potrditev za

to, kako zelo je vplival na košarkarsko igro. V Los Angelesu, kjer je pri moštvu Lakers zablestel v vsem svojem sijaju med letoma 1979 in 1991, so mu namreč postavili 5,18 metra visok bronast kip, ki ga pri-

Zdi se, da je Magic kljub boleznim večni – tako v prenesenem kot dobesednem pomenu besede.

kazuje pri vodenju žoge. "Človek, ko sem pred 25 leti prišel v to mesto, nisem pričakoval ničesar temu podobnega. Ta kip predstavlja prav vsakega igralca, s katerim sem igral. Kip ni samo zgodba o meni, ampak tudi o moštvu in načinu, kako smo igrali. Zelo sem navdušen. To je noro! Kakšen dan!" je bil ob odprtju dobro razpoložen 44-letni Johnson, ki je z moštvom LA Lakers osvojil pet naslovov prvaka NBA.

Na slovenskem izboru za pesem Evrovizije EMA 2004 je zmagala skupina Platin s pesmijo Stay forever. Neuradno sta za glavni favoritki vseskozi veljali Natalija Verboten in Rebeka Dremelj, zato je bila zmagovalna pesem za marsikoga presenečenje ...

V Turčijo odhaja Platin

Na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču je bila v nedeljo, 15. februarja, finalna prireditev za izbor evrovizijske popevke EMA 2004. Za prestižno nagrado – zastopanje Slovenije v Turčiji – se je potegovalo 16 finalistov, ki so jih na štirih predizborih izglasovali televizijski gledalci, štiri pa je dodala še strokovna žirija.

Na finalnem izboru EMA 2004 so po vrstnem redu nastopili: Yuhubanda (s pesmijo Če zdaj odideš sama), Rebeka Dremelj (Ne boš se igral), Polona (Kralj neba), Natalija Verboten (Cry On My Shoulder), Monika Pučelj (Nič ne ustavi me), Alya (Fluid), Ylenia Zobec (Tvoj glas), skupina Prava stvar (Junak), Rožmarinke (Kliše), Regina (Plave oči), Tulio Furlanič (O, ženske, ženske!), Diona Dim (If You), Ma-

ja Slatinšek (Slovo brez mej), skupina Platin (Stay forever), Marijan Novina (Svet se vrti nazaj) in Damijana Godnič (Moja moč). V finalu sta telefonsko glasovanje in glasovanje mednarodne strokovne žirije, ki sta bili med seboj enakovredni, določilo tri skladbe z najvišjim seštevkom točk, ki so se predstavile še enkrat, med njimi pa so nato telefonski glasovalci odločili o zmagovalcu. V finalu so se poleg zmagovalne skladbe Stay Forever uvrstile Rožmarinke s skladbo Kliše (zasedle so drugo mesto) in Alya s pesmijo Fluid.

Pot do najboljšje

Na razpis za slovenski izbor EMA 2004 je prispelo 83 skladb. Strokov-

na komisija jih je izbrala 32 in te so se predstavile v štirih kvalifikacijskih izborih, kar je bila letošnja novost. Tako smo izbor za pesem Evrovizije

Pri telefonskem glasovanju je največ ljudi glasovalo za Natalijo Verboten.

spremljali dober mesec, vsako nedeljo. Glasbeno dogajanje sta duhovito povezovala mlada televizijska voditeljca Bernarda Žarn in Peter Poles.

Turčija čaka!

Zmagovalna pesem skupine Platin Stay forever bo zastopala Slovenijo na 49. Pesmi Evrovizije v turškem Carigradu, in sicer na kvalifikacijskem izboru 12. maja, ko bodo izbirali deset najboljših za glavni finale 15. maja. Na glavnem večeru 15. maja se bo za evropsko popevko leta potegovalo 24 držav, članic Evropske mreže radijskih postaj (EBU): deset najvišje uvrščenih z Eurosonga 2003, Velika Britanija, Nemčija, Španija in Francija, ki imajo pravico do nastopa ne glede na izide preteklega tekmovanja, in deset najbolje ocenjenih držav iz kvalifikacijskega izbora. Držali bomo pesti, da bo naša skladba dosegla čim boljši uspeh in tako "popravila" lanski nastop, ko se je slovenska predstavnica Karmen Stavec v Rigi med 26 državami uvrstila na skromno 23. mesto. **Barbara Kavtičnik**

6Pack Čukur ne počiva

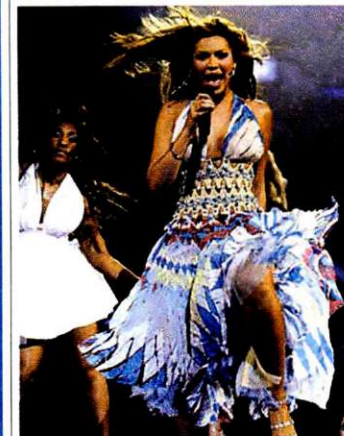
Playa iz Veleja oz. 6Pack Čukur, ki je pred kratkim izdal drugi album Keramičarska lirika, je bil te dni polno zaposlen s koncerti. Na njih se mu

večkrat pridružijo tudi gostje, kot so DJ Ej, Mc Nika, mariborski raper Eyeceeeou in drugi. Čukur niti v prihodnosti ne namerava počivati. Februarja ga boste videli na kurentovanju na Ptuj in na brucovanju v Šentjurju pri Celju. Poleg tega snema nov videospot za pesem Js te nimam rad, ki ga je izbral za naslednji singel. Spot bo režiral ZEDS, zgodba pa bo, ker je pesem precej romantična, posneta v romantičnem ozračju stare kavarne. V videospotu se bo pojavil in zapel tudi Oto Pestner.

Jay-Z in Beyonce se bosta poročila

Jay-Z se je izjasnil in za javnost izjavil, da se bosta z Beyonce poročila. Jay, ki je z Beyonce že skoraj dve leti, je na zabavi Lyora Cohena vzel v roke mikrofona, da bi Choenu pel hvalo. "Bil si eden najboljših prijateljev, kar sem jih imel," je dejal in dodal: "po- leg te ženske, ki stoji ob meni (Beyonce) in jo ljubim in se bom z njo v kratkem poročil." Potem so vsi v prosto-

Mišina kuhinja

"Zgodba se ponavlja vsako leto. Urednica razvedrilnega programa RTV Slovenija Miša Molk vsako leto zavaja gledalce sklepne prireditve EMA, češ da imajo končno besedo pri izbiri zmagovalca le oni s svojim oddanim telefonskim glasom. Ta trditev je popolnoma lažna, izmišljena in zavajajoča, saj statistično ta podatek ne drži." Ta zapis je mogoče prebrati na internetni strani <http://www.petitiononline.com/EMA04/petition.html>, ki so jo pripravili razočarani gledalci EMA 04. Mnenja so, da je bil tudi letošnji izbor pesmi vnaprej zrežiran in da ni res, da imajo gledalci ključno besedo pri izboru; če bi to držalo, potem bi na izboru zmagala Natalija Verboten in ne duo Platin. Poleg omenjenega zavajanja sklepni prireditvi očitajo tudi domnevno manipuliranje s telefonskimi linijami, saj naj te v superfinalu ne bi bile ves čas odprte za dva izvajalca (Rožmarinke in Alyo), za kar naj bi bil kriv Telekom. Glede na vse so pobudniki peticije prepričani, da bi bilo trerba rezultate sklepne prireditve razveljaviti.

Za Mišo Molk je mnenje gledalcev v drugem planu. O zmagovalcu odločajo njene "strokovne" komisije.

ru začeli vzklikati in nazdravljati. Beyonce je stala ob Jayu in ga zaljubljeno gledala. "Bil je čudovit trenutek. Če je bil do tedaj še kje kdo, ki je dvomil o njuni zvezi in o tem, kako sta zaljubljena, potem so mu v tem trenutku dvomi zagotovo splahneli," so dejali obveščeni. Beyonce in Jay-Z sta par od izida singla 03 Bonnie & Clyde leta 2002, ki sta ga posnela skupaj.

**FM 102.1
99.5
stereo
RDS**

**Radio
VIVA**

M.Sobota tel: 02/537-1949

**Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija**

**tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com**

50 let

Štajerski val

93,7... in 87,6...

**RADIO ŠTAJERSKI VAL D.O.O. ŠMARJE PRI JELŠAH
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI**

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si**

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

horoskop

Ribi (19. februar – 20. marec)

Proti sredini tedna vas bo zagrabila huda lenoba in zelo se boste morali potruditi, da se boste izvlekli iz nje, preden vam začne škoditi. Sicer pa je tega stanja po malem kriva tudi vaša ljubezen, ki prav zdaj cveti kot že dolgo ne.

Oven (21. marec – 20. april)

Ta teden se boste soočili z velikim številom zahtev, posebej nekatere bodo lahko pri vas vzbudile manjši konflikt, ker se vam bo zdelo, da vam vsiljujejo neko mnenje. Venera vas bo naredila neustavljive, ko bo šlo za ljubezen in romantiko.

Bik (21. april – 21. maj)

Mars v vašem znamenju vam bo pomagal, da boste bolj aktivni kot navadno. Na nekatere stvari se boste morali spomniti, saj drugače ne boste prišli skozi. Kar se denarja tiče, vam ne bo slabega, če le ne boste po nepotrebnem preveč zapravljali.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Merkur v vodnarju vas bo naredil nekoliko uporne. Posebno priložnost boste imeli za upor neke osebi, ki je sicer že tako ali tako ne prenašate najbolje. Preverite vse motive, da ne boste naredili kakšne napake. Med tednom vas čaka veliko dela.

Rak (22. junij – 21. julij)

Če poslovno sodelujete pri kakšni večji korporaciji, se pazite, da ne boste tako klepetavi kot vedno. Vse stene imajo ušesa. Sicer pa bi bilo koristno, če bi se posvetili nekoliko bolj svojim domačim, saj zaradi vaše nenehne odsotnosti že izgubljajo živce.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Bolj globoko boste morali premisliti o svojih razmerjih, saj je očitno, da vas tu nekoliko preveč izkoriščajo. Vaša zadeva, ki vas mori že dalj časa, se bo začela uspešno razpletati, in preden bo minil mesec, se boste počutili tako svobodne kot že dolgo ne.

Devica (22. avgust – 21. september)

Jupiter se pomika zunaj vašega ozvezdja, vendar vas to ne bo oviralo pri zabavi. Kanček športnih aktivnosti vam bi tudi dobro del. Konec tedna ne bo najboljši za sprostitev, zato pa bo nekoliko lažje v ponedeljek in torek. Bodite pozorni do enega od svojih sodelavcev.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Luna vam bo omogočila dostop do stvari, ki si jih že dalj časa želite. Nekoliko se boste morali potruditi za uspeh pri neki osebi, vendar vam ne bo žal. Pazite se gostega prometa – raje se izognite tistim hudim uram, ko je na cesti največ avtomobilov.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Začela se bo faza intenzivnega zasebnega življenja. Nekoliko več razlogov boste imeli za slabo voljo, a vendar se bo vse popravilo tako, kot je treba. V službi potekajo nekakšne spletke, za katere ne morete ugotoviti, ali se vas tičejo ali ne. Ne rinite v težave.

Strelec (22. november – 20. december)

V ponedeljek lahko dobite napačne signale, zato bodite previdnejši kot običajno. Ni časa za tvegane posle, zato raje delajte utečene stvari. Novosti boste uvažali kdaj kasneje. Konec tedna raje preživite delavno, da bo ponedeljek znošnejši.

Kozorog (21. december – 19. januar)

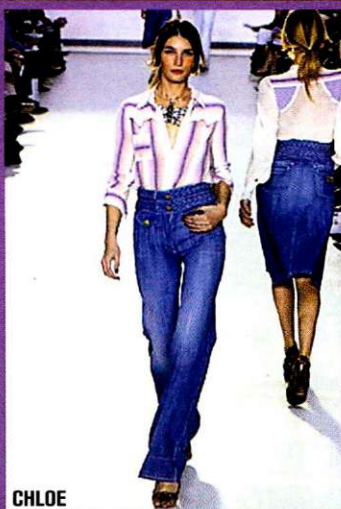
Poglobljeno boste morali premisliti o svojem delu, saj vam zadnje dni povzroča precej preglavic. Rajši se nalogi odpovejte, saj bo veliko težje nositi odgovornost za posledice. Proti koncu tedna vas bodo izčrpali predvsem dolgi sestanki.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Pazite, da si ne boste kratili spanca zaradi skrbi! Te potrebujejo za svoje reševanje celega in spočitega človeka. Čeprav se vam bo zdelo, da vas bo kar razneslo, se raje premagajte in se problema lotite z glavo.

Pomlad že trka na vrata, z njo pa tudi nove modne smernice. Kmalu bo tako na ulice zakorakal tudi džins v spomladanski različici. Džins, ki ga v mrzlih dneh spremljajo krznene jakne in debeli volneni puloverji, bo kmalu zamenjala spomladanska različica v podobi vročih hlačk iz džinsa ali modelov "babydoll". Mlade dame bodo lahko oblekle obleko-srajco iz denima ali krilo zvončastega kroja.

CHLOE

CHLOE

CHLOE

MICHAEL KORS

za samo zelo vitkim, saj moramo majice in tope nositi v hlačah. In opozorilo za malo manj vitke: k hlačam ali krilu iz džinsa višjega kroja oblecite mikrotop, čezenj pa ohlapno daljšo tuniko.

Vedno z nami

Eden vodilnih modnih materialov je zagotovo džins. Resnica, da je ta najboljši modni prijatelj, se vedno znova dokazuje, saj smo v njem vedno videti dobro oblečene. Hkrati je to skrivnost njegovega večnega obstoja v modi. Džins nikoli ne odide z modnih stez, tudi groznja s čedalje privlačnejšimi modnimi slogi ga le za kratek čas poslje na oddih. Zadostna je le majhna preobrazba in džins je znova glavni v našem oblačilnem vsakdanjiku.

V preteklih sezonah je džins trpel brušenje, vezenje, cefranje in rezanje, letos pa se je znova rodil. Še mlajši, bolj dinamičen, bližji duhu časa. Tako ga bomo letos našle v mirnejši, klasični različici, v symbiozi z ženstvenimi modeli iz materialov drugačne kakovosti.

Ženstvenost v džinsu

Letošnje leto se hlače iz džinsa najpogosteje kombinirajo s topi ali tunikami iz prozornih materialov, še posebej s cvetnim vzorcem. Celo k krilu sprane

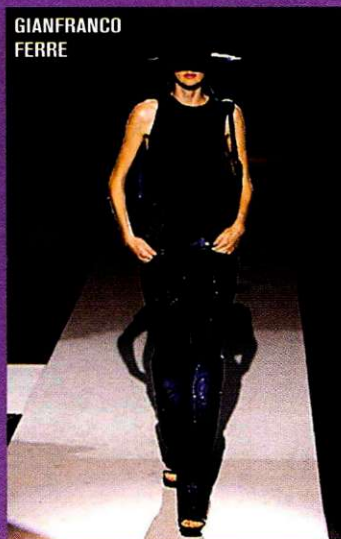
modre barve bomo nosile top in kratko jaknico Chanel pastelnih tonov. S klasično srajco iz džinsa bomo uravnotežile pretirano ženski komplet svilenih hačk in

mikrotopov. Novost, ki bo presenetila marsikatero žensko, prihaja iz modne hiše Chloe – silhueta z izrazito visokimi boki! Toda pozor! Takšen kraj ustre-

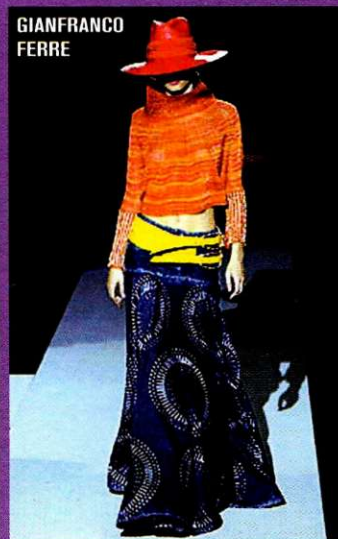
Nova izdaja starega džinsa je hkrati potrditev neminljivosti njegovega modnega jezika. Džins je bil in ostaja najbolj razširjeno modno blago. **Monika Maljevič**

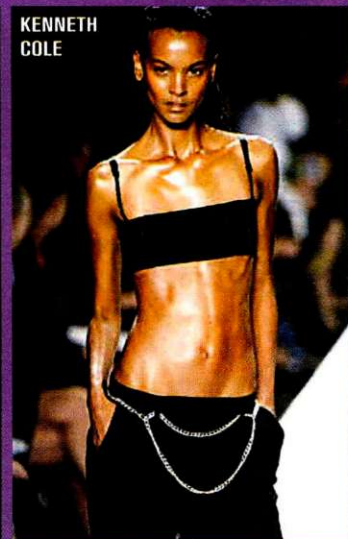
GIANFRANCO FERRE

GIANFRANCO FERRE

GIANFRANCO FERRE

KENNETH COLE

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

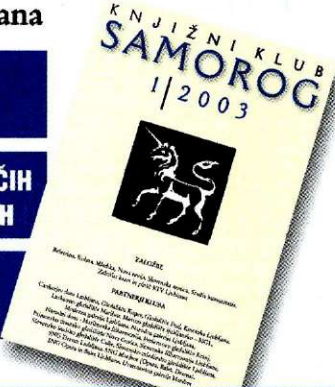
**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

 KNJIŽNI KLUB SAMOROG Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50% telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com 								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	POVRŠINA, OBMOČJE	KDOR UVEDE KAJ NOVEGA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	OTOČEK V PRES- PANSKEM JEZERU	DEMOKRACIJA
PERZEJEVA MATI							KLEMENT JUG							
PISEC LJUBE- ZENSKIH PESMI														
VRSTA OBUVALA														
RT V VZH. ŠPANIJI (IZ CRK ONA)					VZDEVEK PESNIKA JOSIPA MURNA	NIŽJE RAZVITE ŽIVALI	JANKO KERSNIK							
ŽRTVENIK ANDREJ JEMEC							HRVAŠKI SKLADATELJ DEVČIC							
				FILMSKI IGRALEC BATES										
				KRAJ NA POLJSKEM TRIKOTNA PLOSKEV										
	LANA TURNER PROSTOR ZA MITNINO			NAJVEČJI MORSKI SESALEC										
				PIJAČA IZ ŠADJA RIBIŠKI REKVIZIT										
		ITALIJANSKI LITERAT SVEVO												
		ŠTULA, KRN					FILOLOG ŠKERLJ (IZ CRK MATA)							
		NEM. IGRAL- KA (ANNI) LISTJE PRI REPI												
		KABINA NA LADJI												
DEMOKRACIJA	MOČAN, PREDIRLJIV GLAS				VIJAK PRI ŠADNI STISKALNICI									

rešitev prejšnje križanke

DILICA, ERAZEM, ČARILO,
JN, DAR, ACE, VIRMAN,
MARJETICA, ALOA,
UMIRJENOST, ANT, LES, ARA,
RADIO, ARAT, ARMANDO,
ILA, SION, ASKA, OČNICA,
RANITEV, MAINE, TA,
ORNAT, ANKARANČAN, INO,
NI, NASTAVA, KUR

nagrajenci 6. številke

- 1. nagrada: ŠTEFKA NOSE,**
Šarhova 22, 1000 Ljubljana
- 2. nagrada: STAŠA LETTIG,**
Cankarjeva ul. 1,
3310 Žalec
- 3. nagrada: ZDENKA ODAR,**
Koritno 43, 4260 Bled

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
26. 2. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **16. 2. 1789** so v Ljubljani odprli prvo slovensko porodnišnico.
- **16. 2. 1989** je bila ustanovljena Socialdemokratska stranka Slovenije, ki se je lani preimenovala v Slovensko demokratsko stranko (SDS).
- **17. 2. 1600** so na trgu Campo del fiori v Rimu na grmadi zažgali filozofa Giordana Bruna, ker je trdil, da se Zemlja vrti okoli Sonca.
- **17. 2. 1844** se je v Lurdu v Franciji rodila Bernardka Soubirous (Marie Bernard), s katero sta povezani dve božji poti, in sicer v Lurdu in Nevers, kjer so njeni posmrtni ostanki.
- **17. 2. 1882** se je v Ljubljani rodil časnikar in publicist France Terseglav. Delal je pri Slovenscu, med drugim kot glavni urednik.
- **17. 2. 1902** se je v Gorici rodil slovenski skladatelj in zborovodja Alojz Bratuž. Bil je žrtev fašističnega terorja.
- **17. 2. 1989** je predsedstvo SFRJ razglasilo izredno stanje na Kosovu, v Cankarjevem domu v Ljubljani pa je prišlo zaradi tega čez deset dni do velikega protestnega zborovanja.
- **18. 2. 1519** je Hernando Marques del Valle Oaxa-Cortez, konkvistador in osvajalec Mehike, z 11 ladjami odplul proti Mehiki.
- **18. 2. 1745** se je rodil italijanski fizik Alessandro Volta.
- **18. 2. 1987** je izšla znamenita 57. številka Nove revije z naslovom Prispevki za slovenski nacionalni program.
- **19. 2. 1473** se je rodil poljski zdravnik, astronom in teolog Nikolaj Kopernik. Oživil je heliocentrično teorijo in postavil Sonce v središče vesolja.
- **20. 2. 1898** se je rodil nemški dramatik, pesnik, pisatelj in gledališki teoretik Bertolt Brecht. Rekel je: "Kaj je rop banke v primerjavi z njeno ustanovitvijo?"
- **20. 2. 1991** je slovenski parlament predlagal parlamentom drugih jugoslovanskih republik sporazumno razdružitev SFRJ na dve ali več suverenih in neodvisnih držav.
- **21. 2. 1864** se je v Ljubljani rodil Albin Belar, začetnik slovenske seizmografije.
- **21. 2. 1882** se je rodil francoski gledališki in filmski režiser Sacha Guitry. Ko so ga vprašali, ali je za to, da se ohrani stara francoska navada poljubljanja rok, je odgovoril: "Vsekakor! Nekoč je vendar treba začeti!"
- **22. 2. 1732** se je rodil prvi predsednik ZDA George Washington.
- **22. 2. 1788** se je rodil nemški filozof Artur Schopenhauer. Rekel je: "Usoda meša karte, mi pa igramo."

Čarovnice

Nekateri opravičujejo zločin z zločinom. Tako še vedno Katoliški cerkvi očitajo sežiganje čarovnic pred pol tisočletja in s tem opravičujejo krvavo nasilje komunizma. Seveda tudi dogodki iz **17. februarja 1545** v Ženevi v Švici niso v čast človeku. Rabelj je začel z usmrčitvami 34 oseb, obtoženih čarovništva. Med njimi je bila mati Johanna Calvina, poleg Luthra najpomembnejšega protestantskega reformatorja, ki je hotel Bogu v čast izkoreniniti vse čarovnice v Ženevi.

Preganjanje čarovnic ne izvira toliko iz verske vneme kot iz posvetnega interesa duhovščine, da si pridobi njihovo premoženje. Tako je mogoče pojasniti tudi dejstvo, da je ukrepe preganjanja prevzela država.

Odločilni dokument tega je Rimski katekizem, ki je začel veljati po protireformacijskem tridentinskem koncilu leta 1566. Vse do danes so njegove določbe podlaga za prepoved splava in kontracepcije, kar je leta 1968 papež Pavel VI. še enkrat potrdil v encikliki Humanae vitae. Nič bolje ni bilo drugod: v Angliji in na Škotskem, v Skandinaviji. Na Danskem je protestantski škof svaril: "Ne smeš zamolčati, če veš za kakršno koli čarovnico."

Peter Kozler, Istra in Slovenija

16. februarja 1824 se je v Kočah pri Kočevski Reki rodil slovenski pravnik, geograf in politik Peter Kozler. Najbolj znan je po tem, da je leta 1853 izdelal prvi zemljevid Slovenije. V njem je bilo označeno slovensko etnično ozemlje in s tem ozemlje združene Slovenije. Obласти so ga takoj zaplenile, tako da je prišel v javnost šele leta 1861. Obstaja domneva, da je skupaj z Antonom Globočnikom določil barve slovenske zastave.

Bil je pravnik in je služboval v primorskih mestih, po očetovi smrti je prevzel trgovino na Dunaju, kupil Cekinov grad v Ljubljani in ustanovil pivovarno, ki je kmalu postala največja na Kranjskem. V politiko je vstopil leta 1848 kot član dunajskega društva Slovenija. Bil je poslanec v deželnem zboru na Dunaju in zavzet borec za pravice Slovencev.

Kozler se je zavzemal za takojšnjo uvedbo slovensčine v šole in urade. Poudarjal je slovenskost Istre, za Slovenijo zahteval del Štajerske in Koroške, Kranjsko ter goriško in istrsko okrožje z istrskimi otoki vred.

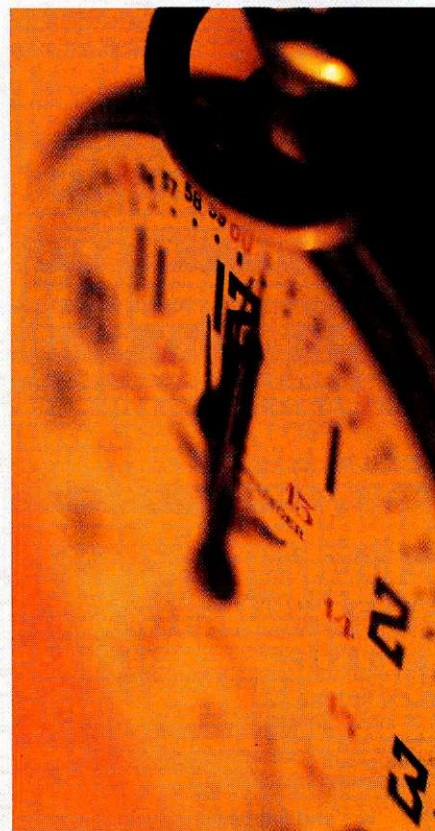
Kozler se je med prvimi pri raziskovanju opiral na statistično gradivo. Večino ga je zbral kar sam. Raziskoval je meje Slovencev v Istri,

na Goriškem, Koroškem in Ogrskem ter pridelaval o jugoslovanskih jezikovnih mejah.

Kruh ubogih

Nekateri imenujejo Gorenjsko – zaradi uspešne tradicije gojenja krompirja – krompirjeva dežela. Včasih ni bilo tako. Avstrijske oblasti so prepričevale ljudi o koristnosti te kulture. **18. februarja 1838** so sprejeli zakon, ki je posebeval pridelovanje krompirja. Določili so, da se od krompirja pobira davek, samo če raste na zemljiščih, ki so podvržena desetini.

Zmagoslavje krompirja na Kranjskem je prinesla lakota v letih 1816 in 1817. V začetku 19. stoletja je postal krompir že del stalnega jedilnika. Na Kranjskem je slovel posebno ribniški krompir, ki so ga cenili tudi na Celjskem. Z njim so ribniški suhorobarji menda celo nagrajevali svoje kupce. Ribničani so pridelovali rumeni krompir, ki so ga v letih 1810–1813 pri-

nesli iz okolice Reke in je kmalu izpodrinil prejšnjo rdečkasto sorto. V okviru prizadevanja za napredek kmetijstva so oblasti oprostile desetino vsa zemljišča, na katerih so rasle krmne rastline in krompir. Bali so se, da bi se zaradi mogoče obdavčitve krompirja pridelava te poljščine, imenovane tudi kruh ubogih, spet zmanjšala, kar bi utegnilo pomeniti vrnitev lakote. Vsem razpravam je naredil konec zakon.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Manipulacije in manipulanti (2)

Manipulatorji, zadolženi za manipulacijo z državljani te države, so vse bolj delavni, a posledično tudi preutrujeni in zato uporabljajo tudi prijeme, ki njih same kažejo v luči dokaj bednih manipulatorjev. Sam po sebi se postavlja star slovenski izrek: V sili hudič muhe žre.

V informativni oddaji na POP TV dne 5. 2. 2004. se je v oddaji o vremenu na zalonu prikazal gospod v poznih letih, ki naj bi predstavil vremensko napoved. Na moje presenečenje pa je omenjeni gospod začel namesto o vremenu razpravljati o splošni politični situaciji. Že iz njegovih uvodnih stavkov je bilo moč razbrati, da se gospod v tem ne znajde najbolje. Z nekoliko negotovim glasom nas je začel prepričevati, kako je referendum nepotreben, kako bodo pametni volilci ostali doma in ne bodo šli na referendum, koliko nas bo referendum stal in podobne že slišane pravljice. Na koncu modrovanja je gospod poskušal napovedati še vreme, a je bil tako neprepričljiv, da mu sploh nisem več sledil. Le kako naj bi verjel njegovi vremenski napovedi? Sam pri sebi sem pomislil, da so tisti, ki so tega vremenarja postavili v oddajo z namenom, da bi manipulirali z nami, jasno pokazali, kako glo-

boko podcenjujejo razum državljanov te države. Prozorna in naravnost smešna manipulacija na ravni kakšnega generalnega tajnika vladajoče stranke. Ta in podobni primeri so samo dokaz, v kakšni godlji so manipulanti in njihovi delodajalci, da uporabljajo tako pritlehne in abotne manipulacije.

Vsekakor moram opozoriti še na manipulatore, zbrane pri nekem slovenskem tedniku, ki manipulirajo z nacizmom in Hitlerjem. Sicer pa se sprašujem, ali so to, kar počnejo ti "mladci", še sploh manipulacije ali je to le odsev njihovega hrepenenja po nacizmu in Hitlerju. Nekaj že mora biti, sicer ne bi tako pogosto uporabljali Hitlerja, njegove ideje, izreke, simbole. Kdo ve? Baje so ti "mladci" dobro plačani manipulatorji, pa še davkov da ne plačujejo.

Za konec še ena izmed manipulacij in njen avtor g. Stanovnik, predsednik ZZB, ki pravi, da je zaradi dokumentarca (Stanovnik sicer ne priznava, da je to dokumentarec) z naslovom Zmolčani – moč preživetja ogorčena borčevska populacija. Tu se nekdanji "oče naroda" znova krepko moti oz. brezvestno manipulira z borkami in borci in seveda drugo populacijo. Naj g. Stanovniku povem, da so morda res ogorčeni le še nekateri živeči pripadniki nekdanjega Vosa in nekdanje Udbe, ki so zločine opravljali ali pa jih zaukazali, nikakor pa ne tista populacija bork in borcev, ki o tem ni vedela nič in jim je morda še večja nevarnost pretila iz njihovih vrst kot iz sovražnih. Gospod Stanovnik, vi kot nekdanji Kardeljev tajnik ne-

dvomno poznate mnogo zadev in tudi imen, povezanih z zločini. Pričakoval bi od vas, da se boste

zavzeli za resnico in poštenje. Žal pa nam še naprej dokazujete, da ste le eden izmed manipulantov, ki manipulirajo z ljudmi. Precej ponižujoče delo.

Ivan Bizjak, Izola

Poglej resnici v oči

S tem skromnim prispevkom želim opozoriti na krivično označevanje nekega časa, ki je bil zelo žalosten, kajti po eni strani v meni vzbuja globoko spoštovanje, po drugi pa tudi obžalovanje. Dogajalo se je vsak dan in žal so bili za to krivi moji rojaki. Prepričan sem, da je ta krivični čas zaradi protislovnosti ocenjevala zgodovinska znanost, saj vendar zgodovina ne bi smela biti podkupljiva. Ocenjevati bi bilo treba tudi čas in ljudi, ki so to počeli zavestno ali podzavestno; vsaj ta odkritja so lahko boleča in prav to je treba zasledovati.

Pred približno 130 leti na primer je bil čas, ki ni poznal milosti in je bolj ali manj označeval žalostne dogodke in stiske ljudi. To je bil resnično čas, ko so se intelektualci po vsej Primorski združevali v politično društvo EDINOST, ki je delovalo v Trstu in okolici od leta 1874 dalje in je bilo na Tržaškem edina narodnopolitična organizacija. Namen njene ustanovitve je bil, da budi, širi in utrjuje narodno in gospodarsko zavest in kapitala nasploh, da brani narodne in druge pravice. Glasilo društva, prav tako pod imenom EDINOST, je začelo izhajati leta 1876. V programskem uvodniku pisatelja Franca Cegnarja je bilo navedeno, da je šlo za neodvisen, miroljuben in narodni list, ki se ni ukvarjal z vprašanji zunaj programskih zasnov.

Dr. Josip Vilfan (1878-1955), politik in odvetnik, je leta 1910 postal predsednik političnega društva Edinost

in ga vodil vse do njegove nasilne odprave leta 1928. Pod njegovim vodstvom je društvo doseglo revizijo ljudskega štetja 1910, ki je prvotno ugotovljeno število tržaskih Slovencev s 37.063 povišala na 56.916. Dr. Vilfan je bil tako že na samem začetku svoje funkcije osrednja politična osebnost na Tržaškem in Primorskem. Na žalost pa je kaj kmalu okusil tudi novo politično resničnost. 13. julija 1920 je ob požigu Narodnega doma zgorelo celotno imetje pa tudi bogata družinska knjižnica.

Po koncu prve svetovne vojne je društvo predstavljalo temeljno podlago za združitev vseh slovenskih strank v Julijski krajini. Dr. Vilfan je bil izvoljen tudi v rimski parlament (leta 1921 in 1924), kjer je bil izredno aktiven kot glasnik slovenske narodne manjšine. Leta 1925 je bil med najpomembnejšimi pobudniki ustanovitve Kongresa evropskih narodnosti in se leta 1928 preselil na Dunaj, kjer se je kot predsednik posvetil vodenju Kongresa evropskih narodnosti. Ko je postalo delo kongresa zaradi političnih razmer nemogoče, se je umaknil v Jugoslavijo in od leta 1939 do svoje smrti leta 1955 živel v Beogradu. Pokopan je v Ljubljani. Dr. Lavo Čermelj je Vilfana ob stoti obletnici rojstva med drugim označil z naslednjimi besedami:

"... Veliko je imel občudovalcev, malo prijateljev ali veliko nevoščljivcev; to osamljenost je moral čutiti zlasti v srednjih letih svojega življenja, ko je dejansko živel skoraj odrezan od sveta. Dogodki žalosti so se v tistih časih vrstili drug za drugim. Leta 1928 se je moral glavni urednik Maksota Cotič (1854—1930) upokojiti pod pritiskom fašistov, zapustil je Trst ter se zatekel v Maribor. Med meščanskimi sodelavci za nemoteno izhajanje lista Edinost so se na Tržaškem predvsem za večjo bero posebno odlikovali dr. Jože Petak, prof. Lavo Čermelj, učitelj Franc Venturini, Josip Ribičič, Karlo Širak in drugi."

V svoji zahvali za številne izraze priznanja je Cotič dejal: "... Ljubezen »

» do svojega rodu in svojega jezika je pač sveta dolžnost vsakega človeka, brez razlike.« Zadnja številka glasila Edinost je izšla 4. septembra 1928, 12. septembra 1930 pa je Čotiča nepričakovano zadela kap. Nekaj dni kasneje so ga pokopali na mariborskem pokopališču in mariborski Večer je zapisal: "... Bil je junaški boj v Edinosti z avstrijsko birokracijo, z italijanskim nacionalizmom, z narodno mlačnostjo svojih rojakov." Če povzamemo citat po Čermeljevi knjigi Čotiču: "Stal si kakor hrast na visoki gori, ni te strla zavest suženjstva tvojega naroda ob Adriji in Soči ... niso te strle težke rodbinske nesreče, zlomil pa je tvoje srce žvižg krogel na Bazoviški gmajni."

Po prvi svetovni vojni so se Primorci kot ekonomski in politični emigranti naselili ob severni meji ter v Mariboru in njegovi okolici – približno 11.000 leta 1921, v letu 1931 pa samo v mestu okoli 4.000. Združevali so se v lastna emigrantska društva in aktivno sodelovali tudi pri Sokolu in v Jadranski straži in tako pripomogli h krepitvi narodnih formacij politične narave, kot je bila na primer Narodna obrana, ki naj bi branila našo narodnost in državo pred škodljivimi vplivi od znotraj in od zunaj. Po letu 1932 so ustanovili še društvo Nanos. Tako ustanovljena društva so prva začela opozarjati na nacistično nevarnost; posamezna društva v posameznih krajih niso bila le zbirališča, temveč tudi zatočišča, kjer so emigranti dobivali tudi napotke in podporo za ureditev svojega položaja. Domnevno je bilo teh zbirnih centrov ob koncu leta 1937 že okoli 46. Primorski begunci so to svojo narodnoobrambno delovanje drago plačali ob nacistični zasedbi Maribora. Hitler je med svojim obiskom v Mariboru 26. aprila 1941 naročil, naj

to deželo brezobzirno ponemčijo, kar so tedaj že začeli uresničevati. Tako kot so emigranti iz Julijske krajine v Jugoslaviji ustanavljali emigrantska društva, so se v Julijski krajini proti fašističnemu nasilju aktivno povezovali v Zbor svečnikov sv. Pavla, katerega idejna voditelja znotraj katoliškega tabora sta bila nekdanja poslanca Engerberg-Besednjak, ki je bil v emigraciji v Beogradu, in Vergil Šček (1889—1948), župnik iz Lokve na Krasu, ki je živel precej osamljeno in podtalno deloval v organizaciji TIGR (Trst-Istra-Gorica-Reka). Tu je treba povedati, da so gibanje TIGR septembra 1927 na Nanosu ustanovili nacionalno usmerjeni mladinci iz razpuščenih prosvetnih društev in visokošolskih organizacij: Albert Rejec, Zorko Jelincič, Jože Dekleva, Dorče Sardoč, Andrej Šavli in Jože Vadnjal. Program zbora je bil upor zoper asimilacijo naroda.

Revolucionarna organizacija TIGR je prva začela z oboroženim uporom proti okupatorju 13. maja 1941 na Mali gori pri Ribnici. Tigrovcu so pripadali različnim političnim organizacijam, tako da se je na procesu v Trstu leta 1941 resnično kazalo prizadevanje vseh primorskih Slovencev. Štirje na smrt obsojeni bazoviški junaki (Bitovec, Marusič, Miloš in Valenčič) so žive priče dvajsetletnega predvojne fašističnega terorja na tem območju; spomin na te žrtve predstavlja simbol protifašističnega boja in upamo, da ga Ljubljana ne bo prodala za kakšne meddržav-

ne interese in ga tako potisnila na rob svojega zgodovinskega spomina.

Ustanovitev in ureditev delovanja Zbora svečnikov s. Pavla kaže poleg tigrovskega gibanja na veliko organizacijsko sposobnost, v kateri je imel odločilno vlogo tajnik Vergil Šček, ki se je vseskozi zavzemal za utrjevanje pravic manjšine, za njeno avtonomijo na vseh področjih narodovega življenja, njeno gospodarsko samostojnost, jezikovno oziroma kulturno enakopravnost, uvajanje lokalne samouprave in avtonomije na cerkvenem področju. Šček je prav tako sprejel kandidaturu in bil 15. maja 1921 izvoljen v rimski parlament, čeprav je bila protivolilna kampanja izredno profesionalna tako v Istri kot v samem Trstu. Poleg Ščeka so bili za dobo dveh let in pol, kolikor je trajal mandat, na listi narodne stranke izvoljeni: dr. Vilfan, Lavrenčič, Podgornik in Stanger.

Po izvirnih virih narodne zgodovine je v času med obema vojnama pod fašizmom duhovščina na Primorskem odigrala odločilno ali vsaj pomembno vlogo v razvoju nacionalne zgodovine kot na primer tigrovske gibanje, kar danes priznava vsak resen zgodovinar, med najpomembnejše posameznike pa uvrščamo Vergilija Ščeka.

Po receptih slovenskih komunistov se je že pred vojno kazala velika mera nezaupanja do primorskega protifašističnega gibanja oziroma odpora, ker naj bi Primorci preveč gledali na zahod in na londonsko begun-

sko vlado. Šček je sicer med vojno podpiral OF, misleč, da je edina alternativa proti narodnim zatiralcem, hkrati pa je bil kritičen do komunistov ter obsojal likvidacijo in stalinistične metode. Dr. Aleš Bebler je na plenumu OF v Lokah pri Krombergu 14. marca 1943 ostro napadel povzdigovanje "sredine" predvojnih protifašističnih voditeljev in predvsem žrtev fašizma, češ da gre za "same anglofilske individualne teroriste ali nakučne žrtve dvomljivega političnega značaja". Konferenca je ostro obsodila politiko starih primorskih voditeljev, zlasti dr. Vilfana, Besednjaka, Čoka in Galanka. Tu naj omenimo še nasilne smrti med Slovenci: Danica in dr. Stanko Vuk ter dr. Drago Zajc (dr. Vuk je bil član Ščekovega krožka). Ta megleni poseg po življenju vseh treh se je zgodil 30. marca 1944 v njihovi vili v Trstu v ulici Rossetti. Z Vukovo smrtjo je nastala velika praznina med pisatelji, saj je znal s svojim posebnim darom ustvarjati pristne stike in odnose med kulturnimi ustvarjalci. Kdo je vsa ta grozodejstva počel, ostaja še vedno odprto vprašanje.

Dr. Vuk je bil predstavnik krščanskih socialistov, vsesplošna osebnost, cenil je tudi ljudi drugačnega mišljenja in imel stike tudi s Prežihovim Vorancem. Tržaški proces, ki je potekal od 12. do 14. decembra 1941, si je zaslužil vzdevek "bučna manifestacija partizanskega gibanja". Obtožnice so na procesu združili v "en sam proces", če-

prav so bili obdolženci različnega prepričanja. Na procesu je bilo 60 obdolžencev, 22 intelektualcev, 18 komunistov, 19 tigrovcev in en italijanski vojak.

Po razpustitvi posebnega tribunala za zaščito države so vsi njihovi spisi prišli v pristojnost vrhovnega sodišča, ki je poskrbelo, da so bile vse sodbe nekdanjega posebnega tribunala po kratkem postopku razveljavljene. Tako je bila razveljavljena in razglašena kot nična tudi sodba za zaščito države z dne 14. decembra 1941. Obsojenci so bili oproščeni obtožbe za kazniva dejanja, ker so s svojim delovanjem rušili fašistični sistem (v Rimu, 15. oktobra 1971, faksimile obsodbe, objavljene v tržaškem dnevniku *Il Popolo di Trieste*). Marsikateremu od obsojenih pa kruta usoda ni dovolila, da bi dočkal osvoboditev Primorske, za katero se je bojeval in bil obsojen.

(se nadaljuje)

Franc Čehovin, Koper

Slovenska znamenja (1)

V Demokraciji je bil objavljen prispevek na temo naših novih državnih simbolov izpod peresa dr. Jožka Šavlija (29. 1. 2004), znanega zagovornika teorije o Venetih in raziskovalca naše zgodovine. Podobno kot drugi pisci v Demokraciji na temo simbolov (Herko Saksida 20. 11. in dr. I. Klemenčič 18. 12. 2003) tudi dr. Šavli meni, da predlogi za nove državne simbole niso bili izdelani po pravilih heraldike in veksikologije, ki veljajo v Evropi in po vsem svetu. Naj zato raje obdržimo staro zastavo?

Do stare zastave (belo-modro-rdeče) ne bi smeli biti preveč sentimentalni, ker nam je bila podtaknjena. Slovenci so se v 19. stoletju zavzemali za omenjene tri barve in prosili Dunaj, da jim jih prizna. Končno je prišel odgovor, da imajo v zastavi lahko te tri barve, vendar v naslednjem zaporedju (od zgoraj navzdol): modra-rdeča-bela. Tega zaporedja barv naša literatura in članki v *Glasu Korotana* nikjer ne omenjajo. Vsi tudi pišejo, da je podobnost z rusko zastavo povsem naključna, kar pa seveda ni res. Zastavoslovna revija *Flagmaster* je leta 1977 precej prostora namenila jugoslovanskim zastavam. Pri slo-

venski se je oprla na knjigo znanega heraldika dr. O. Neubeckerja in zapisala, da se "slovenski nacionalisti niso ozirali na zahteve Dunaja in so se rajši odločili za ruski razpored barv". Da ta trditev ni iz trte izvita, dokazuje geslo, ki je pozneje začelo krožiti po naših krajih: "Od Kamčatke do Triglava vije belo-modro-rdeča se zastava!"

Če bi hoteli slediti zahtevam heraldike (grboslovja), po katerih morajo barve zastave izhajati iz barv grba, potem bi morala imeti naša zastava naslednje barve: belo, modro in rumeno. (V našem grbu praktično ni več rdeče barve, namesto nje se je v zvezdah pojavila rumena barva.) Takšno zastavo je v pogovoru z novinarko Demokracije omenil Jože Lajevce, predsednik društva HGV Heraldica Slovenica, in sicer v prispevku z naslovom Upoštevati je treba zgodovino, ki je izšel 16. oktobra lani. Barve v tej zastavi so tudi zgodovinske, saj je imela nekoč dežela Kranjska modro-belo, spet drugič rumeno-modro zastavo. Pozneje je bila predstavljena svetovno znanemu zastavoslovnemu centru v ZDA, od koder so odgovorili, da je to edinstvena zastava na svetu. To pa je pri treh barvnih kombinacijah in okoli 222 državah (toliko jih je bilo leta 1992) prava sreča.

Še o novih simbolih. Ko je petčlanska (ne)strokovna komisija lani ocenjevala prispele predloge za nove državne simbole, je za nagrado izbrala samo modernistične likovne izdelke, ki so daleč od zastav in grbov. Prvi nagradjeni predlog, ki je še najbolj podoben jugoslovanski zastavi, so nekateri imenovali ovitek za čokolado. Komisija pod vodstvom dr. Staneta Bernika je zaradi neznanja ali zavestno negirala vsa pravila heraldike, češ da gre za srednjeveška pravila, ki v zdajšnje stoletje ne sodijo. Že tako nas ima svet za Balkance, sedaj pa naj bi Evropi kljubovali še s heraldičnimi simboli. Na kratko rečeno: to, kar je komisija izbrala, niso zastave in tudi ne grbi, zato vse te neheraldične spake ne morejo predstavljati svetu naše države. Pa še to: tuji zastavoslovci so nam nekoč predlagali, da staro zastavo obdržimo za nacionalno zastavo (če se že ne moremo ločiti od nje), mlada država pa naj si izbere povsem novo zastavo.

Roger Gogala, Ljubljana

Obsodba totalitarnega režima

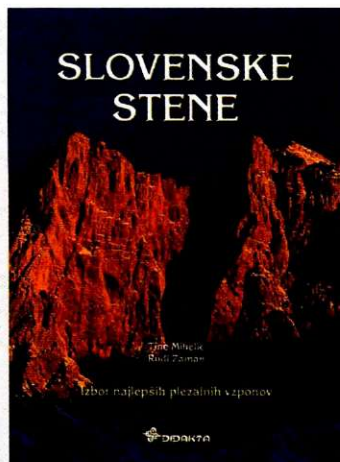
V poslopju evropskega parlamenta je potekal dvodnevni kongres Evropske ljudske stranke (EPP), na katerem so bili med več kot 700 udeleženci tudi Janez Janša, Andrej Bajuk in Janez Podobnik. Na kongresu je bilo sklenjeno, da se sprejme akcijski načrt stranke do leta 2009. V njem je tudi resolucija, ki opozarja vse, ki nameravajo prevzeti razne funkcije v institucijah Evropske unije, naj razkrijejo aktivnosti v nekdanjih komunističnih režimih. Če so sodelovali v represivnih organih teh totalitarističnih režimov, bi se morali odreči evropskim položajem. Kakor je pojasnil Janez Janša, resolucija izhaja iz dejstva, da je bil fašizem (nacizem), prav tako totalitarističen režim, v Evropi že obsojen, enako pa je treba sprejeti zgodovinsko stališče do komunizma in se pokloniti njegovim žrtvam, kar doslej na žalost še ni bilo storjeno. Ena najdaljših resolucij na kongresu Evropske ljudske stranke poziva EU, naj zagotovi "popolno razkritje resnice o kršitvah človekovih pravic v predolgem času totalitarističnih režimov". Evropskemu parlamentu predlaga vzpostavitev neodvisnega sodišča za zbiranje in oceno pričevanj o teh kršitvah. Takšno obvestilo je prišlo iz Bruslja. Zakaj prav zdaj? Odgovor je na dlani. Zato, ker bodo maja v Evropsko unijo sprejete države, v katerih so desetletja dolgo vladali komunistični režimi. Med temi je tudi Slovenija, ki je bila 45 let v sklopu SFRJ del totalitarističnega režima. Morda bo kdo iz "stare garde" rekel, da je bila Slovenija boljše od drugih zveznih republik in pokrajin. Tisti, ki smo živeli v tej državi vseskozi od konca druge svetovne vojne, vemo, da ni bila prav nič boljše, temveč slabša. V Sloveniji je bilo po koncu vojne in podpisu premirja pomorjenih največ ljudi. Točno število pomorjenih iz razumljivih razlogov ni znano. Nalogodajalci, prvi med njimi brez vsakega dvoma Josip Broz-Tito, pa tudi eksekutorji so to skrbno prikrivali in poskušajo prikriti še danes. Pa ne zato, ker bi se tega sramovali. Nekdanji rablji, čeprav so mnogi umrli, imajo odlično obrambo pred vsem v vseh goljufivih zgodovinarjih, ki resnico, ki jo brez dvoma poznajo, še naprej z vsimi sredstvi prikrivajo. Dovolj je, če sledimo sejam državnemu zboru. Tam lahko vidimo duhovne potomce nekdanjih rabljev v LDS, združeni listi in tudi DeSUS. Ne le seja 2. februarja, na kateri smo lahko videli histerične reakcije vladne koalicije, ki je teptala vse demokratične attribute brez kančka sramu, kaj sramu, brez kančka oklevanja, tudi seja DZ 22. januarja, na kateri so med drugim razpravljali o odlikovanjih samostojne Slovenije, je pokazala močvarno in pokvarjeno miselnost številnih poslancev vladne večine. V tej debati je bil prvi poslanec LDS Rudi Moge. Predlagal je odpravo najvišjega slovenskega odlikovanja, češ da je od slovenske osamosvojitve poteklo že več kot deset let. Seveda, v desetletnem predsednikovanju Milana Kučana je bilo podeljenih toliko odlikovanj, da vladna koalicija meni, da ni več "primernih" Slovencev, ki bi se zaslužili najvišje odlikovanje. Sicer ta predlog ni bil sprejet, vendar je že sam poskus dokaz sprevržene miselnosti določenih poslancev. Potemtakem ta vladna koalicija ne zaupa sedanjemu predsedniku države Janezu Drnovšku, ki je bil dolga leta predsednik LDS. Pravno državo bi vladna večina najraje poteptala in spreminjala pravila po svojih potrebah. Ne le nenavadno, temveč kar smešno je, kadar o pravni državi govori poslanec ZL Miran Potrč, ki je bil v svinčenih letih visok funkcionar nepravne države, totalitarističnega režima od Beograda do Ljubljane. Če bi bila leta 1991 izpeljana nujna lustracija, nekdanji funkcionarji nekdanjega režima ne bi smeli kandidirati. Tako je storil predsednik Čehoslovaške Václav Havel in nikomur v Evropi ni prišlo niti na misel, da bi temu ugovarjal in mu molil pod nos človekove pravice, ki, kot kaže, obstajajo samo takrat, kadar jih zahtevajo cekajevci in njihovi podrepaniki. Vsi tisti, lahko govorimo o stotisočih, ki so bili pomorjeni med vojno in po vojni, niso nikoli nič slišali o človekovih pravicah. Še danes jim ista miselna garnitura po tolikih desetletjih ne prizna temeljne človekove pravice, to je pravice do groba. Koliko časa jih bomo še prosili? Zato izjavo "katoliškega misleca in filozofa" Vinka Ošlaka na okrogli mizi na nacionalni televiziji, da je knjiga Dušana Lajovca s seznamom udba.net "kulturni zločin", dokazuje le to, da je omenjeni "katoliški mislec" svetlobna leta daleč od resničnosti. To je seznam Ozne, Udbe in SDV, tistih torej, ki so zalezovali sodržavljane pa tudi tuje in dajali o njih lažne in abotne izjave. Na koncu še vprašanje notranjemu ministru Radu Bohincu: Koliko odloč izbrisanim ste kot NEVROČLJIVIH dobili nazaj?

Marija Vodišek, Ljubljana

Slovenske stene

Več kot petnajst let je minilo, odkar smo dobili prvo knjigo *Slovenske stene*. Zdaj je izšla nova, močno izpopolnjena izdaja.

Knjiga, ki bi ji po vsebini našli mesto nekje med gorniško literaturo in plezalnim vodnikom, je bila ves čas obvezno branje za vsakogar, ki je iskal visoke cilje v stenah slovenskih gora. Zdaj je založba Didakta izdala novo knjigo *Slovenske stene*, predvsem lepšo in popolnejšo. V teh časih se je namreč pri plezariji zgodilo marsikaj, kar si zasluži mesto v tej knjigi. Vsebina knjige, avtorja sta Tine Mihelič in Rudi Zaman, velika poznavalca slovenskih gora in sten, sledi vsem pomembnejšim slovenskim stenam, v katerih so izbrane najlepše in za poznavalce najbolj zanimive smeri. Nove *Slovenske stene* nas poleg večjega števila opisanih smeri, skic in fotografij razveselijo še z nekaterimi novejšimi plezalskimi "poslasticami" - vzponi višje težavnosti, ki bodo navdušili tudi zahtevno mlajšo generacijo. Še vedno pa v izboru ostajajo Skalaške, Slovenske in druge velike klasične smeri, ki v takšni knjigi pač ne smejo manjkati in so del naše celovite in narodnostne zgodovine in tradicije. V današnjem času, ko materialne dobrine skušajo prevladovati nad etiko in estetiko, se morda velja ustaviti pri večnem vprašanju: kaj nam ta "nekoristni svet" sten in grebenov lahko še ponudi? Eden od odgovorov je lahko kar citat znanega alpinista Reinholda Messnerja: "Ko se znajdemo v težkih situacijah v okolju, ki je lahko tvegano in nevarno, se spremenimo, postanemo drugačni ljudje; v sebi odkrijemo nove moči, ki jih sicer nikoli ne bi spoznali ..."

Zgodba o Kati Turk

Kati Turk, pastirica in ljudska umetnica, je svojevrstna knjiga o pastirici z Gojske planine na Veliki planini.

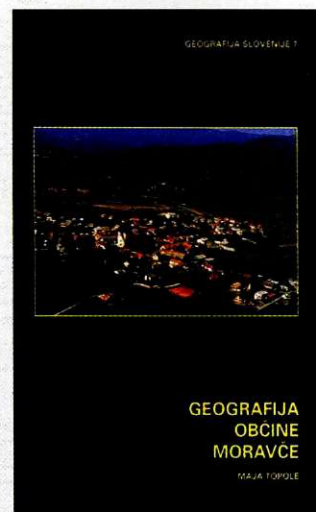
Delo pomeni celovito zbirko ustvarjalnega opusa pastirice Kati Turk, ki je bila v svojem življenju ne le zapisovalka in zbiralka, ampak tudi ustvarjalka kulturne dediščine. Zato je knjiga o njenem življenju in delu celovit pregled zlahtnega prizadevanja pastirice in umetnice hkrati. Veliko pozornost je namenjala gorskim rožam. Cvetlični motivi so jo navdihovali pri risanju ornamentov. V knjigi, ki jo je skrbno uredila in v samozaložbi izdala Joži Kališnik (znana Avsenikova pevka), ne manjka niti duhovitosti, dovtipov, šal in humorja, kar je bilo tako značilno za Turkovo. Prikazana je tudi kot pevka, sodelovala je na družabnih prireditvah in nastopala med mladino v šolah. Objavljene so mnoge njene pesmi, ki po umetniški plati niso nič posebnega. V njih je predvsem eno samo sozvočje s planinsko naravo, ljudmi, življenjskimi resnicami in ljudskimi modrostmi. V besedi in risbi je Turkova zapisala in ustvarila neprecenljivo bogastvo, ki ne pomeni le dokumentacije nekega obdobja in prizadevanja, ki ga hitri čas prekriva s pozabo, ampak novim raziskovalcem daje ideje za še globlje raziskovanje.

Geografija občine Moravče

Monografijo *Geografija občine Moravče* je Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU izdal kot sedmo knjigo v zbirki *Geografija Slovenije*.

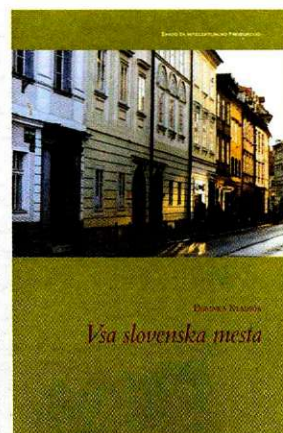
Delo je s področja regionalne in agrarne geografije ter regionalnega planiranja. Avtorica Maja Topole obravnava prostor celotne občine. Sistematično analizira vse glavne naravne in mnoge družbene pokrajinske dejavnike: kamninsko podlago, tipe reliefa, nadmorske višine, nagnjenost tal, vodne razmere, vključno s poplavnimi razmerami, podnebne razmere, posebej osončenost, prst in rastlinstvo, rabo tal, prebivalstvo (gibanje, gostota, sestava), naselja (velikost, lega, tip) in gospodarstvo. Na podlagi analize je izdelana podrobna členitev občine na majhne homogene enote, tri v podolju in štiri v hribovju. Knjiga se ukvarja tudi z vrednotenjem pokrajine z vidika posameznih vrst kmetijske rabe; ugotavlja primernost površin za njive, travnike in sadovnjake ter kakovost tal z vidika poselitve. Po navedeni metodi so doslej v Sloveniji preučili le Mirnsko dolino, med občinami pa so Moravče prve, ki so deležne take celostne obdelave. Besedilo bogatijo številne fotografije, zemljevidi, grafi in preglednice.

Vsa slovenska mesta

V knjigi *Vsa slovenska mesta*, izdal jo je Zavod za intelektualno produkcijo, Darinka Kladnik predstavlja slovenska mesta.

V Sloveniji je 58 naselij, ki imajo status mesta. Avtorica je vsakemu namenila štiri strani in jih prikazala po enakem kratkem in jedrnatem načelu. V ospredju so najrazličnejši podatki. Kronološko podanemu zgodovinskemu orisu sledita poglavji o kulturni dediščini in zanimivosti v okolici kot morebitnih izletniških točkah. Mesta seveda nimajo natančno dolečenih meja, zato je avtorica včasih segla tudi v okolico. Glede industrijskih obratov se je omejila le na tiste, ki so vplivali na mestni razvoj ali pa so mu dali določeno prepoznavnost. Pri večjih mestih je morala podatke o zgodovinskem in stavbnem razvoju, opisovanje mestnih predelov in posameznih stavb ter kulturnih spomenikov in zanimivosti močno omejiti. Mesta so razvrščena po abecednem redu. Doslej so se mesta "izgubljala" v predstavitev širših območij ali "utapljala" v obsežnih monografijah z obilo fotografij in malo besedila. Avtorica, ki je doslej izdala že šest knjig, med njimi *Sto slovenskih krajev*, *Sto muzejev na Slovenskem* in *Sto portretiranih glav na Slovenskem*, je knjigo napisala s svojim bogatim znanjem, uporabila pa je tudi številno literaturo. Vsako mesto je predstavljeno tudi s petimi fotografijami, ki so delo Davida Kladnika. Knjiga je priročnik za spoznavanje slovenskih mest, edini te vrste, in hkrati vodnik pri ogledu mest.

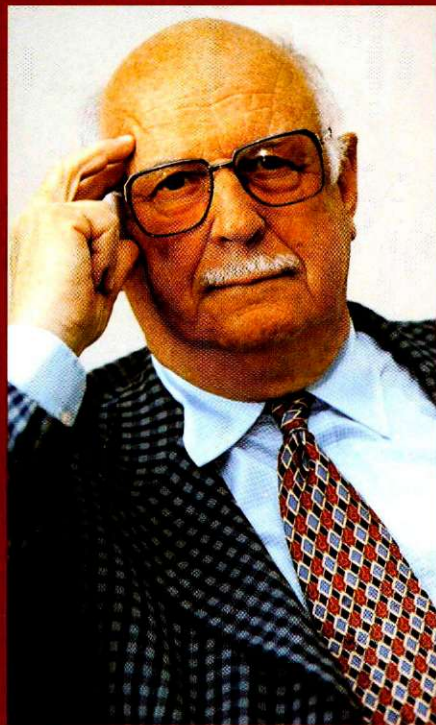

I. Ž.

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov.

MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Dušan S. Lajovic

Knjiga obsega 350 strani napetega in zanimivega branja. Priloženo naročilnico pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana S. Lajovca, zavednega Slovenca, uspešnega poslovneža in nekdanjega častnega generalnega konzula Republike Slovenije na Novi Zelandiji.

Pripoved o življenju, v katerem je avtor doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. Mnogokrat je ostal živ in zdrav predvsem zato, ker je tudi v najtežjih preizkušnjah ohranil vedrino in smisel za humor, ki ga spremljata še danes. Sin znanega ljubljanskega tovarnarja Lajovca, ustanovitelja Saturnusa in Tube, se je skozi burno obdobje druge svetovne vojne prebijal kot ilegalce Kraljeve vojske v domovini, kot obveščevalec za potrebe zaveznikov v boju z nemškim okupatorjem in komunističnimi partizani. Po vojni je delal za angleško obveščevalno službo, pomagal demokratični emigraciji v zamejstvu, študiral v izgnanstvu in nato odšel v Avstralijo, kjer je začel novo življenje kot navaden delavec. Komunistična policija mu je doma zaprla starše in zaročenko, ki jo je grobo zasliševal znani udbovec in donedavni svetovalec Milana Kučana dr. Zdenko Roter. Avtor opisuje tudi novo življenje v Avstraliji, kjer postavi na noge Impact International, uspešno podjetje s tovarnami po vsem svetu, in svoje vezi z domovino, ki je za desetletja potonila v močvirje komunističnega enoumja. Ob osamosvojitvi se prvič vrne v domovino

in doživi napad JLA na Slovenijo junija 1991. Z vsemi močmi dela za mednarodno priznanje Slovenije in Avstralija ter Nova Zelandija predvsem po njegovi zaslugi Slovenijo priznata med prvimi.

Postane častni konzul na Novi Zelandiji in še naprej pomaga demokratičnim procesom v Sloveniji. Prizadeva si za resnico o preteklosti in zbere številne dokumente in druge dokaze o kršenju človekovih pravic v času komunističnega režima. Spozna ljudi, ki so bili nekoč na drugi strani in želijo sedaj popraviti napake iz preteklosti. Veliko ve o ljudeh, ki so v Sloveniji še vedno na oblasti. Kako je prišel do seznamov Udbe, na katerih je tudi sam kot strogo nadzorovana oseba, ki ji je bil vse do leta 1990 prepovedan prihod v domovino? Vse to in še več v knjigi, ki posveti v doslej temačne kote slovenske polpreteklosti.

V knjigi je objavljen tudi obsežen seznam glavnih sodelavcev Udbe.

Naročilnica

Po posebni založniški ceni 6.200 SIT nepreklicno naročam knjigo

Dušana S. Lajovca MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštšina.

Imam svoj Life.

Life [laif] ang. življenje; izdelek Za Life iz Pivovarne Union